REFERAT Magistraten 2022-25 d. 13-03-2023

Mødedato Mandag d. 13. marts 2023 kl. 17:00

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser fra borgmesteren..... 3
Pulje til rekruttering og fastholdelse..... 4
Revision af Frederiksberg Kommunes arbejdsklausuler og beslutning om kontrolsetup..... 7
Godkendelse af bevilling til udvidelse af børne- og ungdomstandplejen..... 11
Politik for Sundhed 2023-2026 - Høring i fagudvalg..... 13
Forslag til beslutning fra rådmændene Laura Lindahl og Jan E. Jørgensen om fordeling af akut visit 15
Vedtagelse af Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 - efter høring..... 19
Udmøntning af puljen om køkkenomstilling 2023..... 28
Projekt til understøttelse af den tværgående KUI indsats..... 30
Orientering om opstart af renovering af Lindevangsskolen og fremrykning af midler hertil..... 33
Godkende oprettelse af 0. klasser til skoleåret 2023-24..... 35
Godkende forslag til forbedring af økonomi på specialundervisningsområdet på baggrund af høring 38
Kommuneplan revision udbygning af den blandede by..... 44
Forslag til temarevision Grøn omstilling, Kommuneplan 2021..... 51
Indtægts- og udgiftsbevilling til EU-projekt om Smart City teknologi..... 56
Klimafonden ændret anlægsbevilling med nye projekter for 2023..... 58
Anlægsbevilling og disponering af puljer til bynatur og biodiversitet 2023 m.v..... 62
Lukket..... 67

Punkt 58: Meddelelser fra borgmesteren

00.22.00-P35-5-23

Sagsfremstilling

a. Temamøde om udviklingsplan for Frederiksberg Hospital med fokus på økonomi sammen med By- og Erhvervsstrategisk udvalg
Tidspunkt for fællesmøde den 3. maj 2023 kl. 16.00 til 19.00 mellem Magistraten og By- og Erhvervsstrategisk udvalg om udviklingsplan for Frederiksberg Hospital blev taget til efterretning, idet forvaltningen indarbejder de væsentlige milepæle for beslutninger i det efterfølgende sagsmateriale.

b. Effektivisering i Hovedstadens Beredskab
En orientering om effektivisering i Hovedstadens Beredskab, herunder opgaver om brandslukning, blev taget til efterretning.

c. Gennemførelse af Frederiksberg Boligfonds salg af tre ejendomme til KAB – aflysning af servitutter for Sønderjyllandsgården og Solbjerggård
En orientering om Frederiksberg Boligfonds salg af tre ejendomme til KAB, herunder de tilknyttede betingelser om aflysning af servitutter, blev taget til efterretning.

d. Kommunalbestyrelsens talere ved Seniorkoncerterne 2023
En orientering om Seniorkoncerterne 2023 og kommunalbestyrelsens talere ved koncerterne blev taget til efterretning.

e. Seniorrådsvalg
En orientering om resultatet af Seniorrådsvalget i Frederiksberg Kommune blev taget til efterretning, idet forvaltningen blev anmodet om en sag om mulighederne for at øge valgdeltagelsen fx ved fremmødevalg.

f. Igangsættelse af analyse af administrationen i Frederiksberg Kommune
En orientering om planen for analyse af administrationen i Frederiksberg Kommune blev taget til efterretning, idet spørgsmålet om omfanget og størrelsen af gebyrbetaling skal indgå i analysen.

g. Kendelse fra Østre Landsret om sagsomkostninger i en konkret forligt retssag
En orientering om en kendelse fra Østre Landsret om reduktion af beløb til betaling fra Frederiksberg Kommune blev taget til efterretning.

h. Anke af dom til Østre Landsret
En orientering om, at en dom, hvor Frederiksberg Kommune blev frifundet, er blevet anket af modparten til Østre Landsret, blev taget til efterretning.

i. Stævning mod huslejenævnet
En orientering om en stævning mod huslejenævnet blev taget til efterretning.

j. Grønnegården
Forvaltningen blev anmodet om sag om Grønnegården (Rådhushaven) og arrangementer.

Punkt 59: Pulje til rekruttering og fastholdelse

15.00.00-G01-13-22

Resume

Der er i budget 2023 afsat en pulje på 3 mio. kr. årligt til en styrkelse af indsatsen for rekruttering og fastholdelse. Sagen indeholder et forslag til udmøntning af puljen.

Beslutning

Magistraten godkendte den foreslåede fordeling af puljemidlerne til rekruttering og fastholdelse i 2023, idet Magistraten betonede vigtigheden af også at fastholde elever bredt set i den kommunale organisation.

Magistraten bad om en generel sag til budgetdrøftelserne om personalerekruttering og fastholdelse.

Indstilling

Direktionen indstiller,
- at Magistraten godkender den foreslåede fordeling af puljemidlerne til rekruttering og fastholdelse i 2023.

Sagsfremstilling

I de kommende år står Frederiksberg Kommune over for en stor opgave med at fastholde og rekruttere medarbejdere. Med stigende rekrutteringsudfordringer på mange områder, oplever mange ledere behov for bistand til hvordan de bedst håndterer og imødegår arbejdskraftudfordringerne.

På denne baggrund blev det i budgetforliget aftalt, at der afsættes 3 mio. kr. årligt i 2023 og frem til formålet, og at puljen udmøntes i Magistraten.

Det fremgår af budgetforliget, at der inden for puljen afsættes en ramme på 0,5 mio. kr. til at afbøde virkningen af de besparelser i budget 2023, som direkte medfører nedlæggelse af medarbejdernes job, herunder lukningen af daginstitutionen Lindehuset. Det er forventningen, at denne ramme udmøntes fuldt ud.

Det fremgår også af budgetforliget, at der i forbindelse med den resterende del af puljen ønskes fokus på:

- Uddannelse af flere meritlærere og -pædagoger
- Yderligere styrkelse af SOSU-elev-forløbene
- Styrket onboarding
- Synliggørelse af Frederiksberg Kommune som en god arbejdsplads (employer branding)

Forvaltningen foreslår på denne baggrund, at den resterende del af puljen (2,5 mio. kr.) fordeles på følgende vis i 2023:

- 1 mio. kr. til uddannelse af flere meritlærere og -pædagoger (udmøntes i BUO-området)
- 1 mio. kr. til yderligere styrkelse af SOSU-elev-forløbene (udmøntes i SSA-området)
- 0,5 mio. kr. til styrket onboarding, synliggørelse af Frederiksberg Kommune som en god arbejdsplads (employer branding) samt understøttelse af fastholdelse (udmøntes i HR).

Nedenfor uddybes, hvorledes midlerne nærmere påtænkes anvendt.

Uddannelse af flere meritlærere og -pædagoger

Der foreslås afsat en pulje på 1 mio. kr. til Børne- og ungeområdet, som kan anvendes fleksibelt til uddannelsesudgifter, vikarudgifter samt rekruttering og fastholdelsestiltag til uddannelse af såvel meritlærere som meritpædagoger.

På daginstitutionsområdet ydes der et tilskud fra den kommunale kompetencefond på 80%. Der er ikke et tilsvarende tilskud til uddannelsesudgiften på skoleområdet, hvorfor en del af puljemidlerne kan anvendes til at hjælpe skoler og institutioner med at håndtere udgiften til uddannelsen. På skoleområdet vil midlerne desuden give mulighed for at løfte lærernes kompetencer i fag, hvor der er lav kompetencedækning, idet professionshøjskolerne udbyder kurser, der giver lærerne formelle undervisningskompetencer i enkelte fag. Derudover kan midlerne anvendes til vikarbistand, når den studerende ikke er i institutionen eller på skolen.

På daginstitutionsområdet ses også en mulighed for at ansætte ledige akademikere, evt. som vikarhjælp, så de opfylder kravet for at starte på sporskifteuddannelsen og får et realistisk billede af hvad arbejdet består i.

Derudover kan en del af midlerne anvendes til rekruttering og fastholdelse af gruppen af meritlærere- og pædagoger. Dette dels ved at indregne uddannelsestiden i ancienniteten for meritlærerne, dels til en kontantpræmie til nyuddannede meritpædagoger, der bliver på arbejdspladsen, som man har valgt at gøre det i Københavns Kommune, hvor de får en kontantpræmie efter henholdsvis 1 og 8 års ansættelse.

Endelig vil en del af midlerne blive anvendt til finansiering af et partnerskab i KKR Hovedstaden i form af en fælleskommunal taskforce for rekruttering og uddannelse. Partnerskabet startede i 2022 og løber i perioden 2023-2025 og koster 110.093 kr. årligt.

Styrkelse af SOSU-elev-forløbene

SOSU-området er det arbejdsområde, hvor manglen på arbejdskraft er størst, og der er i 2023 budgettet afsat midler til at sikre, at dimensioneringsaftalen for SOSU-elever kan overholdes. På trods af de afsatte midler til at opnå dimensioneringen fra 2023, er det usikkert om der kan rekrutteres tilstrækkeligt med elever til at komme i mål, da Frederiksberg Kommune nu oplever, at flere elever springer fra en aftale og søger mod andre kommuner, som giver bedre lønforhold.

I den forbindelse bemærkes, at tidligere er SOSU-elever i Frederiksberg Kommune af konkurrencemæssige hensyn blevet aflønnet på nogenlunde lige vilkår med SOSU-eleverne i bl.a. Københavns Kommune, hvilket betyder at kommunen fx har tilbudt løn under grundforløb og voksenlærlingeordning til relevante elever. Som følge af kommunens budgetudfordringer er der ikke afsat midler til disse ordninger fra 2022 og frem, og Frederiksberg Kommune følger nu minimumsreglerne på området. Det vurderes derfor, at puljen på 1 mio. kr. primært skal anvendes til at mindske lønforskellen til elever i Københavns Kommune, så kommunen får nemmere ved at rekruttere elever.

For SOSU-elever er lønnen et vigtigt parameter i valg af uddannelsessted. Området vil således se på hvilke muligheder den ekstra million giver i forhold til at kunne tilbyde nogle elevgrupper voksenlærlingeordningen (samme løn som i København), som vurderes at være den indsats, der vil have den største effekt på at kunne tiltrække (og fastholde) flere elever. Voksenlærlingeordningen henvender sig til +25-årige elever, og erfaringen er, at det er denne elevgruppe, som i højere grad ønsker at fortsætte i job på praktikstedet, når uddannelsen er afsluttet. Alt andet lige vil der stort set kunne ansættes ca. 12 voksenelever på ansættelsesvilkår som i København for pengene.

Som følge af ovenstående konkurrenceforhold opfyldte Frederiksberg Kommune i 2022 ikke målet i dimensioneringsaftalen, og med færre ansættelser end sædvanligt til januar-holdet forventes det ligeledes at blive vanskeligt at nå målet i dimensioneringsaftalen i 2023.

Onboarding, employer branding og fastholdelse

Onboarding
I et presset jobmarked, hvor det på mange områder er svært at rekruttere dygtige medarbejdere, bliver det stadig vigtigere, at nyansatte kommer godt ind i jobbet, så de bliver i kommunen i stedet for at søge videre efter en kort periode. Al erfaring viser, at gode modtagelses- og introduktionsforløb i perioden fra medarbejderen ansættes og i den første tid i jobbet er af stor betydning for, om medarbejderen finder sig til rette og bliver i jobbet. Det er således afgørende for kommunens evne til at fastholde nye medarbejdere, at medarbejderne får en god start. Ifølge BFA (Branche Fællesskab Arbejdsmiljø) har ansatte, som får et velstruktureret introduktionsprogram, 70% større sandsynlighed for stadig at være på arbejdspladsen efter 3 år.

Det er dels dyrt at rekruttere nye medarbejdere og dels lægger det et stort pres på arbejdspladsen at skulle modtage nye medarbejdere, når de i løbet af kort tid stopper igen. En fejlrekruttering koster ifølge Azets (2019) mellem 75-150% af en nyansat medarbejders årsløn, grundet omkostninger til bl.a. re-annoncering, screening, interviews, oplæringsressourcer, fald i produktivitet m.m.
På nuværende tidspunkt har Frederiksberg Kommune, modsat mange andre offentlige arbejdsgivere, ingen koncepter for eller vejledning om, hvordan lederne kan gennemføre en god og professionel onboarding af nye medarbejdere, eller hvilken kompetenceudvikling der er nødvendig for, at de hurtigt kommer ind i opgaven. Flere steder i organisationen peges der på, at der er behov for hjælp til onboarding-processen i form af koncepter for hvordan en effektiv onboarding kan gennemføres samt en overordnet plan for kompetenceudviklingsmuligheder, så medarbejderne får en indføring i

kommunens systemer og arbejdsgange, uden dette alene står og falder med sidemandsoplæring. Midlerne foreslås udmøntet efter en nærmere behovsafklaring i organisationen, således at tiltagene målrettes den konkrete efterspørgsel og fokuseres på de områder, hvor fastholdelsesbehovet er størst.

Employer branding
I et jobmarked med stor konkurrence om de dygtige medarbejdere, er det afgørende at kommunen præsenterer sig positivt og professionelt både i ekstern kommunikation generelt og konkret i form af gode jobopslag, der præsenterer kommunens arbejdspladser og deres forskellige kvaliteter på en måde der giver kandidaterne lyst til at være en del af Frederiksberg Kommune og søge stillingerne. Dette arbejde understøttes med employer branding af kommunen som arbejdsplads.

Fastholdelse
Frederiksberg Kommune har ikke i dag systematisk viden, om hvilke årsager, der ligger til grund for, at nogle medarbejdere vælger at søge videre, mens andre medarbejdere vælger at blive i organisationen. Dermed foreligger der heller ikke et grundlag for at vurdere præcist, hvilke fastholdelsesinitiativer, som er de mest relevante og effektive at arbejde videre med i forhold til at øge fastholdelsen inden for de enkelte medarbejdergrupper eller arbejdspladser. Behovet for mere viden om, hvad der motiverer medarbejdere til at blive eller søge videre har bl.a. været påpeget i MED-regi. På den baggrund foreslås, at der inden for rammen på 500.000 kr. til onboarding, employer branding og fastholdelse også udarbejdes en nærmere afdækning heraf.

Det bemærkes, at forslaget til udmøntning af puljen har været drøftet i Hovedudvalget, som var overordnet positiv over for forslaget.

Økonomi

De 3 mio. kr. der udmøntes, er allerede afsat i budgettet.

Borgmesterpåtegning

nej

Behandling

Magistraten.

Punkt 60: Revision af Frederiksberg Kommunes arbejdsklausuler og beslutning om kontrolsetup

88.20.00-K08-1-21

Resume

Frederiksberg Kommune anvender i dag arbejdsklausuler i kommunens bygge- og anlægsaftaler og aftaler med et væsentligt tjenesteydelseselement. Klausulen er formuleret i 2009 og siden da er fokus på social dumping styrket.

Flere kommuner har oplevet brud på deres arbejdsklausuler, hvorfor Frederiksberg Kommune i 2021 styrkede kontrolindsatsen med kommunens leverandørers overholdelse af kommunens arbejdsklausul. I den forbindelse indgik kommunen aftale med revisionsvirksomheden BDO om bistand til kontrolindsatsen.

Erfaringer fra den styrkede indsats viser, at Frederiksberg Kommunes arbejdsklausul med fordel kan formuleres tydeligere, med fokus på leverandørens forpligtelser, dokumentationsforpligtelse og styrkelse af kommunens handlemuligheder ved påvist brud på klausulen.

Kommunalbestyrelsen besluttede på mødet den 21. marts 2022 at gennemføre en revision af kommunens arbejdsklausul samt undersøge muligheder, fordele og ulemper, for et tværkommunalt samarbejde om kontrolindsatsen, bl.a. med Københavns Kommune.

I denne sag fremlægges forvaltningens forslag til revision af arbejdsklausulen. Herudover beskrives muligheder for at samarbejde om kontrolindsatsen med andre kommuner, idet det samlet set vurderes at være i Frederiksberg Kommunens interesse at fastholde den nuværende model for kontrolindsatsen.

Beslutning

Magistraten udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

Forvaltningen indstiller,

- At magistraten godkender en ny, revideret arbejdsklausul vedlagt i bilag.
- At Frederiksberg Kommune fortsætter med proaktiv opfølgning af kommunens arbejdsklausul med den nuværende model for kontrolindsats.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har udarbejdet et forslag til revideret arbejdsklausul. I arbejdet har forvaltningen gennemgået andre kommuners formulering af arbejdsklausuler. Forvaltningen har herudover været i dialog med BDO, 3F, DI og DE om, hvordan arbejdsklausulen kan formuleres mest hensigtsmæssig for både lønmodtagere og arbejdsgivere, og høringssvar til udkast til arbejdsklausulen er blevet indarbejdet. Forvaltningen har modtaget de sidste input til klausulen februar 2023. I dialogen er identificeret følgende potentialer:

- Skærpelse af krav til løn- og arbejdsvilkår
  Det anbefales, at arbejdsklausulen tager udgangspunkt i grundelementerne i det statslige cirkulære om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter. Med dette udgangspunkt bør det tydeliggøres, hvilket ansvar leverandøren bærer på områder, hvor der ikke findes kollektiv overenskomst. Herudover er forvaltningen blevet anbefalet, at eksplicere krav om kædeansvar i hele leverandørkæden i Danmark.

  Forvaltningen har desuden undersøgt muligheden for at stille krav til aflønning af underleverandører, der er selvstændig erhvervsdrivende. Konklusionen herpå er, at der er begrænsede muligheder for konkret at regulere aflønning af selvstændige underleverandører i en arbejdsklausul. Hverken arbejdsmarkedets parter eller andre kommuner har identificeret en hensigtsmæssig model for konkret regulering. Derfor vil der være begrænsede muligheder for at sanktionere leverandører på baggrund af deres honorering af selvstændige underleverandører. I forbindelse med udbud og indkøb vil forvaltningen derfor foretage en konkret dialogbaseret forventningsafstemning med tilbudsgivere om honorering af eventuelle underleverandører. Formålet med dialogen er at søge en fælles forståelse for selvstændige underleverandørers løn- og arbejdsvilkår. Dette giver imidlertid ikke adgang til at sanktionere hovedleverandøren, hvis der opstår mistanke om, at der spekuleres i honorering af selvstændige underleverandører.

- Orientering om kontrolindsats
  Forvaltningen er blevet anbefalet at konkretisere, at leverandør og dennes eventuelle underleverandører skal kunne forvente at blive udtaget til kontrol af enten kommunen eller en af kommunen udpeget repræsentant. I den forbindelse bør det præciseres, hvilken dokumentation, der kan kræves, samt frister for fremsendelse af denne.
- Konkretisering af sanktionsmulighed
  Slutteligt er forvaltningen blevet anbefalet at opstille en ramme for mulige sanktioner, hvis leverandøren ikke overholder klausulen, eller hvis leverandøren ikke i tilstrækkeligt omfang leverer den krævede dokumentation ved kontrolindsats. Den konkrete sanktionsramme bør udarbejdes i forbindelse med den konkrete indkøbs- eller udbudsproces for at sikre et relevant og proportionelt sanktionsniveau.

Alle anbefalinger er indarbejdet i den nye klausul.

Den nye arbejdsklausul foreslås at erstatte kommunens tidligere arbejdsklausuler for både bygge- og anlægsområdet og for varer og tjenesteydelser.

Forvaltningens forslag til ny arbejdsklausul er vedlagt i bilag.

Kontrolindsats med arbejdsklausulerne – muligheder for tværkommunalt samarbejde

Frederiksberg Kommune etablerede i 2021 en aftale med revisionsvirksomheden BDO om gennemførelse af kontrolindsats med overholdelse af kommunens arbejdsklausuler. Nedenfor beskrives dette samarbejde. Herudover beskrives to mulige modeller for et kommunalt samarbejde om kontrolindsats, ledsaget af vurdering af fordele og ulemper ved hver model.

Frederiksberg Kommunes nuværende kontrolmodel – samarbejde med BDO
Frederiksberg Kommune indgik i 2021 aftale med BDO om bistand til opfølgning på overholdelse af kommunens klausuler. Målet var at etablere en risikobaseret kontrolindsats, der sikrer systematiske stikprøvekontroller og kompetent og betimelig reaktion ved mistanke om social dumping. Indsatsen skal desuden sikre, at konkurrence om kommunens opgaver ikke sker på bekostning af overenskomstsvarende arbejdsvilkår.

Kontrolindsatsen indeholder dels planlagte kontrolindsatser, dels ad-hoc-indsatser ved opstået mistanke. Risikomodellen tager højde for risici ved dels arbejdets- og kontraktens karakter, dels kontraktparten og dennes underleverandører (kædeansvar). Årligt udvælger forvaltningen omkring 8 kontrakter til planlagte kontrolindsatser. Ud over de planlagte kontrolbesøg, gennemføres løbende ad-hoc kontrolindsats ved opstået mistanke om brud på klausulerne. En kontrolindsats indebærer typisk 5 – 15 kontroller af løn- og arbejdsvilkår.

Konkret kan kontrollerne rumme tre elementer:

1. Baggrundstjek af verserende sager vedrørende leverandøren eller underleverandører hos skat, arbejdstilsyn, politi eller i det fagretslige system.
2. Skrivebordskontrol af udvalgte medarbejderes løn- og ansættelsesvilkår, med henblik på at afdække om de modsvare overenskomsterne på nærværende område
3. Hvor det skønnes relevant: Uanmeldt kontrolbesøg på arbejdspladsen med fokus på, om medarbejderne kan identificere sig, har arbejdes- og opholdstilladelse, samt drøftelse om medarbejderne er bekendt med de løn og arbejdsvilkår de arbejder under

Erfaringerne fra samarbejdet viser, at der er en række fordele ved at samarbejde med et eksternt revisionsfirma, der er specialiseret i eksekvering af kontrolindsatser.

Et samarbejde med BDO sikrer stabil, kompetent drift af kontrolindsatserne. Det sikrer, at indsatsen kan skaleres med kort varsel, eksempelvis ved akut opstået mistanke om brud på klausulen. Samtidig er modellen robust i forhold til medarbejderes sygdom, planlagte ferie mv. Således imødekommer samarbejdet behovet for at kunne agere hurtigt og effektivt uden øvrige hensyn. I udvælgelse af de planlagte kontrolindsatser, bidrager BDO med specialiseret og opdateret viden om, hvor der aktuelt er størst risiko for social dumping. Når der er opstået mistanke om brud, har BDO har haft en hurtig reaktionstid. Frederiksberg Kommune er i løbende dialog med BDO om, hvordan indsatsen kan styrkes med input i bl.a. udførte kontroller, andre kommuners kontrolindsats, erfaringer fra arbejdsmarkedets parter mv. Fokus er her både på BDO's leverancer, men også på forankring af samarbejdet i forvaltningens arbejde.

En anden fordel ved samarbejdet med et eksternt revisionsfirma er, at det styrker kontrolindsatsens konklusioners validitet, idet der kan henvises til en uvildig tredjepartsvurdering. Hvis en leverandør er uenig i konklusioner i en kontrolindsats, har BDO med nøgtern faglighed taget ansvaret for at føre dialogen til ende.
Med den aktuelle kontrolaktivitet, koster den nuværende kontrolindsats mellem 150.000 kr. og 200.000 kr. årligt.

Københavnermodellen – tværkommunal intern opfølgningsindsats
Københavns Kommune har i de seneste år haft et internt kontrolteam, der skal sikre, at kommunens leverandører overholder kommunens klausuler i leverandørkontrakterne. I slutningen af 2021 besluttede Albertslund, Rødovre og Hvidovre kommuner at gå sammen om at finansiere en medarbejder, der skulle tilknyttes teamet og herfra gennemføre kontrolindsats for de tre kommuner.

Status på samarbejdet er, at der blev ansat en kontrolmedarbejder den 1. oktober 2022, som alene skal varetage kontrolindsats med bygge- og anlægsopgaver. Det har ikke været muligt at indhente resultater herfra, idet kontrolindsatsen endnu ikke er fuldt implementereret i kommunerne.

Det kan overvejes, om Frederiksberg Kommune skal arbejde for at blive en del af Københavner-modellen. Det, der kunne tale for denne model er bl.a., at det bliver muligt at trække på den løsning Københavns Kommune har udviklet, herunder den erfaring og viden, der er måtte være opbygget i det københavnske team. Dette vil potentielt give et solidt setup og en effektiv og målrettet kontrolindsats mod social dumping. Samtidig kan der på sigt muligvis opnås stordriftsfordele i kontrolindsats med virksomheder, der er leverandører til de kommuner, der er omfattet af modellen.

For Frederiksberg Kommune vil et engagement i dette samarbejde fordre en godkendelse fra Københavns Kommune.

Der er imidlertid også flere forhold, der taler imod, at Frederiksberg Kommunes kontrolindsats går ind i Københavner-modellen.

I københavnermodellen adskilles kontrolindsatsen fra den løbende kontraktstyringsindsats. Det kan være hensigtsmæssigt i en meget stor kommune med en mere fragmenteret organisering end Frederiksberg Kommune. Men for Frederiksberg Kommunes vedkommende vurderes det at være en fordel, at kontrolindsatsen som i dag er organiseret som en integreret del af kontraktstyringen, hvor BDO alene varetager indsamling og vurdering af løn- og arbejdsvilkår, mens den efterfølgende dialog om BDOs konklusioner håndteres af de medarbejdere, som har ansvaret for det daglige samarbejde med leverandøren. Denne arbejdsdeling styrker muligheden for en nærværende og kontinuerlig dialog om overholdelse af aftalens klausuler, og den giver kommunen mulighed for at henvise til en ekstern ekspertise. En adskilt organisering indebærer en potentielt problematisk distancering af kontrolindsatsen fra de, der har ansvaret for aftalen og leverandøraftalernes øvrige primære kommunale stakeholders.

Samtidig er Københavnermodellen sårbar i forhold til rekrutteringsudfordringer, sygemeldinger og øvrigt fravær i akutte situationer, hvor der er behov for hurtig opfølgning på en opstået mistanke. Modellen giver heller ikke Frederiksberg Kommune mulighed for at opskalere til flere samtidige kontroller, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt – en mulighed vi har i dag.

Hvidovre, Albertslund og Rødovre Kommuner deles om en medarbejder til gennemførsel af kontrolindsats med bygge- og anlægsopgaver. I København Kommunes indsats indgår altid to kontrolmedarbejdere. Da kommunerne pt. kun råder over en medarbejder, låner de en kollega af Københavns Kommune og modsvarer ved deres medarbejders deltagelse i Københavns Kommunes kontrolindsatser. Hvis Frederiksberg Kommune skal fortsætte med at gennemføre kontrolindsatser på både bygge-anlægsopgaver og opgaver med et væsentligt tjenesteydelseselement estimeres et samarbejde med Københavns Kommune at fordre et fuldt årsværk til en værdi af ca. 600.000 kr. Halvdelen af kontrolkapaciteten i dette årsværk, som Frederiksberg Kommune evt. ansætter, vil gå til at gennemføre kontroller i Københavns Kommune i overensstemmelse med ovenstående model. Det vil sige, at Frederiksberg Kommune alt andet lige vil skulle betale ca. 300.000 kr. for kontrolarbejde, som ikke kommer Frederiksberg Kommune men Københavns Kommune til gavn. Herudover følger udgifter til Københavns Kommune på godt 50.000 kr. for at stille ressourcer, lokaler mv. til rådighed for medarbejderen. Det bemærkes, at disse tal er med forbehold for, at der jo ikke er indledt en konkret dialog herom.

Samarbejde med andre kommuner i Spar 5
Kommunens indkøbsfællesskab, Spar 5, har en række fælles aftaler. Det har derfor været overvejet og drøftet mellem kommunerne, om der kan gennemføres fælles kontrolindsatser med overholdelse af arbejdsklausuler for at opnå stordriftsfordele.

I 2021 gennemførte Frederiksberg Kommune forsøgsvist en fælles kontrolindsats rettet mod Intervare i samarbejde med Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk kommuner. Selve kontrolindsatsen blev gennemført af BDO, og samarbejdet betød en reduceret udgift til BDO's kontrol.

En udfordring ved denne model er, at kommunernes arbejdsklausuler aktuelt er væsensforskellige. Samtidig er der relevante forskelle i kommunernes politiske ambitioner for kontrolindsatsen, hvor Frederiksberg Kommune hører blandt de mest ambitiøse. Dertil kommer, at indkøbsfællesskabet primært vedrører fælles indkøb af varer og mere simple tjenesteydelser, mens bygge- og anlægsaftaler samt tjenesteydelser, der oftest er genstand for kontrolindsatser sjældent indgår i indkøbssamarbejdet. Endelig indebærer et samarbejde i Spar 5 med en fælleskontrol de samme udfordringer som Københavnsmodellen.

Såfremt der på et senere tidspunkt måtte opstå et bedre grundlag for et samarbejde i kommunens indkøbsfællesskab om en fælles kontrolindsatsmodel, vil forvaltningen vende tilbage til magistraten herom.

Samlet vurdering vedrørende model for kontrolindsats
Det er vurderingen, at Frederiksberg Kommunes nuværende model sikrer en høj kvalitet i kontrolindsatsen og samtidig er skalérbar med kort varsel. Det er usikkert, hvordan evt. deltagelse i Københavner-modellen vil påvirke kontrolindsatsens kvalitet, men det står klart, at modellen vil betyde et tab af fleksibilitet og skalerbarhed for Frederiksberg Kommune. Samtidig vil modellen være dyrere end den nuværende.

På den baggrund anbefales det, at fastholde den nuværende model for kontrolindsatsen. Såfremt der inden for denne model ønskes en øget kontrolindsats, vil dette kræve ekstra bevilling, som beskrevet i afsnittet om økonomi.

Det bemærkes for en god ordens skyld, at Frederiksberg Kommune allerede i dag uformelt sparrer med København og andre kommuner i forhold til at dele erfaringer med kontrol af arbejdsklausuler. Denne sparring vil naturligvis fortsætte.

Økonomi

I dette afsnit skitseres de forventede økonomiske konsekvenser af de tre opstillede modeller for kontrolindsats.

Frederiksberg Kommunes aktuelle model – samarbejde med BDO
Aktuelt gennemfører BDO otte planlagte kontrolindsatser årligt for Frederiksberg Kommune. Herudover gennemføres akutte kontroller som følge af opstået mistanke. Denne kontrolaktivitet koster mellem 150.000 kr. til 200.000 kr. årligt, som er finansieret i budgettet.

Det er muligt at opskalere antallet af kontroller. Det vil i gennemsnit koste 25.000 kr. pr. ekstra kontrolindsats. Der er ikke finansiering til en øget opskalering af kontroller, hvorfor et ønske herom vil skulle prioriteres i forbindelse med Budget 2024-forhandlingerne.

Københavnermodellen – tværkommunal intern opfølgningsindsats
Hvis Frederiksberg Kommune ønsker at tilslutte sig kontrolteamet i Københavns Kommune, vil det i første omgang indebære en udgift på forventeligt ca. 650.000 kr. årligt til lønudgifter til den medarbejder, der skal tilknyttes teamet.

Der er på nuværende tidspunkt afsat budget til ca. 8 kontroller svarende til ca. 200.000 kr. årligt. Hvis der er et politisk ønske om at Frederiksberg skal blive en del af Københavnermodellen, vil der skulle findes finansiering til de resterende ca. 450.000 kr. årligt, hvorfor et ønske om denne løsning vil skulle prioriteres i forbindelse med Budget 2024-forhandlingerne.

Samarbejde med andre kommuner Spar 5
Et samarbejde om udbud af kontrolindsatsen i Spar 5 vil principielt set kunne indebære en (formentlig begrænset) mindreudgift i forhold til den nuværende model. Et sådant samarbejde vurderes dog for nærværende ikke aktuelt.

Borgmesterpåtegning

nej

Behandling

Magistraten.

Bilag

Bilag 2, Frederiksberg kommunes aktuelle arbejdsklausuler

Forslag til revideret arbejdsklausul i Frederiksberg Kommunes kontrakter

Punkt 61: Godkendelse af bevilling til udvidelse af børne- og ungdomstandplejen

29.15.00-P00-1-21

Resume

Med indførelse af vederlagsfri tandpleje for 18-21 årige er der behov for at udvide børne- og ungdomstandplejens kapacitet med op til fem til seks ekstra kliniklokaler, tandlægestole og dertilhørende funktioner. Med henblik på at kunne igangsætte arbejdet med kapacitetsudvidelsen, indstilles det med denne sag, at der meddeles anlægsbevilling på 1.359.252 kr. til rådgiverhonorarer fra afsat rådighedsbeløb på 3.776.000 kr.

Beslutning

Magistraten og Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at der meddeles anlægsbevilling på 1,359 mio. kr. til rådgiverhonorarer til udvidelsen af børne- og ungdomstandplejen finansieret i 2023 af anlægspuljen ASF2301 Etablering af Tandlægestole.

Indstilling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at der meddeles anlægsbevilling på 1,359 mio. kr. til rådgiverhonorarer til udvidelsen af børne- og ungdomstandplejen finansieret i 2023 af anlægspuljen ASF2301 Etablering af Tandlægestole.

Sagsfremstilling

Med lov om ændring af sundhedsloven, som trådte i kraft 1. juli 2022, skal der ske en udvidelse af Frederiksberg Kommunes vederlagsfrie børne- og ungdomstandpleje med unge i alderen 18 til 21 år. Udvidelsen indfases gradvis fra 2022 til 2025.

Med udvidelsen af børne- og ungdomstandplejen forventes det, at Frederiksberg Kommune frem mod 2025 vil opleve en brugertilvækst på over 5.000 nye unge brugere. Børne- og ungdomstandplejens har i dag 19 tandlægestole, der hver leverer tandpleje til gennemsnitligt 936 brugere. Med udvidelsen af målgruppen for børne- og ungdomstandplejen betyder det, at der er behov for at udvide børne- og ungdomstandplejens kapacitet med op til fem til seks ekstra kliniklokaler og tandlægestole samt dertilhørende funktioner.

I første omgang planlægges børne- og ungdomstandplejen udvidet med to kliniklokaler og to tandlægestole samt tilhørende funktioner på hhv. Skolen på Nyelandsvej og Skolen ved Nordens Plads. På skolen på Nyelandsvej sker udvidelsen ved at ændre indretningen i den eksisterende villa, hvor tandplejen allerede holder til. For at skabe plads til et ekstra kliniklokale i stueplan udvides villaen med en mindre tilbygning. På skolen ved Norden Plads sker udvidelsen i forbindelse med den eksisterende klinik på 1. sal i skolens hovedbygning, hvor to af skolens mindre undervisnings-/gruppelokaler forventes omdannet til brug for tandplejen.

Der er i kommunens anlægsplan reserveret 3,776 mio. kr. til at løse udfordringen med etableringen af yderligere tandplejekapacitet i børne- og ungdomstandplejen. Derudover har Frederiksberg Kommune den 21. december 2022 modtaget tilsagn fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets pulje til udvidelse af kapaciteten i den kommunale på 6.336.133 kr. til de to udvidelser af tandplejen, jf. sagens bilag.

På denne baggrund ønskes planlægningen af de to udvidelser nu igangsat, hvorfor der med denne sag indstilles, at der meddeles anlægsbevilling på 1.359.252 kr. til rådgiverhonorarer fra afsat rådighedsbeløb på 3.776.000 kr.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har varslet, at der udmeldes endnu en ansøgningspulje til udvidelse af børne- og ungdomstandplejen i 1. halvår af 2023, hvor Frederiksberg Kommune vil søge om midler til yderligere udvidelse af børne- og ungdomstandplejens kapacitet.

I første omgang vil der blive anvendt midler til byggerådgiver, der kan være med til at tilpasse projekterne vedrørende 1. ansøgningsrunde til Indenrigs- og Sundhedsministeriets pulje til udvidelse af kapaciteten i den kommunale børne- og ungdomstandpleje. I budgettet til projekterne ansøgt i 1. ansøgningsrunde er der afsat 343.252 kr. til rådgiverhonorar i forbindelse med byggeri på Skolen på Nyelandsvej, 214.000 kr. til rådgiverhonorar i forbindelse med Indretning af klinik på Skolen på Nyelandsvej, 507.150 kr. til rådgiverhonorar i forbindelse med byggeri på Skolen ved Nordens Plads samt 294.850 kr. til rådgiverhonorar i forbindelse med indretning af tandklinik på Skolen ved Nordens Plads. Til dette formål meddeles i alt anlægsbevilling på 1.359.252 kr. frigivet af rådighedsbeløbet.

Økonomi

Såfremt indstillingen tiltrædes, meddeles anlægsbevilling på 1,359 mio. kr., til rådgiverhonorarer, med finansiering i 2023 fra anlægspuljen ASF2301 Etablering af Tandlægestole til udvidelsen af børne- og ungdomstandplejen.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 17:
Børne og ungeområdet indstiller:

at det indstilles at der meddeles anlægsbevilling på 1,359 mio. kr. til rådgiverhonorarer til udvidelsen af børne og ungdomstandplejen finansieret i 2023 af anlægspuljen ASF2301 Etablering af Tandlægestole.

Bilag

Frederiksberg tilsagn 2022 udvidelse af kapaciteten i børne- og ungdomstandplejen

Ansøgningsskema Pulje til udvidelse af kapaciteten i den kommunale Børne- og Ungdomstandpleje

Bilag - Budget - Frederiksberg Kommune

Bevillingsskema - Godkendelse af bevilling til udvidelse af kapaciteten i børne- og ungdomstandplejen

Punkt 62: Politik for Sundhed 2023-2026 - Høring i fagudvalg

00.01.00-G01-14-23

Resume

Frederiksberg Kommune skal snart vedtage en ny Politik for Sundhed. Sundheds- og Forebyggelsesudvalget godkendte den 6. februar 2023, at udkast til Politik for Sundhed 2023-2026 sendes i høring i relevante fagudvalg og råd.

Høringsversionen af politikken er vedlagt som bilag 2.

Sagen forelægges til drøftelse.

Beslutning

Magistraten
1. drøftede høringsudkast til Politik for Sundhed 2023-2026 med de faldne bemærkninger
2. tog den videre proces til efterretning.

Magistratens tilkendegav, at det var vigtigt, at Frederiksberg Kommune er en sund arbejdsplads- også med mental trivsel, og at Magistraten gerne så konkrete arbejdspladsprojekter, der kan realisere målsætningerne.

Indstilling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at Magistraten, Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds,- Vækst- og Uddannelsesudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Miljø- og Trafikudvalget, Klima-, Plan- og Boligudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget og By-, og Erhvervsstrategisk Udvalg

1. drøfter høringsudkast til Politik for Sundhed 2023-2026 og afgiver eventuelle høringssvar til behand-ling i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 27. marts, og
2. tager den videre proces til efterretning.

Sagsfremstilling

Evaluering af Sundhedspolitik 2019-2022 samt opfølgning på handleplaner 2021-2022
Den 6. februar 2023 behandlede Sundheds- og Forebyggelsesudvalget evalueringen af Sundhedspolitik 2019-2022 herunder opfølgning på mål og sigtelinjer samt seneste handleplan som løb 2021-2022 (bilag 1).

Udvikling af Politik for Sundhed 2023-2026
I forlængelse af evaluering af Sundhedspolitik 2019-2022 og på baggrund af erfaringer herfra samt opfølgning på mål og sigtelinjer, blev arbejdet med udvikling af Politik for Sundhed skudt i gang på en workshop for den tværgående Sundhedspolitikgruppe i marts 2022. Herefter fulgte en temamødeworkshop for Sundheds- og Forebyggelsesudvalget i maj 2022. Som forberedelse til temamødeworkshoppen havde forvaltningen interviewet en række af de borgere, som ofte ikke dukker op til de traditionelle borgermøder (børnehave, plejecenter, ældre i genoptræning, HF-elever, psykisk sårbare) og samlet dette i en lille film med borgerperspektivet. Filmen kan ses her. I august 2022 inviterede forvaltningen borgere, fagpersoner, politikere og andre af byens sundhedsaktører til et velbesøgt kaffemøde om udvikling af den nye Politik for Sundhed. I september afholdte forvaltningen ligeledes et velbesøgt borgermøde i Kedelhallen om Udsattepolitikken med fokus på ulighed i sundhed. I september 2022 havde Sundheds- og Forebyggelsesudvalget desuden et fælles temamøde med Socialudvalget om ulighed i sundhed.

Indeværende udkast til Politik for Sundhed 2023-2026 er udviklet på baggrund af ovenstående proces, evalueringen af Sundhedspolitik 2019-2022 (bilag 1), bedste tilgængelige viden om sundhed og forebyggelse samt fakta om borgernes sundhed på Frederiksberg fra blandt andet Sundhedsprofilen. Frederiksberg Kommune er medlem af European WHO Healthy Cities Network og implementerer WHO's strategi gennem arbejdet med Politik for Sundhed, hvilket også afspejles i udkastet.

Mål i Politik for Sundhed 2023-2026
Høringsudkastet til Politik for Sundhed 2023-2026 indeholder følgende fire mål:

- Mål 1: Vi vil leve længere med flere gode leveår.
- Mål 2: Vi vil kunne trives og håndtere dagligdagens udfordringer, samt indgå i fællesskaber med andre.
- Mål 3: Vi vil have lige muligheder for at leve et sundt liv.
- Mål 4: Byens indretning og bynaturen styrker vores sundhed.

Fokusområder i Politik for Sundhed 2023-2026
For at fokusere kommunens ressourcer og indsatser på at nå politikkens mål indeholder høringsudkastet desuden følgende fire fokusområder:

- **Tidlig indsats** – fordi vores vaner grundlægges tidligt og fordi forebyggelse er vigtigt hele livet.
- **Sunde rammer** – fordi god forebyggelse kræver indsatser, der forbedrer de strukturelle såvel som fysiske rammer.
- **Sammen om Sundhed** – fordi vi skal samarbejde på tværs og sammen med borgerne for at løfte de komplekse sundhedsproblemer.

Organisering
Politik for Sundhed 2023-2026 organiseres med en tværgående styre- og projektgruppe, der sikrer, at der er synergi mellem implementeringen og forvaltningsområdernes kerneopgaver og lokale politikker. Der er fokus på at mindske ressourceforbruget på opfølgning på alle de gode indsatser, der allerede pågår i andre dele af kommunen. Den årlige, meget detaljerede handleplan, som kendes fra Sundhedspolitik 2019-2022 erstattes derfor af et smallere, mere strategisk fokus. Således beslutter Sundheds- og Forebyggelsesudvalget hvert år, i begyndelsen af året, strategien for det kommende år i form af to til tre tværgående initiativer, som understøtter mål og fokusområder for politikken. Disse initiativer benævnes tværgående strategiske indsatser, og en eller flere af disse indsatser kan fortsætte det følgende år, hvis dette er hensigtsmæssigt. Til hver tværgående, strategiske indsats nedsættes en arbejdsgruppe, som har ansvaret for at drive implementeringen og som definerer en række indsatser, som de vil arbejde videre med.

Den videre proces
Efter høringsperioden vil Sundheds- og Forebyggelsesudvalget vil blive forelagt politikken igen til endelig godkendelse. I samme sag tager Sundheds- og Forebyggelsesudvalget stilling til hvilke tværgående strategiske indsatser, der skal arbejdes med det næste år.

Tidsplan

- Høringsudkast i direktionen (17. marts)
- Høringsudkast i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget inklusiv tværgående strategiske indsatser (27. marts)
- Høringsudkast i Magistraten (17. april)
- Vedtagelse i Kommunalbestyrelsen (24. april)

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæsige konsekvenser

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Arbejdsmarkeds,- Vækst- og Uddannelsesudvalget
By- og Erhvervsstrategisk udvalg
Børneudvalget
Klima-, Plan- og Boligudvalget
Kultur- og Fritidsudvalget
Miljø- og Trafikudvalget
Socialudvalget
Undervisningsudvalget
Ældre- og Omsorgsudvalget
Magistraten (efter behandling af høringsudkastet i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 6. februar er det besluttet, at Magistraten høres som fagudvalg)

Bilag

Bilag 1. Evaluering af Sundhedspolitik 2019-2022, herunder opfølgning på mål og sigtelinjer samt handleplan 2021-2022

Bilag 2. Politik for Sundhed 2023-2026 Høringsudkast

Punkt 63: Forslag til beslutning fra rådmændene Laura Lindahl og Jan E. Jørgensen om fordeling af akut visiteret hjemmehjælp

00.01.00-A00-43-22

Resume

Rådmændene Laura Lindahl og Jan E. Jørgensen har den 29. august 2022 stillet et beslutningsforslag om fordeling af akut visiteret hjemmehjælp ved udskrivning fra hospital. I budgetaftalen for 2023 af 11. september 2022 har aftalepartierne aftalt at fremme det frie valg på ældreområdet ved, at borgere, der udskrives fra hospitalet og har behov for hjemmepleje, får bedre information og vejledning om mulighederne i det frie valg.

Forvaltningen har i den forbindelse gennemgået den eksisterende arbejdsgang på området med henblik på at styrke nyvisiterede borgeres frie valg i forbindelse med udskrivning fra hospital. De borgere, der har direkte kontakt til en kommunal visitator, som besøger dem på hospitalet, informeres mundtligt om muligheden for at vælge mellem flere leverandører af hjemmehjælp. Alle borgere, der udskrives fra hospital, og som i den forbindelse visiteres til hjemmehjælp, får desuden information herom som led i den skriftlige afgørelse (som udgangspunkt i digital post), og vil som noget nyt også få udleveret en pjece herom, mens de opholder sig på hospitalet. Forvaltningen vurderer, at denne procedure er hensigtsmæssig og lovmedholdelig, samt at den giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe deres leverandørvalg. Borgere, der undtagelsesvis ikke har valgt leverandør ved udskrivelse fra hospital, vil blive fordelt ligeligt mellem de tre leverandører. Med denne sag betragtes budgetaftalen for 2023 om tydeligere frit valg på ældreområdet for udmøntet.

Sagen har været behandlet i Magistraten den 28. november 2022 (pkt. 369), der sendte sagen retur til fornyet behandling i Ældre- og Omsorgsudvalget. Sagen forelægges til beslutning.

Beslutning

Magistraten og Ældre- og Omsorgsudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet
a) den justerede informationsprocedure vurderes som hensigtsmæssig og giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe valg af leverandør, og
b) den ligelige fordeling af den resterende gruppe af borgere imødekommer intentionen bag beslutningsforslaget.

Ældre- og Omsorgsudvalget
1. godkendte den justerede procedure for information og vejledning om frit leverandørvalg på hjemmehjælpsområdet i forbindelse med udskrivning fra hospital,
2. godkendte, at de få nyvisiterede borgere, der undtagelsesvis ved udskrivelse fra hospital ikke har valgt en leverandør af hjemmehjælp, fordeles ligeligt mellem de tre leverandører af hjemmehjælp.

Indstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget

1. godkendte den justerede procedure for information og vejledning om frit leverandørvalg på hjemmehjælpsområdet i forbindelse med udskrivning fra hospital,
2. godkendte, at de få nyvisiterede borgere, der undtagelsesvis ved udskrivelse fra hospital ikke har valgt en leverandør af hjemmehjælp, fordeles ligeligt mellem de tre leverandører af hjemmehjælp og
3. indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet

a) den justerede informationsprocedure vurderes som hensigtsmæssig og giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe valg af leverandør, og
b) den ligelige fordeling af den resterende gruppe af borgere imødekommer intentionen bag beslutningsforslaget.

Sagsfremstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget behandlede sagen første gang den 21. november 2022 og godkendte i den forbindelse en justeret procedure for information og vejledning om frit leverandørvalg på hjemmehjælpsområdet i forbindelse med udskrivning fra hospital. Desuden indstillede udvalget til Magistraten, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes, idet den justerede procedure vurderes som hensigtsmæssig og giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe valg af leverandør.

Magistraten behandlede sagen den 28. november 2022 (pkt. 369) og sendte sagen retur til Ældre- og Omsorgsudvalget til fornyet behandling.

Herefter har forvaltningen været i dialog med de to private leverandører af hjemmehjælp for at undersøge, om det vil være muligt for leverandørerne at tage imod nyvisiterede borgere med ganske kort varsel efter udskrivning fra hospital, selv om dette ikke er pålagt dem i kontrakten. Dette har leverandørerne bekræftet under forudsætning af, at det drejer sig om 1-2 borgere om måneden. Forvaltningen foreslår på den baggrund at de få borgere, som undtagelsesvis ikke foretager valg af leverandør af hjemmehjælp, fremover fordeles ligeligt mellem de tre leverandører af hjemmehjælp.

Baggrund
Borgere, der nyvisiteres til hjemmehjælp ifm. udskrivelse fra hospital til eget hjem, orienteres om muligheden for frit valg mellem leverandørerne. Undtagelsesvis kan der være borgere, der ikke træffer dette valg pga. deres sårbare situation.

Det fremgår af kravsspecifikationen for hjemmeplejen afsnit 7, at leverandøren skal kunne iværksætte personlig pleje senest dagen efter, at leverandøren har modtaget afgørelsen om ydelsestildelingen eller efter nærmere aftale med borgeren. Mindre omfattende hjælp, som fx praktisk hjælp i form af rengøring, iværksættes inden for en uge.

Begge de private leverandører oplyser på foranledning, at de indenfor rammen vil kunne levere hjælp med 1 times varsel hele døgnet, og at de derved vil kunne tage imod nyvisiterede borgere umiddelbart efter udskrivelse fra hospital under forudsætning af, at det drejer sig om 1-2 borgere om måneden.

Forvaltningen har justeret arbejdsgangen, jf. den oprindelige sagsfremstilling nedenfor, og vil fremover sørge for, at borgerne får bedre information og vejledning om mulighederne i det frie valg af leverandør ved udskrivelse fra hospital, hvorved anvendelse af frit valg forventes øget. Såfremt den enkelte borger – selv efter vejledning om frit valg – ikke vælger blandt leverandørerne af hjemmepleje, vil leverancen af hjemmepleje til denne restgruppe blive fordelt ligeligt, skiftevis mellem de tre leverandører.

Såfremt det i det enkelte tilfælde viser sig, at den private leverandør ikke kan levere hjælp inden for de første timer efter udskrivelse, vil hjælpen i det første døgn blive udført af den kommunale leverandør og efterfølgende af den leverandør, som borgeren har valgt (jf. frit valg), eller som er tildelt jf. fordelingsnøglen mellem de tre leverandører.

I forbindelse med Budget 2023 blev det besluttet at fremme det frie valg på ældreområdet ved, at borgere, der udskrives fra hospitalet og har behov for hjemmepleje, får bedre information og vejledning om mulighederne i det frie valg. Med denne sag betragtes budgetaftalen for udmøntet.

I forbindelse med det kommende genudbud af hjemmeplejen vil forvaltningen fremkomme med forslag til, hvordan borgerne i videst muligt omfang kan sikres frit valg og adgang til leverandørerne; herunder undersøge muligheden for at vælge mellem flere end to private leverandører.

Oprindelig sagsfremstilling
Den 29. august 2022 (pkt. 169) oversendte Kommunalbestyrelsen "Forslag til beslutning fra rådmændene Laura Lindahl og Jan E. Jørgensen om fordeling af akut visiteret hjemmehjælp" til behandling i Ældre- og Omsorgsudvalget:

"Når borgere eksempelvis udskrives fra hospitalet og akut visiteres til hjemmehjælp, tilmeldes de automatisk den kommunale hjemmehjælp. Det mener vi ikke er rimeligt, da der pt. er tre leverandører af hjemmehjælp i Frederiksberg Kommune. Vi foreslår derfor, at den akutte visitering tildeles ligeligt mellem de til enhver tid godkendte leverandører på Frederiksberg."

Forvaltningens bemærkninger
Det kan indledningsvist bemærkes, at der på baggrund af afregningen i oktober 2022 er en fordeling mellem den kommunale hjemmepleje og de to private leverandører som følger: Ca. 40% af borgerne benytter private leverandører, mens ca. 31% af de leverede timer leveres af de private aktører.

I budgetaftalen for 2023 af 11. september 2022 har aftalepartierne aftalt følgende:

"Tydeligere frit valg ved udskrivning fra hospital: *I dag vælger langt hovedparten af borgere, der udskrives fra hospital, den kommunale hjemmepleje. Partierne ønsker at fremme det frie valg på ældreområdet ved, at borgere, der udskrives fra hospitalet og har behov for hjemmepleje, får bedre information og vejledning om mulighederne i det frie valg. Det vil ske ved en styrket dialog med den enkelte borger om mulighederne for frit valg, og ved at kommunen i samarbejdet med relevante samarbejdspartnere (Region Hovedstaden og praktiserende læger) styrker fokus på, at borgerne oplyses om muligheden for frit valg af leverandør."*

Forvaltningen har i forbindelse med beslutningsforslaget og budgetaftalen gennemgået den eksisterende arbejdsgang i forbindelse med vejledning om det frie valg på området. Det forvaltningens vurdering, at den hidtidige arbejdsgang har

været inden for lovens rammer, men den foreslås nu justeret med supplerende tiltag, således at vejledningen om det frie valg inden for lovens rammer øges. I nærværende sag refereres der til supplerende tiltag.

Arbejdsgang for vejledning om frit valg af hjemmehjælpsleverandør ved udskrivning fra hospital
I vejledningen til serviceloven om kommunens oplysningspligt fremgår følgende:

"Kommunalbestyrelsen skal som led i kommunalbestyrelsens generelle pligt til at oplyse om mulighederne for frit at vælge leverandør oplyse modtagere af hjemmehjælp om, hvilke godkendte leverandører af hjælpen borgeren kan vælge imellem. Det kan f.eks. ske på kommunens hjemmeside, mundtligt eller ved udlevering af en folder. Kommunalbestyrelsen skal imidlertid sikre, at informationen tilpasses den enkelte borgers forudsætninger. Det kan derfor være nødvendigt at anvende forskellige oplysningsmedier f.eks. oplysning både via hjemmeside, mundtligt og ved udlevering af en folder."

I forbindelse med udskrivning fra hospital bliver det vurderet, om borgeren har behov for hjemmehjælp. Nogle borgere får behov for hjemmehjælp for første gang, mens andre får behov for at justere den eksisterende hjælp.

Borgere, der allerede modtager hjemmehjælp, udskrives til vanlig hjælp eller øget hjælp fra den leverandør, som de allerede har valgt.

Borgere, der bliver udskrevet til ny hjælp, bliver informeret om muligheden for det frie valg.
Hidtil har forvaltningen opfyldt denne vejledningsforpligtelse ved konkret og individuel tilrettet skriftlig vejledning til alle nye modtagere af hjemmehjælp. Dette er sket i forbindelse med modtagelsen af den lovpligtige skriftlige afgørelse om retten til hjemmehjælp. De fleste borgere modtager afgørelsen og den medfølgende vejledning i digital post, som i så fald kan tilgås af borgeren umiddelbart fra smart phone mv.

Supplerende har forvaltningen overfor de borgere, der har direkte kontakt til en kommunal visitator telefonisk eller fysisk, f.eks. ved besøg på hospitalet, informeret mundtligt om muligheden for at vælge mellem flere leverandører af hjemmehjælp. De borgere, der har direkte kontakt til en kommunal visitator, informeres således både skriftligt, jf. ovenfor, og mundtligt om det frie valg - mens borgere, der visiteres på baggrund af oplysninger fra hospitalet informeres skriftligt om frit valg.

Derudover ligger oplysninger om muligheden for det frit valg også på kommunens hjemmeside.

Fremadrettet vil forvaltningen som noget nyt udarbejde en pjece med generel vejledning om retten til frit valg af leverandør. Denne pjece om frit valg vil ligge fremme på relevante steder, herunder f.eks. på hospitaler.

Det er forvaltningens vurdering, at Frederiksberg Kommune såvel med den hidtidige arbejdsgang og også med den kommende supplerende vejledning fuldt ud lever op til sin oplysningspligt om frit valg af leverandør af hjemmehjælp. Forvaltningen henleder opmærksomheden på, at borgeren til hver en tid har mulighed for at vælge en anden leverandør.

Afslutningsvis bemærkes, at Frederiksberg Kommune har forsyningsforpligtigelsen og derfor skal garantere, at borgeren kan få den relevante pleje. Kommunen har derfor valgt, at den kommunale hjemmepleje indledningsvis er leverandør i de tilfælde, hvor borgeren ikke foretager valg af leverandør.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget, Magistraten, Ældre- og Omsorgsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 21. november 2022, pkt. 85:
Social-, Sundheds- og Arbejdsområdet indstiller, at Ældre- og Omsorgsudvalget

1. godkender den justerede procedure for information og vejledning om frit leverandørvalg på hjemmehjælpsområdet i forbindelse med udskrivning fra hospital og
2. indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes, idet den justerede procedure vurderes som hensigtsmæssig og giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe valg af leverandør.

Indstilling 28. november 2022, pkt. 369:
Ældre- og Omsorgsudvalget

1. godkendte den justerede procedure for information og vejledning om frit leverandørvalg på hjemmehjælpsområdet i forbindelse med udskrivning fra hospital og
2. indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes, idet den justerede procedure vurderes som hensigtsmæssig og giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe valg af leverandør.

Beslutning fra Magistraten 2022-25, 28. november 2022, pkt. 369:
Sagen blev sendt retur til fagudvalget.

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 18:
Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Ældre- og Omsorgsudvalget

1. godkender den justerede procedure for information og vejledning om frit leverandørvalg på hjemmehjælpsområdet i forbindelse med udskrivning fra hospital,
2. godkender, at de få nyvisiterede borgere, der undtagelsesvis ved udskrivelse fra hospital ikke har valgt en leverandør af hjemmehjælp, fordeles ligeligt mellem de tre leverandører af hjemmehjælp og
3. indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet

a) den justerede informationsprocedure vurderes som hensigtsmæssig og giver borgerne et oplyst grundlag for at træffe valg af leverandør, og
b) den ligelige fordeling af den resterende gruppe af borgere imødekommer intentionen bag beslutningsforslaget.

Punkt 64: Vedtagelse af Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 - efter høring

00.01.00-P22-3-22

Resume

Ældre- og Omsorgsudvalget godkendte den 16. januar 2023 at udkast til Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 sendes i høring i relevante fagudvalg og råd. Som en del af høringsprocessen er også blevet afholdt et borgermøde d. 7. februar. Med denne sag har forvaltningen behandlet de indkomne høringssvar, hvoraf en del er indarbejdet i politikudkastet. Høringssvarene vedrører særligt de pårørende, værdighed og det gode ældreliv for alle. Det reviderede politikudkast fremgår af bilag 1. Sagen forelægges til godkendelse og videre behandling i Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Magistraten og Ældre- og Omsorgsudvalget
1. tog de indkomne høringssvar og forvaltningens bemærkninger hertil til efterretning,
2. indstiller, at Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 vedtages med de faldne bemærkninger på fagudvalgsmødet og de foreslåede ændringer på baggrund af høringsprocessen, idet det konkret indarbejdes, at "Ældre har ansvar for egen sundhed på samme måde som andre borgere."

Indstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget

1. tog de indkomne høringssvar og forvaltningens bemærkninger hertil til efterretning,
2. indstiller, at Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 vedtages med de faldne bemærkninger på mødet og de foreslåede ændringer på baggrund af høringsprocessen.

Sagsfremstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget besluttede den 16. januar (pkt. 3) at sende udkast til Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 i høring i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget og Miljø- og Trafikudvalget samt i Ældrerådet, Handicaprådet og Udsatterådet. Som en del af høringsprocessen blev der i samarbejde med Ældre Sagen, Ældrerådet og Handicaprådet afholdt et borgermøde den 7. februar 2023 på Lindehaven Plejecenter med deltagelse af ca. 70 borgere.

Høringssvarene, herunder input fra borgermødet, vedrører særligt de pårørende, værdighed og det gode ældreliv for alle. Både rådene og fagudvalgene har hver deres specifikke nedslagspunkter, som særligt fokuserer på den gruppe borgere, de hver især repræsenterer.

Med denne sag gennemgår og kommenterer forvaltningen de indkomne høringssvar, herunder input fra borgermødet, og forelægger på den baggrund et revideret politikudkast til godkendelse i Ældre- og Omsorgsudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen. Det reviderede politikudkast fremgår af bilag 1.

<u>Pointer fra borgermødet og forvaltningens bemærkninger</u>
Pointerne fra borgermødet kan opdeles i fem hovedtemaer. Til hvert hovedtema har forvaltningen knyttet en kommentar, som giver en kort beskrivelse af dels, hvordan kommunen i forvejen arbejder med det pågældende tema, dels hvilke fremadrettede indsatser, det pågældende tema kan tænkes at indgå i, herunder om pointerne fra borgermødet har medført tilretning af politikudkastet. Bilag 2 indeholder de samlede noter, som forvaltningen tog ved borgermødet.

1. Pårørende og frivillige
Pointer fra borgermødet: Der var en opmærksomhed på de pårørendes ressourcer og ansvarsfordeling, og at hjælp fra pårørende skal være lystbetonet. Med hensyn til frivillige må kommunen gerne gøre mere for at udbrede kendskabet til de frivillige tilbud, og arbejdsdelingen mellem frivillige og kommunen skal være helt klar.

Forvaltningens bemærkninger: Der er et vedvarende fokus på det gode pårørendesamarbejde lokalt på institutioner og enheder. Eksempelvis indflytningssamtaler på plejecentrene. Den gode dialog og forventningsafstemning er helt central, så borgere og medarbejdere fx har samme sprog for oplevelsen af kvalitet. Der er også opmærksomhed på de borgere, der ikke har pårørende. Plejeopgaver skal hverken pårørende eller frivillige løse. I forbindelse med ansøgninger til § 18 og § 79 afholdes der informationsmøde for interesserede, som fungerer som netværksmøde for de frivillige foreninger. I regi af Frivillighedsforum og Udsatterådet er forvaltningen ved at afsøge, om de frivillige foreninger på social- og ældreområdet

ønsker at indgå et samarbejde med kommunen og Udsatterådet om at planlægge en dag i 2023 for frivillighed på socialområdet med fokus på udsatte borgere. I politikudkastet er ordlyden om pårørende og frivillige præciseret.

2. Rehabilitering
Pointer fra borgermødet: Der var en opmærksomhed på vigtigheden af forventningsafstemning af, hvad det at være selvhjulpen betyder for den enkelte, og vigtigheden af dialog med borgeren.

Forvaltningens bemærkninger: Rehabilitering er et bærende princip i kommunens arbejde. Centralt i den rehabiliterende tilgang er netop dialog og forventningsafstemning blandt andet om, hvad borgeren gerne vil opnå med rehabiliteringsforløbet. Den rehabiliterende tilgang vil blive udfoldet i kvalitetsstandarderne for 2023. Kvalitetsstandarderne for 2023 gennemskrives gennemgribende i tæt samarbejde med relevante ledere og medarbejdere.

3. Oplysning og opsøgende arbejde
Pointer fra borgermødet: Der var et ønske om bedre oplysning om kommunens tilbud og at kommunen bruger de forebyggende hjemmebesøg aktivt og opsøgende.
Forvaltningens bemærkninger: Kvalitetsstandarderne på ældreområdet beskriver samlet de tilbud som borgeren kan forvente af kommunen. Kvalitetsstandarderne for 223 gennemskrives gennemgribende, hvor et af fokusområderne har været at gøre kvalitetsstandarderne mere borgerettede og læsevenlige. Informationer om forskellige tilbud er desuden tilgængelige på fx kommunens hjemmeside.

Borgere som ikke har daglig hjemmehjælp får tilbudt en seniorsamtale i form af et forebyggende hjemmebesøg med en sundhedsrådgiver. Det sker det år, hvor man fylder 75 år; én gang årligt fra det år, man fylder 80 år; det år, hvor man fylder 70 år, hvis man bor alene og hvis man har mistet en ægtefælle eller samlever. Der er også mulighed for at få en samtale med en sundhedsrådgiver, hvis man er fyldt 65 år, så står man blot selv for det første kontakt til Sundhedscentret.

4. Ressourcer
Pointer fra borgermødet: Der var en opmærksomhed på, at bl.a. velfærdsteknologi kan være en del af løsningen på ressourcemangel, og hvordan det er vigtigt, at profession og de positive fortællinger om at arbejde som fx SOSU-hjælper tales op.

Forvaltningens bemærkninger: Rekruttering og fastholdelse er en af hovedudfordringer i de kommende år, ikke bare på Frederiksberg, men på landsplan. Derfor indgår udfordringen også i politikken. Først og fremmest er det et dagligt fokus, som lederne lokalt på sundheds- og omsorgsområdet har stor opmærksomhed på, ligesom der centralt fra kommunen er bevågenhed omkring udfordringerne. Af indsatser kan nævnes: Opkvalificering af praktikvejledere, fokus på at mindske frafaldet af elever og grundig introduktionsforløb for nyansatte. Når forskellige velfærdsteknologiske løsninger afprøves sker det i dialog med ledere og medarbejderne, så det sikres at løsningen skaber værdi for borgeren.
5. Implementering og kvalitetsstandarder
Pointer fra borgermødet: Der var en opmærksomhed på, at politik og kvalitetstandarder skal stemme overens.

Forvaltningens bemærkninger: De mål og fokusområder, som udfoldes i Ældre- og Værdighedspolitikken som centrale værdier og principper, vil blive konkretiseret i Frederiksberg Kommunes kvalitetsstandarder på ældreområdet. Kvalitetsstandarderne for 2023 er på nuværende tidspunkt genstand for et omfattende udviklingsarbejde, som gennemføres af Sundheds- og Omsorgsafdelingens ledelse og medarbejdere, og hvor der tages udgangspunkt i den nye Ældre- og Værdighedspolitik.

Skriftlige høringssvar fra råd og udvalg og forvaltningens bemærkninger hertil
Sundheds- og Forebyggelsesudvalget (6. februar 2023, pkt. 15), Socialudvalget (30. januar 2023, pkt. 5), Arbejdsmarkeds-Vækst og Uddannelsesudvalget (6. februar 2023, pkt. 6) Kultur- og Fritidsudvalget (6. februar 2023, pkt. 16) og Miljø- og Trafikudvalget (6. februar 2023, pkt. 29) har afgivet høringssvar. Ligeledes har Ældrerådet (bilag 3), Handicaprådet (bilag 4) og Udsatterådet (bilag 5) afgivet høringssvar.

Endvidere har Ældre Sagen Frederiksberg på eget initiativ fremkommet med et høringssvar (bilag 6A). Ældre Sagen er derudover kommet med et høringssvar forud for den ordinære høringsperiode (bilag 6B). Desuden er der modtaget et høringssvar fra en privat borger (bilag 7).

Fagudvalgenes høringssvar
Centrale pointer fra høringssvarene fra fagudvalgene og forvaltningens bemærkninger hertil fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Høringssvar fra fagudvalg og forvaltningens bemærkninger

Høringssvar fra fagudvalg	**Forvaltningens bemærkninger**

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

”Udvalget tillægger det stor betydning, at der er fokus på sammenhæng i patientforløb under fokusområdet ”Vi sikrer tryghed, når behovet opstår”, herunder sammenhæng i overgangene mellem kommune og øvrige sektorer i sundhedsvæsenet.”	Vigtigheden af sammenhæng i overgangene mellem kommune og øvrige sektorer er blevet præciseret i politikudkastet.

Socialudvalget

”Den nye Ældre- og Værdighedspolitik bør understøtte et fokus på, hvordan vi som kommune griber de udsatte, ældre borgere i Ældre- og Værdighedspolitikken – man kan jo godt være udsat selv om man er ældre”	Se forvaltningens bemærkninger til Udsatterådets høringssvar.
”Det bør fremgå tydeligere af Ældre- og Værdighedspolitikken, at vi skal forebygge, og ikke blot bekæmpe, ensomhed.”	I fokusområdet *Vi skaber rammerne for det aktive ældreliv* er allerede nævnt forebyggelse af ensomhed ved at understøtte, at alle bliver en del af fællesskabet. I forordet er lavet en tilføjelse om forebyggelse af ensomhed, ligesom ensomhed også er tilføjet under fokusområdet *Vi understøtter civilsamfund og pårørende*.

Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget

”Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget drøftede udkast til Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026.”	-

Kultur- og Fritidsudvalget

”Under fokusområderne ”Vi skaber rammerne for det aktive ældreliv” og ”Vi understøtter civilsamfund og pårørende” bør det tilføjes, at fokusområdet understøttes af Kultur- og Fritidspolitikken” og partnerskabsaftalen om ”Bevæg dig for livet”.”	De foreslåede ændringer er skrevet ind i politikudkastet.
”Under fokusområdet ”Vi understøtter civilsamfund og pårørende” bør det til første dot under ”Vi opnår vores mål ved” tilføjes ”kulturlivet”.”	De foreslåede ændringer er skrevet ind i politikudkastet.

Miljø- og Trafikudvalget

”Miljø- og Trafikudvalget drøftede udkast til Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026.”	-

Høringssvar fra rådene og Ældre Sagen
Centrale pointer fra høringssvarene fra rådene og Ældre Sagen og forvaltningens bemærkninger hertil fremgår af tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Høringssvar fra råd og forvaltningens bemærkninger

Høringssvar fra råd	**Forvaltningens bemærkninger**

Ældrerådet Frederiksberg

Frederiksberg Ældreråd bakker op om Handicaprådets høringssvar og anbefaler ligeledes de ændringer, der er foreslået af Ældre Sagen Frederiksberg, hvilket forslag vedhæftes høringssvaret – ikke mindst afsnittet vedr. 4. Mål - og vi tilføjer, at det ikke mindst skal være de pårørendes ønske at blive inddraget. Det er også vores indtryk fra Borgermødet om denne politik den 7. februar 2023, at der var fokus på dette.	Den foreslåede ændring er skrevet ind i politikudkastet. Se også Ældre Sagens høringssvar.
Frederiksberg Ældreråd forventer, at kvalitetsstandarderne tilpasses den nye Ældre- og Værdighedspolitik, så politikken ikke bliver illusorisk.	Kvalitetsstandarderne for 2023 gennemskrives gennemgribende i tæt samarbejde med relevante ledere og medarbejdere. Herunder med fokus på at være i overensstemmelse den nye Ældre- og Værdighedspolitik.

Handicaprådet Frederiksberg

Handicaprådet mener, at forordet bør gennemskrives.	Forordet er blevet gennemskrevet med fokus på målgruppen. Det er et politisk ønske, som er fagligt understøttet, at Frederiksberg Kommunes Ældre- og Værdighedspolitik er et anliggende ikke blot for de ældre med størst støttebehov, men også for de mange ældre, pårørende og frivillige i civilsamfundet, der har kræfterne og viljen til at hjælpe andre og bidrage til at gøre Frederiksberg til et godt sted for alle. Samtidig er politikken retningsgivende for – og derfor også henvendt direkte til – kommunen selv og dens forvaltning, som har det overordnede ansvar for at yde den lovbestemte og lokalpolitisk fastlagte service til byens borgere med behov for pleje og omsorg.
Det bør præciseres, at den største del af ældre (Frederiksberg Kommune definerer ældre, som over 65-årige) er friske, raske, rørige, aktive borgere i kommunen, og at politikforslaget alene vedrører de ældre borgere, der har behov for kommunal hjælp og støtte, altså den mindre del. Det er heldigvis sådan, at selvom befolkningen bliver ældre, er den også sundere længere. Så det drejer sig altså om at give ældre, der får behov for det, et værdigt tilbud, der hvor kræfterne svigter.	Ældre- og Værdighedspolitikken er en politik for alle seniorer på Frederiksberg. Det er korrekt at mange +65-årige er friske, raske, rørige og aktive borgere. Det er også derfor, at forordet adresserer de ældres forskelligartede behov. Politikken henvender sig derfor ikke kun til de ældre, der har behov for tilbud om hjælp og støtte, når kræfterne svinder, men også til de mange ældre, pårørende, og frivillige i civilsamfundet, der har kræfterne og viljen til at hjælpe andre og bidrage til at gøre Frederiksberg til et godt sted for alle.
I andet afsnit af "Rekruttering og fastholdelse" mener vi, at "uanset alder eller kulturel baggrund" bør slettes. Det fastholder unødvendige grøfter.	Vendingen er taget med for at vise mangfoldigheden i personalesammensætning og understrege vigtigheden af, at kommunen er

	inddragende i sin rekrutterings- og fastholdelsesindsats.
I fokusområdet om selvhjulpen længst muligt kan det undre os, hvordan man kan skrive ”Ældre er en mangfoldig gruppe, som skal behandles individuelt”. Det er lige før, vi vil sige, at det er en uartig udtalelse! Præciser gerne, at ældre, ligesom vi plejer at sige om handicappede borgere, ”er lige så forskellige som alle andre borgere!”	Den foreslåede ændring er skrevet ind i politikudkastet.
At ældre borgere med handicap slet ikke er nævnt, håber vi, betyder, at kommunen på samme måde som ved andre ældre vil gå ind og hjælpe efter individuelle øgede behov.	På tværs af aldersgruppe er det et grundlæggende princip i den sociale lovgivning, at kommunen skal foretage en konkret, individuel og helhedsorienteret vurdering af den enkelte borgers behov for hjælp.
Fremme en demensvenlig by! Handicaprådet mener, at demens, desværre, bare er et af de handicap, der kan øges eller udvikles, når man bliver ældre. Det bør ændres til ”en tilgængelig by”, når det i forvejen er anført, at det skal være byen for alle.	Den foreslåede ændring er skrevet ind i politikudkastet.
Udsatterådet Frederiksberg	
Overgange i det kommunale system. Hvordan sikrer vi en sikker og forudsigelig overgang fra at være udsat (socialområdet) til at være ældre udsat (sundheds- og omsorgsområdet) og måske tilbage igen? Der bør være fokus på snitfladerne i kommunen, så vores udsatte borgere ikke bliver klemt eller glemt. Værdig tilgang i samarbejdet med kommunen.	Det er udfordringer, som Frederiksberg Kommune er opmærksom på, og som også genkendes af andre kommuner på landsplan. På Socialområdet har man oprettet alternative plejepladser på et botilbud til hårde misbrugere, der også modtager pleje. En værdig tilgang er et bærende princip i kommunens møde med alle borgere, uanset livssituation.
Udsatte borgere på plejecentre. Udsatte borgere der bliver ældre, kan få behov for en plejebolig. Hvordan sikres det at plejecenteret kan rumme f.eks. psykisk sygdom eller aktivt misbrug? Eller bør der oprettes særlige plejecentre for udsatte?	Politikudkastet er blevet tilrettet, så udsatte ældre nævnes eksplicit i forordet, og så det tydeliggøres, så fokusområderne om ”selvhjulpenhed mv.” og ”vi sikrer tryghed” også understøttes af Frederiksberg Kommunes Udsattepolitik.
Har udsatte borgere, som bliver ældre, adgang til de samme tilbud som kommunens andre ældre borgere? Kan ældreklubber fx rumme de udsatte og deres behov, og hvis ikke, hvordan styrkes dette?	Der er et fokus på at tilbud og aktiviteter også kan rumme udsatte ældre. Ved fordeling af midler til §79-puljen for 2023 blev målgruppen ”Udsatte og ensomme ældre” således prioriteret. I regi af Frivillighedsforum og Udsatterådet er forvaltningen ved at afsøge, om de frivillige foreninger på social- og ældreområdet ønsker at indgå et samarbejde med kommunen og Udsatterådet om at planlægge en dag i 2023 for frivillighed på socialområdet med fokus på udsatte borgere.

Borgere, der bor i botilbud, efter servicelovens § 85, §107, §108 (§105) og får behov som kræver pleje. Skal der i så fald ydes hjemmehjælp på botilbuddene?	Der ydes hjemmehjælp til borgere i botilbud, hvis de har behov for det sammen med deres normale indsats fra det pædagogiske personale.
Social ulighed i sundhed. Når vores udsatte borgere bliver ældre, kan deres helbred i særlig grad forringes grundet deres livssituation. Hvordan sikrer vi en værdig alderdom med adgang til samme trivsel som andre borgere?	Frederiksberg Kommune har generelt et fokus på social ulighed i sundhed. Det er også et tema i Frederiksberg Kommunes Politik for Sundhed 2023-2026, som Ældre- og Værdighedspolitikken også læner sig op ad.
Pårørende. Mange af vores udsatte borgere kan ikke bero på tætte pårørende i samme høje grad som Ældre- og Værdighedspolitikken generelt lægger op til. Det håber vi, må blive taget med i et afsnit, så der kommer øget fokus på disse medborgere, som befinder sig i udsatte livssituationer.	Det er en opmærksomhed i Ældre- og Værdighedspolitikken, at ikke alle borgere har pårørende, der kan stille op. Følgende er allerede beskrevet under fokusområdet Vi understøtter civilsamfund og pårørende: ”Pårørende kan være en vigtig del af borgerens liv og hverdag, men er det ikke nødvendigvis, og de pårørende kan også selv være sårbare, ligesom der kan være borgere, der er uden pårørende.”
Derudover mener vi at ordet ”kerneopgave” er en kende indforstået for udefrakommende. Vi håber at der altid må være et fokus på at opgaverne er under konstant udvikling efter borgerens behov og ressourcer og ikke bliver en konstant.	Den foreslåede ændring er taget ud af politikudkastet. Det er et grundlæggende princip i den sociale lovgivning, at kommunen skal foretage en konkret, individuel og helhedsorienteret vurdering af den enkelte borgers behov for hjælp. Dialogen med borgeren og borgerens behov og ønsker er omdrejningspunkt, hvilket også er beskrevet under fokusområdet *Selvhjulpen længst muligt – gennem dialog og den rehabiliterende tilgang*
Og så ville det klæde Ældre- og Værdighedspolitikken at skele til udmeldinger fra Social- og Ældreministeriet, hvor der nu er fokus på en sidste værdig tid, herunder fokus risiko for ensomhed i den sidste tid og hvordan man som døende og pårørende forholder sig til en værdig afsked. Dette gælder selvsagt også vores udsatte.	En værdig sidste tid er en vigtig del af omsorgsarbejdet, hvor borgerens ønsker og behov fortsat er omdrejningspunktet for hjælp og støtte Kommunen samarbejder med civilsamfundet, fx vågetjenesten, om den sidste tid, hvor ensomhed bl.a. er i fokus. Værdighed i den sidste tid indgår derfor også i Ældre- og Værdighedspolitikken. Der er lavet en tilføjelse om forebyggelse af ensomhed i forordet og under fokusområdet *Vi understøtter civilsamfund og pårørende*.
Ældre Sagen Frederiksberg	
Under målet om Selvbestemmelse – tilføjelse ”herunder at være velsoigneret og klædt som man ønsker”	Ældre- og Værdighedspolitikken fastlægger de overordnede værdier og principper for kommunens sundheds- og omsorgsarbejde. Detaljeringsgraden i politikken er derfor ikke høj. Til gengæld vil disse værdier og principper blive konkretiseret i Frederiksberg Kommunes kvalitetsstandarder på ældreområdet.

Under kost og ernæring, tilføjelse: ”Anerkende at kost og ernæring er vigtigt for borgerens sundhed, trivsel og oplevelse af livskvalitet. Dette betyder også, at der er reelle valgmuligheder, og at der tages individuelle hensyn til særlige ønsker og diæter.”	Ældre- og Værdighedspolitikken fastlægger de overordnede værdier og principper for kommunens sundheds- og omsorgsarbejde. Detaljeringsgraden i politikken er derfor ikke høj. Til gengæld vil disse værdier og principper blive konkretiseret i Frederiksberg Kommunes kvalitetsstandarder på ældreområdet.
Ældre har et medansvar for egen sundhed (Dette fokusområde bør udgå!)	At ældre har et medansvar for egen sundhed hører under fokusområdet *Selvhjulpen længst muligt – gennem dialog og den rehabiliterende tilgang.* Borgeren indgår i et samarbejde med kommunen, hvor kommunen hjælper og støtter, når der er behov, men det udelukker ikke, at borgeren også har et ansvar for egen sundhed.
”Interessere os for borgerens oplevede sundhed” – ændres til: ”Sikre alle borgere let og lige adgang til valg af sundhedsydelser for at opnå et sundere liv”	Den foreslåede ændring er skrevet ind i politikudkastet.
Under fokusområdet *Vi sikrer tryghed, når behovet opstår* tilføjes ordet værdighed: ”Borgeren kan afslutte livet, der hvor borgeren ønsker det med fokus på omsorg, lindring og værdighed.”	Den foreslåede ændring er skrevet ind i politikudkastet.
Under fokusområdet *Vi understøtter civilsamfund og pårørende* tilføjes følgende: ”Civilsamfundet med frivillige er et værdifuldt supplement i kommunens arbejde, hvilket kommunen understøtter med tilskud. Kommunen er opmærksom på, at de frivillige er ”et tillæg” for den ældre, og at de ikke skal løse professionelle opgaver.”	Ændringen er tilføjet med følgende sproglige præcisering: ”Civilsamfundet er et værdifuldt supplement i kommunens arbejde, hvilket kommunen understøtter. Kommunen er opmærksom på, at de frivillige ikke skal løse fagprofessionelle opgaver.”
Ældre borgere skal have en værdig pleje og omsorg, så der er mulighed for at fortsætte med at leve det liv man ønsker, med størst mulig selvbestemmelse. Plejen og omsorgen skal tage udgangspunkt i den enkelte ældres behov, så den enkelte kan leve et værdigt liv.	Politikken adresserer netop værdighed og selvbestemmelse som vigtige elementer i det gode ældreliv.
Forslag til hovedområder: Livskvalitet; Selvbestemmelse; Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen; Mad og ernæring; En værdig død.	Det er et lovkrav, at den enkelte kommune i sin værdighedspolitik beskriver, hvordan kommunens ældrepleje kan understøtte disse hovedområder. Det er forvaltningens vurdering, at det foreliggende politikudkast opfylder dette lovkrav, og at politikudkastet afspejler dels den faglighed og de ressourcer, som Frederiksberg Kommune bringer i anvendelse i ældre- og omsorgsplejen, dels Ældre- og Omsorgsudvalgets og

Kommunalbestyrelsens overordnede politiske prioriteringer på området.

Hvad angår de foreslåede mere detaljerede beskrivelser henvises til arbejdet med kvalitetsstandarderne. Ældre- og Værdighedspolitikken fastlægger således de overordnede værdier og principper for kommunens sundheds- og omsorgsarbejde, og detaljeringsgraden i politikken er derfor ikke høj. Til gengæld vil disse værdier og principper blive konkretiseret i Frederiksberg Kommunes kvalitetsstandarder på ældreområdet.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Historik

Beslutning fra Ældre- og Omsorgsudvalget 2022-25, 6. marts 2023, pkt. 16:
Ældre- og Omsorgsudvalget

1. tog de indkomne høringssvar og forvaltningens bemærkninger hertil til efterretning,
2. indstiller, at Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 vedtages med de faldne bemærkninger på mødet og de foreslåede ændringer på baggrund af høringsprocessen.

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 16:
Social- Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller at Ældre- og Omsorgsudvalget

1. tager de indkomne høringssvar og forvaltningens bemærkninger hertil til efterretning og
2. indstiller, at Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 vedtages med de foreslåede ændringer på baggrund af høringsprocessen.

Bilag

Bilag 1 Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 (revideret efter høring)

Bilag 2 Notat - opsamling fra borgermøde 7. februar Ældre- og Værdighedspolitik

Bilag 3 Ældrerådet - Høringssvar vedr Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026

Bilag 4 Handicaprådets høringssvar vedrørende Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026

Bilag 5 Udsatterådet høringssvar - Frederiksberg Kommunes Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026

Bilag 6A Ældre Sagens forslag til ændringer i Høringsversion

Bilag 6B Ældre Sagen Høringssvar - Oplæg til Frederiksberg Kommunes Ældre- og Værdighedspolitik 2023-2026 (november 2022)

Bilag 7 - Tanker omkring ældre og omsorg Birgitte Franck

Punkt 65: Udmøntning af puljen om køkkenomstilling 2023

54.00.00-P20-3-22

Resume

Fonden for Økologisk Landbrug åbnede i 2022 for ansøgningspuljen om køkkenomstilling 2023. Forvaltningen har søgt puljen, med forbehold for politisk godkendelse, og har nu fået tilsagn på 280.000 kr., hvorfor sagen forelægges til politisk godkendelse af de bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning

Magistraten og Ældre- og Omsorgsudvalget indstiller, at der på baggrund af Fonden for Økologisk Landbrugs tilsagnsskrivelse gives hhv. en indtægts- og en udgiftsbevilling på 280.000 kr. i 2023 på Ældre- og Omsorgsområdets ressortområde.

Indstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget indstiller, at der på baggrund af Fonden for Økologisk Landbrugs tilsagnsskrivelse gives hhv. en indtægts- og en udgiftsbevilling på 280.000 kr. i 2023 på Ældre- og Omsorgsområdets ressortområde.

Sagsfremstilling

Fonden for Økologisk Landbrug har åbnet for ansøgninger til puljen til køkkenomstilling i 2023. Forvaltningen har søgt puljen med forbehold for politisk godkendelse, og har nu fået tilsagn.

Puljen har til formål at understøtte køkkenomstillingen i professionelle offentlige og private køkkener hen imod højnelse af økologiprocenten og fremmelse af de officielle kostråd. Der er i alt afsat 17 mio. kr. på landsplan i 2023, hvoraf Frederiksberg Kommune har fået tilsagn til 280.000 kr. i 2023. Midlerne er afsat med henblik på kompetenceudvikling af køkkenpersonalet og tilknyttede medarbejdere med fokus på viden om bæredygtig produktion, de officielle kostråd, mindskelse af madspild og brug af madvarer i sæson.

Køkkenet på plejecenteret Kastanjehaven har ansøgt puljen med henblik på yderligere understøttelse af yderligere kompetenceudvikling og opkvalificering af medarbejderne, bibeholdelse af den ønskede økologiprocent på 80%, samt arbejdet med mindskelse af madspild på plejecenteret. Eksempelvis vil der være fokus på brugen af alternative proteinkilder, fx bælgfrugter og nødder i køkkenerne, brugen af økologisk kød og bedre brug af rester. Dertil kommer, at borgernes oplevelse af genkendelighed i måltiderne, madtradition og valgfriheden bibeholdes, samt at der fortsat er fokus på dysfagikost.

Projektet bygger videre på de positive erfaringer, der blev gjort under projektet om køkkenomstilling 2022 bl.a. i forhold til økologiske alternative proteinkilder og fokus på mindre madspild. De gode erfaringer fra projektet vil deles i køkkenledernetværket på plejecentrene.

Økonomi

Med denne sag søges henholdsvis en indtægts- og udgiftsbevilling på 280.000 kr. til Ældre-og Omsorgsudvalget i 2023 (bilag 1). Beløbet finansieres af puljemidler, som Frederiksberg Kommune har modtaget tilsagn om fra Fonden for Økologisk Landbrug (jf. bilag 2). Projektet er udgiftsneutralt for Frederiksberg Kommune.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 21:
Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Ældre- og Omsorgsudvalget indstiller, at der på baggrund af Fonden for Økologisk Landbrugs tilsagnsskrivelse gives hhv. en indtægts- og en udgiftsbevilling på 280.000 kr. i 2023 på Ældre- og Omsorgsområdets ressortområde.

Bilag

Bilag 1 Bevillingsskema, Køkkenomstilling 2023

Bilag 2: Tilsagn køkkenomstilling 2023 Samarbejde om økologi, bæredygtighed og sundhed.pdf

Punkt 66: Projekt til understøttelse af den tværgående KUI indsats

00.22.00-P35-134-22

Resume

Frederiksberg Ungecenter har ansøgt om puljemidler fra Socialstyrelsen til gennemførsel af projekt Modning af intensive forløb til unge med komplekse problemstillinger og udadreagerende adfærd. Socialstyrelsen har meddelt tilsagn på 3 mio. kr. Projektet vil understøtte og indgå i den etablerede KUI indsats, der går på tværs af Arbejdsmarkedsafdelingen, Socialafdelingen, Familieafdelingen og Skoleafdelingen. Sagen forelægges til beslutning og bevilling.

Beslutning

Magistraten og Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget
1. godkendte igangsætning af projektet og
2. indstiller, at der gives henholdsvis en indtægts- og udgiftsbevilling på 1.017.723 kr. i 2023, 1.253.102 kr. i 2024 og 729.448 kr. i 2025, alle på mag, jf. økonomiafsnittet.

Indstilling

Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget

1. godkendte igangsætning af projektet og
2. indstiller, at der gives henholdsvis en indtægts- og udgiftsbevilling på 1.017.723 kr. i 2023, 1.253.102 kr. i 2024 og 729.448 kr. i 2025, alle på mag, jf. økonomiafsnittet.

Sagsfremstilling

Den 7. november 2022 blev Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Undervisningsudvalget orienteret om, at Frederiksberg Ungecenter havde ansøgt Socialstyrelsen om 3,6 mio. kr. i puljemidler til deltagelse i projektet Modning af intensive forløb til unge med komplekse problemstillinger og udadreagerende adfærd. Der blev ansøgt under forudsætning af politisk godkendelse, idet det ikke var muligt at indhente politisk godkendelse inden ansøgningsfristens udløb.

Socialstyrelsen meddelte den 29. november 2022 tilsagn til Frederiksberg Ungecenter om 3 mio. kr. til deltagelse i projektet. Det reducerede beløb i forhold til det ansøgte, reflekterer Socialstyrelsens vurdering af, at projektet kan gennemføres på et lavere aktivitetsniveau end oprindeligt forudsat af Frederiksberg Ungecenter.

Formålet med puljen er at inddrage kommunerne i kvalificering af en indsats for unge, der gør dem i stand til at indgå og profitere af ordinære kommunale foranstaltninger og indsatser i relation til uddannelse og beskæftigelse.

Målgruppen for projektet er unge mellem 14 og 22 år, der kan være socialt udsatte, kriminalitetstruede, udadreagerende eller truende, lettere misbrugende, grænsesøgende, have psykiske problematikker og en historik, hvor de har reageret mod det etablerede system. De skal samtidig med intensiv støtte kunne indgå i strukturerede gruppeforløb.

Denne målgruppe har typisk en historik, med ustabil tilknytning til skolen, uddannelses- eller beskæftigelsessystemet. De har typisk været kendte i det sociale system gennem en årrække og deltaget i en række foranstaltninger og forløb.

Deltagelsen i Socialstyrelsens modningsprojekter indebærer, at Frederiksberg Kommune skal tilrettelægge indsatsen på grundlag af seks udmeldte kerneelementer. Disse er:

Kerneelement	Overskrift
1	Støttende, vedholdende og gennemgående kontaktperson
2	Systematisk afdækning af den unges ønsker og støttebehov
3	Tværfagligt indsatsteam
4	Individuelt tilrettelagt ungeforløb med afsæt i den unges mål
5	Systematisk og målrettet støtte til at mindske den udadreagerende adfærd
6	Støtte gives i sammenhæng med den unges hverdagsliv

I løbet af den 3 årige projektperiode skal Frederiksberg Kommune sammen med Socialstyrelsen og de andre deltagende kommuner (Bornholm, Hedensted og Helsingør) kvalificere og validere kernelementerne med henblik på etableringen af en sammenhængende og helhedsorienteret indsats overfor målgruppen.

I et større perspektiv understøtter projektet Frederiksberg Kommunes fælles kommunale ungeindsats (KUI), der er etableret på tværs af Arbejdsmarkedsafdelingen, Socialafdelingen, Familieafdelingen og Skoleafdelingen. I KUI indsatsen er der solide erfaringer med kerneelementernes tematikker, og det er forventningen, at projektet vil understøtte, udbygge og kvalificere det tværgående KUI samarbejde mellem afdelingerne, herunder med særlig henblik på den gode overgang fra barn til voksen.

Det er ligeledes oplagt at involvere særligt specialskolerne og PPR i forhold til identifickation og rekruttering af den yngre del af målgruppen til projektet.

Endelig passer projektdeltagelsen godt ind i Frederiksberg Ungecenters ambition om fortsat at være frontløber på udviklingen af nye evidensbaserede indsatser overfor udsatte ungegrupper, der rykker dem hurtigst muligt mod uddannelse eller beskæftigelse.

Frederiksberg Ungecenter er organisatorisk placeret i Arbejdsmarkedsafdelingen, og Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget er derfor hovedudvalg i forhold til projektet. Henset målgruppens alder, tværgående karakter og det forventede intensiverede samarbejde mellem relevante afdelinger er det imidlertid oplagt at orientere Socialudvalget og Undervisningsudvalget om projektet.

Afsluttende skal det kort bemærkes, at fem kommuner søgte om 15 mio. kr. i puljemidler til projekt. Fire kommuner fik meddelt tilsagn på puljemidler på samlet set 10 mio. kr.

Økonomi

Fra puljen til ”Til modning af intensive forløb til unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd” har Socialstyrelsen givet et tilsagn (bilag 1) på 3.000.273 kr. i projektperioden december 2022 til september 2025. Midlerne bliver fordelt med 1.017.723 kr. i 2023, 1.253.102 kr. i 2024 og 729.448 kr. i 2025, alle på magistratens ressortområde.

Midlerne skal, som det fremgår af ansøgningen, bruges til medarbejderressourcer.

Beløbet falder på magistratens ressortområde (serviceudgifter). Der henvises til vedlagte bevillingsskema (bilag 2).

Bevillingen er udgiftsneutral for Frederiksberg Kommune.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Socialudvalget og Undervisningsudvalget. Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. februar 2023, pkt. 9:
Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget

1. godkender igangsætning af projektet, og
2. indstiller, at der gives henholdsvis en indtægts- og udgiftsbevilling på 1.017.723 kr. i 2023, 1.253.102 kr. i 2024 og 729.448 kr. i 2025, alle på mag, jf. økonomiafsnittet.

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Socialudvalget og Undervisningsudvalget tager sagen til efterretning.

Bilag

Oprindeligt tilskudsbrev

Bevillingsskema

Punkt 67: Orientering om opstart af renovering af Lindevangsskolen og fremrykning af midler hertil

17.00.00-G01-92-22

Resume

I sagen søges frigivelse af anlægssum på 1,3 mio.kr. til projektet vedrørende renovering af Lindevangskolen, et projekt under Skolemasterplan. Bevillingen på de 1,3 mio.kr. vedrører udarbejdelse af et specifikt byggeprogram, herunder brugerinddragelse og miljøundersøgelser.

Beslutning

Magistraten og Klima-, Plan- og Boligudvalget indstiller,
1. at der fremrykkes rådighedsbeløb på 1,3 mio.kr. fra 2024 til 2023 på projektet Vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget med en tilsvarende opskrivning af den negative anlægspulje i 2023,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,3 mio.kr. til bygherrerådgivning og miljøundersøgelser finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb på projektet Vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget.

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Klima-, Plan- og Boligudvalget indstiller,
1. at der fremrykkes rådighedsbeløb på 1,3 mio.kr. fra 2024 til 2023 på projektet Vedli-geholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Bo-ligudvalget med en tilsvarende opskrivning af den negative anlægspulje i 2023,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,3 mio.kr. til bygherrerådgivning og miljøunder-søgelser finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb på projektet Vedligehol-delsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget.

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Der blev med vedtagelsen af budget 2021 afsat midler til masterplanen "Fremtidens skole 2030", herunder til en renovering og modernisering af Lindevangskolen.

Budgettet til renoveringen af Lindevangskolen blev justeret med vedtagelsen af budget 2023, så der til byggeriet nu er afsat i alt 92 mio. kr., fordelt på 62 mio. kr. til renoveringen under Klima-, Bolig- og Planudvalgets pulje til vedligeholdelse for kommunale bygninger og idrætsanlæg i perioden 2024-2026, og 30,0 mio. kr. til en samtidig modernisering af Lindevangskolen i 2025-2026. Der er desuden afsat 10,0 mio.kr. til genhusning under Undervisningsudvalget i 2025-2026. Renovering og modernisering vil foregå i en samlet proces, men skal altså finansieres af midler afsat under to udvalg.

Det anbefales, at projektet igangsættes i 2023 med udarbejdelse af specifikt byggeprogram og miljøundersøgelser af hensyn til den overordnede tidsplan.

Renoveringen af Lindevangskolen skal udbydes som et EU-totalrådgiverudbud. I den forbindelse skal der findes en bygherrerådgiver, som kan bistå udarbejdelsen af dette i samarbejde med forvaltningen og brugerene. Derudover skal der udarbejdes for- og miljøundersøgelser af de berørte dele af skolen, så der på et tidligt tidspunkt ligger afklaringer om, hvorvidt der er sundhedsskadelige stoffer i de enkelte bygningsdele, samt omfanget heraf. Både byggeherrerådgiverdelen samt miljøundersøgelserne er planlagt til at foregå fra april 2023 til februar 2024.

Anslået økonomi:
Bygherrerådgiver: 1,2 mio.kr.
Miljøundersøgelser: 0,1 mio.kr.

Selve byggeriet på Lindevangskolen planlægges igangsat i 2025, når renoveringen af Søndermarkskolen er afsluttet.

Økonomi

Til renovering af Lindevangskolen er der afsat i alt 62,0 mio.kr. under Klima-, Plan- og Boligudvalgets pulje til vedligeholdelse for kommunale bygninger og idrætsanlæg, fordelt med 2,0 mio.kr. i 2024, 30,0 mio.kr. i 2025 og 30,0 mio.kr. i 2026. Det foreslås at fremrykke rådighedsbeløb på 1,3 mio.kr. fra 2024 til 2023 til projektering. Med denne sag søges også anlægsbevilling på 1,3 mio.kr. finansieret af de nævnte midler.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Undervisningsudvalget, Klima-, Plan- og Boligudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 31:
Børne- og Ungeområdet og By, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at

1. der fremrykkes rådighedsbeløb på 1,3 mio.kr. fra 2024 til 2023 på projektet Vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget med en tilsvarende opskrivning af den negative anlægspulje i 2023,
2. der meddeles anlægsbevilling på 1,3 mio.kr. til bygherrerådgivning og miljøundersøgelser finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb på projektet Vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget.

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 17:
Børne- og Ungeområdet og By, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at

1. der fremrykkes rådighedsbeløb på 1,3 mio.kr. fra 2024 til 2023 på projektet Vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget med en tilsvarende opskrivning af den negative anlægspulje i 2023,
2. der meddeles anlægsbevilling på 1,3 mio.kr. til bygherrerådgivning og miljøundersøgelser finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb på projektet Vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger og idrætsanlæg under Klima-, Plan- og Boligudvalget.

Beslutning fra Undervisningsudvalget 2022-25, 6. marts 2023, pkt. 17:
Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Punkt 68: Godkende oprettelse af 0. klasser til skoleåret 2023-24

17.00.00-G01-4-23

Resume

Kommunalbestyrelsen beslutter hvert år antallet af 0. klasser (børnehaveklasser) til det kommende skoleår på baggrund af antallet af indskrevne børn til 0. klasserne på de enkelte skoler og antallet af søskendeønsker på tværs af skoledistrikter. Øvrige ønsker til anden skole end distriktsskolen håndteres indenfor de generelle rammer for frit skolevalg i Frederiksberg Kommune. Antal indskrevne børn til de enkelte skole og samtidig imødekommelse af alle søskendeønsker udløser 29 til skoleåret 2023/24.

Sagens talgrundlag forventes at ændre sig i løbet af behandlingsperioden som følge af sene indskrivninger, sene optag på privatskoler og bevægelser i til- og fraflytning i skoledistrikterne, hvilket kan betyde, at der ved kommunalbestyrelsens behandling skal oprettes flere end 29 klasser.

Beslutning

Magistraten og Undervisningsudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen, at:
1. Alle søskendeønsker vedrørende 0. klasser i skoleåret 2023-2024 imødekommes på skæringsdagen 20. marts 2023
2. Der i skoleåret 2023-2024 oprettes i alt 29 0. klasser
3. Såfremt elevtalsudviklingen i foråret 2023 medfører, at den gennemsnitlige klassekvotient i 0. klasserne på en eller flere skoler overstiger 26, så oprettes der en ekstra klasse
4. Der fra skoleåret 2024-2025 besluttes en regel om, at børn med bopæl i Frederiksberg Kommune kan tilbydes plads på en anden skole end distriktsskolen, såfremt en søskende er indskrevet på denne, i forbindelse med indskrivning til 0. klasse til det kommende skoleår med skæringsdagen sidste mandag i marts
5. Beslutning om antallet af 0. klasser i henhold til de gældende regler for frit skolevalg, herunder regel om søskende, fra skoleåret 2024-2025 delegeres til forvaltningen.

Indstilling

Undervisningsudvalget indstiller til Magistraten og Kommunalbestyrelsen, at:

1. Alle søskendeønsker vedrørende 0. klasser i skoleåret 2023-2024 imødekommes på skæringsdagen 20. marts 2023
2. Der i skoleåret 2023-2024 oprettes i alt 29 0. klasser
3. Såfremt elevtalsudviklingen i foråret 2023 medfører, at den gennemsnitlige klassekvotient i 0. klasserne på en eller flere skoler overstiger 26, så oprettes der en ekstra klasse
4. Der fra skoleåret 2024-2025 besluttes en regel om, at børn med bopæl i Frederiksberg Kommune kan tilbydes plads på en anden skole end distriktsskolen, såfremt en søskende er indskrevet på denne, i forbindelse med indskrivning til 0. klasse til det kommende skoleår med skæringsdagen sidste mandag i marts
5. Beslutning om antallet af 0. klasser i henhold til de gældende regler for frit skolevalg, herunder regel om søskende, fra skoleåret 2024-2025 delegeres til forvaltningen

Sagsfremstilling

I henhold til § 36, stk. 2, i folkeskoleloven har alle børn ret til en plads på deres distriktsskole. Herudover har forældrene iht. § 36, stk. 3, i folkeskoleloven krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune under forudsætning af, at det kan ske inden for de rammer kommunalbestyrelsen har fastsat for frit skolevalg.

Ved budgetforlig 2023 blev det besluttet at udvide grænsen for frit skolevalg på tværs af distriktsgrænser fra kvotient 22 til 24 for 0. -3. klasse. Det gælder både for elever med bopæl i Frederiksberg Kommune, der ønsker optag på en anden skole end deres distriktsskole, og for elever bosiddende i andre kommuner. Det blev endvidere besluttet, at der fremover ikke er behov for at tage politisk stilling til dispensation for den gældende kvotientgrænse ved beslutning om oprettelse af 0. klasser. Tidligere har der været præsenteret forskellige modeller for imødekommelse af ønsker til anden skole end distriktsskolen. I denne sag beskrives kun fordeling af indskrevne børn ved imødekommelse af alle søskendeønsker på skæringsdagen 20. marts og efterfølgende imødekommelse af øvrige ønsker i henhold til de generelle regler for frit skolevalg og altså imødekommelse af ønsker op til kvotient 24 på de enkelte skoler.

Herudover besluttede undervisningsudvalget på mødet den 21. november 2022, sag nr. 111 om implementering af aftale om at sænke klasseloftet til 26 elever i 0.-2. klasse fra skoleåret 2023/24, at Frederiksberg Kommunes nuværende model

for klassedannelse på 0. klassetrin fortsat er gældende for skoleåret 2023/24.

Der er praksis for, at børn med bopæl i Frederiksberg Kommune, der har søskende på en bestemt skole, også selv tilbydes en plads her, også selvom familien er flyttet til andet skoledistrikt, eller skoledistriktet er ændret. Med denne sag indstiller forvaltningen, at der fremadrettet indføres en generel regel i forbindelse med indskrivning til 0. klasse for børn med bopæl i Frederiksberg Kommune, der har en søskende på en anden skole end distriktsskolen, således at disse tilbydes en plads på den skole, hvor deres søskende er indskrevet. Tilbud om plads for søskende vil være gældende, såfremt forvaltningen har modtaget ønsket inden sidste mandag i marts forud for det kommende skoleår. Forvaltningen indstiller, at denne regel vil være gældende fra skoleåret 2024-2025.

Såfremt det besluttes at indføre en regel om at børn tilbydes plads på en anden skole end distriktsskolen, hvor søskende er indskrevet, indstiller forvaltningen endvidere, at beslutning om antallet af 0. klasser i henhold til de gældende regler for frit skolevalg, herunder regel om søskende, fra skoleåret 2024-2025 delegeres til forvaltningen. Indførelse af reglen om søskende vil betyde, at beslutningen om antallet af 0. klasser vil være en teknisk beregning på baggrund af antallet af indskrevne børn og søskendeønsker, og forvaltningen vil efterfølgende kunne afgøre, hvor mange ønsker om anden skole end distriktsskolen, som ikke er begrundet i søskende, der vil kunne imødekommes inden for de gældende regler for frit skolevalg.

For nuværende beslutter kommunalbestyrelsen som nævnt hvert år antallet af 0. klasser (børnehaveklasser) på baggrund af antallet af indskrevne børn til børnehaveklasserne. Indskrivningen har været i gang siden november måned 2022, og forældrene indskriver stadig deres børn frem til sommer, hvorfor der vil ske ændringer i antallet af indskrevne børn i behandlingsperioden.

Der er SFO-start for de nye 0. klasser 1. maj 2023.

Ved skoledistriktsændringerne frem til skoleåret 2023/24 blev der prognosticeret 673 børn i 30 klasser. Ved Budgetforlig 2020 blev det besluttet at afsætte økonomi til klassedannelsen, så den gennemsnitlige klassekvotient i 0. klasserne på den enkelte skole ikke overstiger 26 elever på beslutningstidspunktet for klassedannelse. På nuværende tidspunkt er der indskrevet 652 elever med henblik på skolestart i det kommende skoleår, og tallet kan stige henover foråret.

Af de 652 indskrevne ønsker 181 en anden skole end distriktsskolen, heraf 71 søskende og 110 øvrige ønsker om anden skole end distriktsskolen. Fordelingen af de nuværende 652 elever vil udløse 29 klasser ved imødekommelse af alle søskendeønsker og opfyldelse af ønsker i øvrigt jf. de gældende regler for frit skolevalg (kvotient 24). Når de eksisterende regler for frit skolevalg i Frederiksberg Kommune følges, kan der imødekommes 44 ønsker udover søskende. Herudover kan der imødekommes 5 ønsker fra den eksterne venteliste for elever med bopæl i en anden kommune.

På et kommende møde vil Undervisningsudvalget få forelagt en undersøgelse om årsager til at forældrene vælger en anden skole end distriktsskolen i forbindelse med skoleindskrivning.

En detaljeret baggrund, gennemgang og status fremgår af vedlagte "Notat - Oprettelse af 0. klasser 2023/2024".

Økonomi

Normtallet for en klasse udgør i budget 2023 774.895 kr. Der er afsat budget til 29 0. klasser i skoleåret 2023/24, herudover er der afsat betingede midler til to yderligere klasser som følge af budgetforligsbeslutningen om maksimalt 26 elever i 0. klasse ved skolestart.

Ved oprettelse af 30 klasser forøges rammen med i alt 0,8 mio. kr. fordelt med 0,3 mio. kr. i 2023 og 0,5 mio. kr. i 2024.
Ved oprettelse af 29 klasser forbliver rammen uændret i 2023 og 2024.
Ved oprettelse af 28 klasser reduceres rammen med i alt 0,8 mio. kr. fordelt med 0,3 mio. kr. i 2023 og 0,5 mio. kr. i 2024.

Bevillingerne tilpasses i forbindelse med første forventede regnskab, der reserveres fortsat budget til to klasser jf. budgetforligsbeslutningen for at sikre, at der er mulighed for at oprette ekstra klasser, hvis elevtalsudviklingen frem mod skolestart resulterer i en klassekvotient på over 26. Budgettet til de to klasser (0,6 mio. kr. i 2023 og 0,9 mio. kr. i 2024) afsættes som betinget bevilling.

Demografireguleringen for klasserne afhænger dog også af klassedannelsen på de øvrige klassetrin. Regulering foretages i 1. forventede regnskab 2023 og 1. finansielle orientering om budget 2024 med modpost på usikkerhedspuljen.
Når det endelige elevtal og klassedannelse ved skolestart kendes i august måned, forelægges en sag for undervisningsudvalget og magistraten, hvor den betingede bevilling vil blive enten frigivet eller tilbageført kassen.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 15:
Børne- og ungeområdet indstiller, at undervisningsudvalget indstiller til magistrat og kommunalbestyrelse, at:

1. Alle søskendeønsker vedrørende 0. klasser i skoleåret 2023-2024 imødekommes på skæringsdagen 20. marts 2023
2. Der i skoleåret 2023-2024 oprettes i alt 29 0. klasser
3. Såfremt elevtalsudviklingen i foråret 2023 medfører, at den gennemsnitlige klassekvotient i 0. klasserne på en eller flere skoler overstiger 26, så oprettes der en ekstra klasse
4. Der fra skoleåret 2024-2025 besluttes en regel om, at børn med bopæl i Frederiksberg Kommune kan tilbydes plads på en anden skole end distriktsskolen, såfremt en søskende er indskrevet på denne, i forbindelse med indskrivning til 0. klasse til det kommende skoleår med skæringsdagen sidste mandag i marts
5. Beslutning om antallet af 0. klasser i henhold til de gældende regler for frit skolevalg, herunder regel om søskende, fra skoleåret 2024-2025 delegeres til forvaltningen

Beslutning fra Undervisningsudvalget 2022-25, 6. marts 2023, pkt. 15:
Undervisningsudvalget indstillede til magistrat og kommunalbestyrelse, at:

1. Alle søskendeønsker vedrørende 0. klasser i skoleåret 2023-2024 imødekommes på skæringsdagen 20. marts 2023
2. Der i skoleåret 2023-2024 oprettes i alt 29 0. klasser
3. Såfremt elevtalsudviklingen i foråret 2023 medfører, at den gennemsnitlige klassekvotient i 0. klasserne på en eller flere skoler overstiger 26, så oprettes der en ekstra klasse
4. Der fra skoleåret 2024-2025 besluttes en regel om, at børn med bopæl i Frederiksberg Kommune kan tilbydes plads på en anden skole end distriktsskolen, såfremt en søskende er indskrevet på denne, i forbindelse med indskrivning til 0. klasse til det kommende skoleår med skæringsdagen sidste mandag i marts
5. Beslutning om antallet af 0. klasser i henhold til de gældende regler for frit skolevalg, herunder regel om søskende, fra skoleåret 2024-2025 delegeres til forvaltningen

Bilag

Status indskrivning 13. marts 2023

Notat - oprettelse af 0 klasser til skoleåret 2023-2024

Punkt 69: Godkende forslag til forbedring af økonomi på specialundervisningsområdet på baggrund af høringssvar

17.03.00-P00-1-22

Resume

Undervisningsudvalget godkendte på mødet den 30. januar 2023, sag nr. 4, at forslag til forbedring af økonomi på specialundervisningsområdet blev sendt i høring i Område-MED, skolebestyrelserne og Handicaprådet med høringsfrist den 21. februar 2023. Et enigt udvalg fremsatte ændringsforslag om, at forslaget om at udskyde ansættelse af videncentermedarbejderne ikke indgår i høringen, da det har høj prioritet for udvalget, at mellemformerne kommer godt fra start. Forvaltningen har modtaget høringssvar fra Område-MED, skolebestyrelserne fra alle skoler, dog ikke Skolen på Grundtvigsvej, og Handicaprådet. Herudover er der modtaget høringssvar fra Skolelederforeningen, Frederiksberg Lærerforening og Netværket af skolebestyrelser. Der redegøres i sagen for de indkomne høringssvar.

Beslutning

Magistraten og Undervisningsudvalget:
1. tog høringssvarene til efterretning, og
2. indstiller til Kommunalbestyrelsen, at merforbruget på specialundervisningsområdet finansieres ved at tilføre området 1,5 mio. kr. fra kommunens usikkerhedspulje, annullere overførsel af skolernes mindreforbrug i 2022 på i alt 0,8 mio. kr., undlade udbetaling af finansiering på 0,2 mio. kr. til en børnehaveklasseleder til x-sporet på Lindevangsskolen, og gennemføre en rammereduktion på Skolen ved Nordens Plads på 0,5 mio. kr.

Undervisningsudvalget bemærkede i den forbindelse, at:

"I Frederiksberg Kommune oplever vi, ligesom i resten af Danmark, at flere børn og unge mistrives og har brug for særlig støtte. Vi kunne derfor allerede ved årets start konstatere stor risiko for budgetoverskridelser. Det har været en svær situation at stå i for alle. På den ene side har vi et politisk ansvar for at sikre at kommunens budget er i balance. På den anden side ønsker alle høj kvalitet på skolerne, hvor alle børn trives. Derfor har det været vigtigt at finde en afbalanceret model, hvor begge hensyn tilgodeses.
Der er indgået en politisk aftale om, at skoleområdet ikke selv skal finde alle de nødvendige besparelser, men at kommunens usikkerhedspulje dækker halvdelen.
Den økonomiske udfordring løses derfor ved at specialundervisningsområdet tilføres 1,5 mio. kr. fra kommunens usikkerhedspulje. Derudover tilbageholdes det overskud, som nogle skoler har tilbage fra 2022, dvs. at overførsler på 0,8, mio. kr. annulleres. Der udbetales ikke finansiering til en børnehaveklasseleder til x-sporet på Lindevangskolen, hvor der pt ikke er visiteret børnehaveklassebørn til næste skoleår, hvorved der spares 0,2 mio. kr. i 2023. Endelig gennemføres en rammereduktion på Skolen ved Nordens Plads på 0,5 mio. kr. Det betyder, at skolens budget for 2023 reduceres fra ca. 95,4 mio. kr. til 94,9 mio. kr.
Denne aftale om finansiering betyder, at man ikke laver budgetreduktioner i driften på de almene skoler, at holdstørrelserne i specialklasserne ikke øges, og at SSP-puljen til forebyggende indsatser mod ungdomskriminalitet ikke reduceres."

Indstilling

Undervisningsudvalget:

1. tog høringssvarene til efterretning, og
2. indstiller til Magistraten, at merforbruget på specialundervisningsområdet finansieres ved at tilføre området 1,5 mio. kr. fra kommunens usikkerhedspulje, annullere overførsel af skolernes mindreforbrug i 2022 på i alt 0,8 mio. kr., undlade udbetaling af finansiering på 0,2 mio. kr. til en børnehaveklasseleder til x-sporet på Lindevangsskolen, og gennemføre en rammereduktion på Skolen ved Nordens Plads på 0,5 mio. kr.

Undervisningsudvalget bemærkede i den forbindelse, at:

"I Frederiksberg Kommune oplever vi, ligesom i resten af Danmark, at flere børn og unge mistrives og har brug for særlig støtte. Vi kunne derfor allerede ved årets start konstatere stor risiko for budgetoverskridelser. Det har været en svær situation at stå i for alle. På den ene side har vi et politisk ansvar for at sikre at kommunens budget er i balance. På den anden side ønsker alle høj kvalitet på skolerne, hvor alle børn trives. Derfor har det været vigtigt at finde en afbalanceret model, hvor begge hensyn tilgodeses.

Der er indgået en politisk aftale om, at skoleområdet ikke selv skal finde alle de nødvendige besparelser, men at kommunens usikkerhedspulje dækker halvdelen.
Den økonomiske udfordring løses derfor ved at specialundervisningsområdet tilføres 1,5 mio. kr. fra kommunens usikkerhedspulje. Derudover tilbageholdes det overskud, som nogle skoler har tilbage fra 2022, dvs. at overførsler på 0,8, mio. kr. annulleres. Der udbetales ikke finansiering til en børnehaveklasseleder til x-sporet på Lindevangskolen, hvor der pt ikke er visiteret børnehaveklassebørn til næste skoleår, hvorved der spares 0,2 mio. kr. i 2023. Endelig gennemføres en rammereduktion på Skolen ved Nordens Plads på 0,5 mio. kr. Det betyder, at skolens budget for 2023 reduceres fra ca. 95,4 mio. kr. til 94,9 mio. kr.
Denne aftale om finansiering betyder, at man ikke laver budgetreduktioner i driften på de almene skoler, at holdstørrelserne i specialklasserne ikke øges, og at SSP-puljen til forebyggende indsatser mod ungdomskriminalitet ikke reduceres."

Sagsfremstilling

Undervisningsudvalget godkendte på mødet den 30. januar 2023, sag nr. 4, at forslag til forbedring af økonomi på specialundervisningsområdet blev sendt i høring i Område-MED, skolebestyrelserne og Handicaprådet med høringsfrist den 21. februar 2023. Et enigt udvalg fremsatte ændringsforslag om, at forslaget om at udskyde ansættelse af videncentermedarbejderne ikke indgår i høringen, da det har høj prioritet for udvalget, at mellemformerne kommer godt fra start. Forvaltningen har modtaget høringssvar fra Område-MED, Handicaprådet, skolebestyrelserne fra alle skoler, dog ikke Skolen på Grundtvigsvej. Herudover er der modtaget høringssvar fra Skolelederforeningen, Frederiksberg Lærerforening og Netværket af skolebestyrelser.

Generelt set er langt de fleste af skolebestyrelserne positive over at blive inddraget i høringsprocessen, men flere giver samtidig udtryk for, at de oplever at blive stillet i et urimeligt dilemma ved at skulle vælge mellem de to beskrevne modeller, hvor den ene særligt berører almenområdet og den anden specialområdet.

Herudover kan der opsummeres følgende mere generelle tilbagemeldinger fra høringssvarene:

- Ingen blandt de afgivne svar mener, at skoleområdet alene kan bære et merforbrug af denne størrelse. De refererer alle til de allerede besluttede budgetreduktioner på skoleområdet.
- En stor andel af svarene foreslår, at enten kommunalbestyrelsens usikkerhedspulje eller andre resortområder bør dække det forventede merforbrug i 2023 på specialundervisningsområdet.
- På valget mellem de beskrevne modeller (Model 1, som særligt berører almenområdet og Model 2, som særligt berører specialundervisningsområdet) angiver fire skoler, at de, hvis de skal pege på én af modellerne, vil pege på Model 1, og én skole angiver, at de, hvis de skal pege på én af modellerne, vil pege på Model 2. Herudover angiver Skolelederforeningen, at de peger på Model 1. De øvrige skoler og høringsparter ønsker ikke at foretage en prioritering mellem de to modeller.
- Stort set alle høringsparter anmoder om dialog ift at løfte sig fra en uhensigtsmæssig praksis med kortsigtede sparetiltag til mere langsigtede måder at løse de økonomiske udfordringer på.

Der er indkommet følgende alternative forslag til de allerede beskrevne forslag:

- At planlagte investeringer udskydes og besparelsen herved omfordeles til specialundervisningsområdet.
- At der skæres i antal lejrskoledage på alle skoler.
- At skatten på Frederiksberg hæves yderligere fra 2024.

Oversigt over de modtagne høringssvar og de enkelte høringssvar er vedlagt som bilag.

Forvaltningen indstiller, at de modtagne høringssvar tages til efterretning, og at det på baggrund af høringssvar besluttes, hvordan merforbruget på specialundervisningsområdet håndteres.

Baggrund for sag og modeller for forslag til forbedring af økonomien på specialundervisningsområdet, som har været i høring:
Den samlede udfordring på specialundervisningsområdet anslås at være netto ca. 3 mio.kr. i 2023, hvis der alene ses på de ændringer, som er sket siden budgetvedtagelsen og frem til 1. januar. Der er også formodning om, at stigningen vil fortsætte ind i 2023, men det er endnu for tidligt at vurdere den nærmere udfordring og fortsat vækst vil derfor skulle afdækkes og håndteres i forbindelse med de forventede regnskaber.

Siden budgetvedtagelsen ses forskellige ændringer i økonomien. I forhold til at kunne overholde budgettet ses en ændring hen i mod flere indsatser tættere på almenområdet. Udgifterne til køb af kommunal specialundervisning og Skolen ved Nordens Plads er i balance, men endnu ikke faldende. Samtidig er der imidlertid en række ændringer, som giver et større udgiftspres end budgettet kan rumme. Det, som driver det nye udgiftsbillede, er særligt øgede udgifter til enkeltintegration, ungegrupper (specialklasserække på Tre Falke Skolen), personlig assistance og særligt klubtilbud. Endelig ses også stigende priser på befordring af elever. Beløbene er behæftet med usikkerhed, og der er ikke indregnet yderligere aktivitetsvækst eller prisstigninger udover den stigning, der er sket fra budgetvedtagelsen og frem til 1. januar. Det skal bemærkes, at der både på Frederiksberg og på landsplan opleves en stigning i antal børn og unge, der mistrives eller på anden måde er udfordrede, hvilket gør at der ses en stigning i antal underretninger til familieafdelingen, udarbejdelse af flere PPV-er i fællesrådgivningen, flere henvisninger til psykiatrien samt flere børn med diagnoser fra psykiatrien. Disse tendenser ses også på specialundervisningsområdet. Forvaltningen har en løbende opmærksomhed på udviklingen, og der arbejdes systematisk med flere indsatser, der kan imødegå denne udvikling, så som styrkede visitationsprocesser, guidet skoleskift, fælles tilgang med trivselslineal, handleplaner, pilot-arbejde for at minimere elevfravær, etablering af erhvervsklasse, fælles børnesyn for at styrke social og faglig inklusion samt andre forebyggende tiltag, der skal bidrage til at overholde budgettet og give børnene en god skolegang. Disse tiltag har imidlertid ikke været tilstrækkelige til at imødegå en udgiftsvækst fra budgetvedtagelsen til årsskiftet, og derfor fremlægges der nu denne sag med modeller til at sikre budgetoverholdelse. Da skolernes budgetter udmeldes i marts skal modgående tiltag besluttes før marts og derfor fremsættes denne sag, før 1. forventet regnskab er klar.

Følgende modeller har været sendt i høring:

Model 1

Titel	Forslagets indhold	Effekt i 2023
Midler fra SSP-pulje	Der er som en del af budget 2023 afsat 850 t.kr. i 2023 og 850 t.kr. i 2024 til forebyggende indsatser mod ungdomskriminalitet. Der er foreløbig planlagt og igangsat indsatser svarende til 450 t.kr. i 2023. Det foreslås at overføre de resterende 0,4 mio.kr. i 2023 til specialundervisningsområdet.	0,4 mio.kr.
Tværgående rammebesparelse "grønthøster" på skolerne, Ungdomsskolen og SSP hæves fra 1 til 1,8 pct.	Der er som en del budget 2023 besluttet en rammereduktion af alle institutioners og afdelingers løn- og overheadbudgetter på 1,0 pct. i 2023, 1,0 pct. i 2024, 0,75 pct. i 2025 og 0,50 pct. i 2026 og frem. For så vidt angår 2023, er skolerne alene omfattet i forhold til skoleåret 2023/24 (5 måneders effekt). Det foreslås, at rammereduktionen på skolerne, incl. Skolen ved Nordens Plads, Ungdomsskolen og SSP i 2023 hæves fra 1,0 til 1,8 pct., hvilket vil medføre en yderligere rammreduktion på 1,9 mio.kr. i 2023. For de enkelte skoler vil det betyde en yderligere rammereduktion på mellem 94 og 186 t.kr. På Skolen ved Nordens Plads, som har et væsentligt større budget end de øvrige skoler, svarer det dog til en yderligere rammereduktion på 318 t.kr.	1,9 mio.kr.
I alt		2,3 mio.kr.

Model 2

Titel	Forslagets indhold	Effekt i 2023
Midler fra SSP-pulje	Der er som en del af budget 2023 afsat 850 t.kr. i 2023 og 850 t.kr. i 2024 til forebyggende indsatser mod ungdomskriminalitet. Der er foreløbig planlagt og igangsat indsatser svarende til 450 t.kr. i 2023.	0,4 mio.kr.

	Det foreslås at overføre de resterende 400 t.kr. i 2023 til specialundervisningsområdet.	
Holdstørrelse på Spor 1 på Skolen ved Nordens Plads og specialklasserækkerne X- og C-spor øges med +1 elev	Spor 1 på Skolen ved Nordens Plads tildeles ressourcer på baggrund af hold med op til 6 elever pr. hold og specialklasserækkerne X-spor på Lindevangskolen og C-spor på Søndermarkskolen tildeles ressourcer på baggrund af hold med op til 7 elever pr. hold. Det foreslås at ændre holdstørrelsen på Spor 1 til 7 elever pr. hold og på X- og C-spor til 8 elever pr. hold. Den ændrede holdstørrelse er beregnet på baggrund af planlægningstallene til skoleåret 2022/23 samlet set udløse 1,5 hold mindre på Spor 1 og 1,25 hold mindre på X- og C-spor, svarende til en reduktion på 5,59 lærerstilling på helårsbasis og 2,33 lærerstilling i 5/12. Hertil kommer en reduktion på 0,12 pædagogstilling på X- og C-spor på helårsbasis og 0,05 pædagogstilling i 5/12. Det skal dog bemærkes, at skolerne har et decentralt råderum i forhold til, hvordan de udmønter de udmeldte ressourcer, og ovenstående er derfor alene udtryk for en teknisk beregning.	1,5 mio.kr.
Børnehaveklasseleder til X-sporet på Lindevangskolen	Der tildeles i dag en 0,98 børnehaveklasselederstilling til X-sporet, når der er visiteret 0. klasse elever til tilbuddet, da der i henhold til folkeskoleloven skal være tilknyttet en børnehaveklasseleder til en 0. klasse. Der har gennem de seneste år været et stort fald i antallet af skolestartere, der er visiteret til X-sporet, og der har derfor været flere år med 1 eller 2 skolestartere, hvilket har udløst 0,98 børnehaveklasselederstilling. Det forventes, at der også fremadrettet vil være få eller ingen skolestartere, der visiteres til X-sporet, hvilket bl.a. skal ses i sammenhæng med de nye mellemformsgrupper. Der forventes for nuværende ikke at blive visiteret skolestartere til X-sporet til skoleåret 2023/24, og hvis der visiteres få skolestartere til skoleåret 2023/24, foreslås det, at tilknytningen af en børnehaveklasseleder kan ske i samarbejde med almen børnehaveklasserne på Lindevangskolen. Der kan dermed reduceres med 0,98 børnehaveklasselederstilling i ressourceudmeldingen til X-sporet til skoleåret 2023/24 svarende til 0,41 stilling i 5/12.	0,2 mio.kr
Tilpasning af pædagognormering til udskoling på Spor 2 på Skolen ved Nordens Plads	Spor 2 på Skolen ved Nordens Plads tildeles i dag 1 pædagogstilling pr. 5,5 barn uanset klassetrin. Spor 2 er et helhedstilbud og de tildelte pædagogressourcer skal dermed dække både ind i undervisningstiden og fritidsdelen, incl. morgenåbning på skoledage og fritidstilbud på ikke-skoledage. Der er i udskolingen ikke behov for morgenåbning og fritidsdelen er også her tilpasset til aldersgruppens behov. Det foreslås derfor, at der kan reduceres i pædagogtildelingen til udskolingen på Spor 2 som en rammebesparelse på 0,7 mio.kr. svarende til 0,3 mio.kr. i 2023.	0,3 mio.kr.

	Det skal dog bemærkes, at skolen har et decentralt råderum i forhold til, hvordan de udmønter de udmeldte ressourcer, og ovenstående er derfor alene udtryk for en teknisk beregning.	
I alt		2,4 mio.kr.

Supplerende forslag, som kan indgå i eller erstatte dele af de ovennævnte modeller

Titel	Forslagets indhold	Effekt i 2023
Tilbagehold af automatiske overførsler fra 2022 til 2023	Institutioner får automatisk overført mer- og mindreudgifter på driftbudgettet jf. kommunens principper for økonomistyring. Overførslen sker på institutionsniveau. Beløb over 100 t.kr. overføres automatisk, så længe den samlede overførsel ikke overstiger 2 pct. Der ses pr. 30. januar 2023 et mindreforbrug fordelt på forskellige skoler på samlet ca. 0,8 mio.kr. Der tages forbehold for, at regnskabet endnu ikke er afsluttet. Det foreslås, at de automatiske overførsler tilbageholdes og anvendes til finansiering af specialundervisningsområdet.	0,8 mio.kr.
I alt		0,8 mio.kr.

Referat fra sag nr. 4 på Undervisningsudvalgets møde den 30. januar 2023 er vedlagt som bilag.

Herudover har Undervisningsudvalget bedt om supplerende oplysninger om status på antal ansatte på Skolen ved Nordens Plads. Notat om status på antal ansatte på Skolen ved Nordens Plads er vedlagt som bilag.

Økonomi

Forvaltningen har siden budgetvedtagelsen konstateret flere ændringer for prognosen på specialundervisningsområdet, som samlet set peger i retning af en udfordring for den samlede ramme til specialundervisning i 2023.

Den samlede udfordring anslås at være ca. 3 mio.kr. i 2023.

Forvaltningen har udarbejdet forslag til 2 modeller for forslag til forbedring af specialundervisningsøkonomien i 2023.

Hvis der besluttes forslag som har effekt ind i 2024, vil dette blive håndteret i forbindelse med budgetprocessen for 2024.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Undervisningsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 16:
Børne- og Ungeområdet indstiller, at undervisningsudvalget indstiller, at

1. Høringssvarene tages til efterretning
2. Der tages stilling til, hvordan merforbruget på specialundervisningsområdet håndteres.

Beslutning fra Undervisningsudvalget 2022-25, 6. marts 2023, pkt. 16:
Undervisningsudvalget:

1. tog høringssvarene til efterretning, og

2. indstillede til magistraten, at merforbruget på specialundervisningsområdet finansieres ved at tilføre området 1,5 mio. kr. fra kommunens usikkerhedspulje, annullere overførsel af skolernes mindreforbrug i 2022 på i alt 0,8 mio. kr., undlade udbetaling af finansiering på 0,2 mio. kr. til en børnehaveklasseleder til x-sporet på Lindevangskolen, og gennemføre en rammereduktion på Skolen ved Nordens Plads på 0,5 mio. kr.

Undervisningsudvalget bemærkede i den forbindelse, at:

"I Frederiksberg Kommune oplever vi, ligesom i resten af Danmark, at flere børn og unge mistrives og har brug for særlig støtte. Vi kunne derfor allerede ved årets start konstatere stor risiko for budgetoverskridelser. Det har været en svær situation at stå i for alle. På den ene side har vi et politisk ansvar for at sikre at kommunens budget er i balance. På den anden side ønsker alle høj kvalitet på skolerne, hvor alle børn trives. Derfor har det været vigtigt at finde en afbalanceret model, hvor begge hensyn tilgodeses.
Der er indgået en politisk aftale om, at skoleområdet ikke selv skal finde alle de nødvendige besparelser, men at kommunens usikkerhedspulje dækker halvdelen.
Den økonomiske udfordring løses derfor ved at specialundervisningsområdet tilføres 1,5 mio. kr. fra kommunens usikkerhedspulje. Derudover tilbageholdes det overskud, som nogle skoler har tilbage fra 2022, dvs. at overførsler på 0,8, mio. kr. annulleres. Der udbetales ikke finansiering til en børnehaveklasseleder til x-sporet på Lindevangskolen, hvor der pt ikke er visiteret børnehaveklassebørn til næste skoleår, hvorved der spares 0,2 mio. kr. i 2023. Endelig gennemføres en rammereduktion på Skolen ved Nordens Plads på 0,5 mio. kr. Det betyder, at skolens budget for 2023 reduceres fra ca. 95,4 mio. kr. til 94,9 mio. kr.
Denne aftale om finansiering betyder, at man ikke laver budgetreduktioner i driften på de almene skoler, at holdstørrelserne i specialklasserne ikke øges, og at SSP-puljen til forebyggende indsatser mod ungdomskriminalitet ikke reduceres."

Bilag

Oversigt over høringssvar februar 2023

Referat UU 300123 om forslag til forbedring af økonomi på specialundervisningsområdet

høringsvar HC-rådet

høressvar FLF

Høringssvar SB-NET

høringssvar SØ

Høringssvar TS

høringssvar BÜ

høringssvar NH

høringssvar SM

høringsvar NY

høringssvar LC

Status på ansatte Skolen ved Nordens Plads

høringssvar OmrådeMED

Høringssvar LI

Høringssvar specialområdet økonomi 2023 SNP

Høringssvar SKL

Høringssvar DU

Model til forbedring af økonomi på specialundervisningsområdet

Punkt 70: Kommuneplan revision udbygning af den blandede by

03.00.00-G01-15-22

Resume

Med denne sag forelægges temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by (tillæg nr. 5) forud for offentlige høring. Forslaget er udarbejdet på baggrund af det boligpolitiske udspil "Udbygning af den blandede by", samt en foroffentlighedfase, hvor der er indhentet idéer og forslag.

Beslutning

Et flertal i Magistraten (Borgmesteren, Gunvor Wibroe, Mette Bang Larsen, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt, Freja Fokdal og Lotte Kofoed) og et flertal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Lone Loklindt, Malte Mathies Løcke, Freja Fokdal, Rasmus Holme Nielsen og Sine Heltberg) indstiller, at forslaget til temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger som baggrund for det endelige forslag til revision af Kommuneplanen, idet dog ændringsforslagene i bilag 11 blev vedtaget, og der yderligere ønskes følgende ændringer:

• Side 14 Boligtilvækst generelle rammebestemmelser (side 3-4 i bilag 3):

• ”I vurderingen af et byggeprojekts kvaliteter vil der” – her tilføjes ”fx”

• "Øget tilgængelighed og boligkvalitet” – her tilføjes ”idet tilgængelighed dog skal afspejle den målgruppe, der bygges til”
• Der tilføjes et punkt ”Arkitektonisk og bymæssig kvalitet”
• Der tilføjes et punkt ”I kvarter 2, 3 og 4 (vest for Fasanvej) er bebyggelsestætheden mindre end i resten af byen. Her vil – efter en konkret vurdering – hensynet til den blandede by og variation af boligtyper og ejerformer kunne tillægges særlig vægt for at kunne etablere mindre boliger i form af særlige boformer”

Side 15 Almene boliger generelle rammebestemmelser (side 5 i bilag 3):

• ”Frederiksberg Kommune stiller krav om en andel af almene boliger i lokalplaner, der som udgangspunkt er – her tilføjes ”mindst” – 25 %”

Et mindretal i Magistraten (Nikolaj Bøgh, Alexandra Dessoy, Merete Winther Hildebrandt, Helle Sjelle og Laura Lindahl) indstiller at stemme imod og et mindretal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Helle Sjelle, Nikolaj Bøgh og Trine Labuhn) tog forbehold.

Et mindretal i Magistraten (Jan E. Jørgensen) og et mindretal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Jan E. Jørgensen) tog forbehold i forhold til forslag om nye kriterier for almene boliger.

By- og Erhvervsstrategisk Udvalg afventer resultatet af indsatsen ”Analyse af boligernes betalbarhed på Frederiksberg”, hvor begrebet betalbare boliger defineres, før det besluttes, om man fremadrettet vil bruge begrebet ”betalbare boliger” i kommuneplanen.

Det Konservative Folkepartis mindretalsudtalelse:
”I Det Konservative Folkeparti er vi tilhængere af at bibeholde Frederiksberg som en blandet by med en varieret borgersammensætning og forskelligartede boliger i relation til størrelse, pris, ejerform m.m. Det er vigtigt, at man på Frederiksberg fortsat har gode boliger til studerende, skolelærere, sygeplejersker og andre, som ren naturlig del af byens liv. Vi noterer os i den forbindelse, at Frederiksberg i dag er præget af et meget stort antal mindre lejeboliger og få store ejerboliger.

I forbindelse med sikringen af den blandede by er der forskellige balancer, der skal sikres, herunder hensyn til friarealer, grønne områder, kommunale institutioner, parkeringspladser m.m. Derfor ønsker vi at fastholde, at nye boliger ikke er et mål i sig selv.

De hidtidige kriterier for opførelse af almene boliger har sigtet imod at undgå koncentrationen af bestemte boligtyper ikke bliver for høj i bestemte områder af byen. Dette er fortsat et hensyn, vi ønsker at varetage. Vi er derfor tilhængere af at opretholde de hidtidige kriterier og ser med bekymring på risikoen for en høj koncentration af almene boliger bl.a. på Hospitalsgrunden. Vi ønsker generelt ikke yderligere fortætning i byen.

Vi ønsker at værne om byens grønne områder, og kan derfor ikke støtte nybyggeri i kanten af Solbjerg Parkkirkegård ud mod Sdr. Fasanvej, med undtagelse af et nybyggeri på den egentlige byggegrund ved siden af Sdr. Fasanvej 24. Vi er således ikke tilhængere af at fælde nogle af de store lindetræer i området for at få plads til at bygge boliger og noterer os, at nybyggeri her vil modarbejde den potentielle økologiske forbindelse samt den grønne akse gennem Frederiksberg Have og Solbjerg Parkkirkegård, som beskrives i forslaget til temarevision om grøn omstilling.

Efter vores opfattelse er udtrykket "betalbare boliger", som er gennemgående i forslaget til temarevision for ukonkret og hører ikke hjemme i et planlægningsdokument fra en offentlig myndighed. Der bør i stedet stå "billige boliger" eller "boliger med en lavere husleje end gennemsnittet" eller lignende."

Klima-, Plan- og Boligudvalget tog forslaget til Temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by til efterretning.

Indstilling

Et flertal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Lone Loklindt, Malte Mathies Løcke, Freja Fokdal, Rasmus Holme Nielsen og Sine Heltberg) indstiller,
at forslaget til temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger som baggrund for det endelige forslag til revision af Kommuneplanen,
idet dog ændringsforslagene i bilag 11 blev vedtaget, og der yderligere ønskes følgende ændringer:

- Side 14 Boligtilvækst generelle rammebestemmelser (side 3-4 i bilag 3):
- "I vurderingen af et byggeprojekts kvaliteter vil der" – her tilføjes "fx"
- "Øget tilgængelighed og boligkvalitet" – her tilføjes "idet tilgængelighed dog skal afspejle den målgruppe, der bygges til"
- Der tilføjes et punkt "Arkitektonisk og bymæssig kvalitet"
- Der tilføjes et punkt "I kvarter 2, 3 og 4 (vest for Fasanvej) er bebyggelsestætheden mindre end i resten af byen. Her vil – efter en konkret vurdering – hensynet til den blandede by og variation af boligtyper og ejerformer kunne tillægges særlig vægt for at kunne etablere mindre boliger i form af særlige boformer"

Side 15 Almene boliger generelle rammebestemmelser (side 5 i bilag 3):

- "Frederiksberg Kommune stiller krav om en andel af almene boliger i lokalplaner, der som udgangspunkt er – her tilføjes "mindst" – 25 %"

Et mindretal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Helle Sjelle, Nikolaj Bøgh og Trine Labuhn) tog forbehold.

Et mindretal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Jan E. Jørgensen) tog forbehold i forhold til forslag om nye kriterier for almene boliger.

Udvalget afventer resultatet af indsatsen "Analyse af boligernes betalbarhed på Frederiksberg", hvor begrebet betalbare boliger defineres, før det besluttes, om man fremadrettet vil bruge begrebet "betalbare boliger" i kommuneplanen.

Det Konservative Folkepartis mindretalsudtalelse:
"I Det Konservative Folkeparti er vi tilhængere af at bibeholde Frederiksberg som en blandet by med en varieret borgersammensætning og forskelligartede boliger i relation til størrelse, pris, ejerform m.m. Det er vigtigt, at man på Frederiksberg fortsat har gode boliger til studerende, skolelærere, sygeplejersker og andre, som ren naturlig del af byens liv. Vi noterer os i den forbindelse, at Frederiksberg i dag er præget af et meget stort antal mindre lejeboliger og få store ejerboliger.

I forbindelse med sikringen af den blandede by er der forskellige balancer, der skal sikres, herunder hensyn til friarealer, grønne områder, kommunale institutioner, parkeringspladser m.m. Derfor ønsker vi at fastholde, at nye boliger ikke er et mål i sig selv.

De hidtidige kriterier for opførelse af almene boliger har sigtet imod at undgå koncentrationen af bestemte boligtyper ikke bliver for høj i bestemte områder af byen. Dette er fortsat et hensyn, vi ønsker at varetage. Vi er derfor tilhængere af at opretholde de hidtidige kriterier og ser med bekymring på risikoen for en høj koncentration af almene boliger bl.a. på Hospitalsgrunden. Vi ønsker generelt ikke yderligere fortætning i byen.

Vi ønsker at værne om byens grønne områder, og kan derfor ikke støtte nybyggeri i kanten af Solbjerg Parkkirkegård ud mod Sdr. Fasanvej, med undtagelse af et nybyggeri på den egentlige byggegrund ved siden af Sdr. Fasanvej 24. Vi er

således ikke tilhængere af at fælde nogle af de store lindetræer i området for at få plads til at bygge boliger og noterer os, at nybyggeri her vil modarbejde den potentielle økologiske forbindelse samt den grønne akse gennem Frederiksberg Have og Solbjerg Parkkirkegård, som beskrives i forslaget til temarevision om grøn omstilling.

Efter vores opfattelse er udtrykket "betalbare boliger", som er gennemgående i forslaget til temarevision for ukonkret og hører ikke hjemme i et planlægningsdokument fra en offentlig myndighed. Der bør i stedet stå "billige boliger" eller "boliger med en lavere husleje end gennemsnittet" eller lignende."

Klima-, Plan- og Boligudvalget tog forslaget til Temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by til efterretning.

Sagsfremstilling

By- og Erhvervsstrategisk udvalg udsatte sagen efter drøftelse på mødet den 6. februar 2023. Det aftaltes, at yderligere kommentarer og spørgsmål kunnne indsendes til forvaltningen inden udgangen af uge 7.

Af bilag 11 fremgår kommentarer og spørgsmål suppleret af forvaltningens bemærkninger og indstillinger hertil.

Tidligere sagsfremstilling - 6. februar 2023:
Kommuneplanen er den bærende overordnede fysiske plan for kommunens arealanvendelse og beskriver mål, rammer og retningslinjer herfor. Det er her borgere, virksomheder, interesseorganisationer, bygherrer og andre kan orientere sig om, hvilke mål og retningslinjer kommunen arbejder efter og hvilke rammer, der gælder for deres ejendom eller lokalområde. Planlægningen skal medvirke til at værne om natur og miljø, så kommunens udvikling kan ske på et bæredygtigt grundlag.

Kommuneplanen indeholder fire spor: Hovedstruktur, retningslinjer og rammer samt en supplerende redegørelse. Hovedstrukturen afspejler de overordnede mål for udviklingen af byen, og hvad arealerne skal anvendes til. Hovedstrukturen skal afspejle kommunalbestyrelsens afvejning af interesser og er på den måde et udtryk for de politiske ønsker for byens udvikling.

De overordnede mål skal omsættes til et administrationsgrundlag for forvaltningen. Det sker i retningslinjer og rammer. Retningslinjerne oplyser hvilke hensyn, der vil indgå i afvejningen af en ansøgning om et byudviklings- eller byggeprojekt. Retningslinjerne anviser også beliggenheden af arealer til forskellige formål inden for kommunegrænsen. Det kan f.eks. være beliggenheden af butikker eller grønne, rekreative områder. Endelig udgør retningslinjerne grundlaget for forvaltningens administration efter planloven og andre love med henblik på at nå de overordnede mål beskrevet i hovedstrukturen.

Rammerne viser, hvad der kan bestemmes i lokalplaner for de enkelte dele af byen, altså hvad bygge- og anvendelsesmulighederne er. Der er således en nøje sammenhæng mellem lokalplanlægningen og kommuneplanens rammedel. Hvis der ikke er lokalplan i et område, vil rammerne indgå i kommunens vurdering af ansøgninger om byggetilladelse.

Redegørelsen indeholder baggrundsviden og danner grundlag for forståelse af kommuneplanens overordnede mål, retningslinjer og rammer.

Frederiksberg Kommunes Kommuneplan 2021 blev vedtaget i juni 2021. Planen har et 12-årigt sigte og skal revideres igen efter 4 år, altså i 2025. Kommunalbestyrelsen besluttede den 20. juni 2022 et boligpolitisk udspil: *"Udbygning af den blandede by"*. Denne temarevision af kommuneplanen, der er udarbejdet som et tillæg nr. 5 til kommuneplanen, følger op på de planmæssige tiltag, der er besluttet med vedtagelsen af det boligpolitiske udspil.

En overordnet beskrivelse af temarevisionens baggrund, formål og indhold fremgår af bilag 1. Forslag til ændringer af temarevisionens Hovedstruktur fremgår af bilag 2. Forslag til ændringer af temarevisionens rammer og retningslinjer fremgår af bilag 3. Forslag til justerede redegørelsestekster fremgår af bilag 4.

Temarevisionen omfatter
Det boligpolitiske udspil, der blev vedtaget i juni 2022, vægter, at kommuneplanen i endnu højere grad skal understøtte den blandede by, således at Frederiksbergs egenart bevares med kvarterer, hvor der er nært til alt, erhverv, detailhandel og uddannelsesinstitutioner og med en variation af boligtyper og ejerformer. Boligpolitikken, der er beskrevet i Kommuneplanens Hovedstruktur, har som overordnet mål at udbygge den blandede by med en større andel betalbare boliger og at skabe bedre adgang til betalbare boliger samtidig med, at Frederiksbergs mange bymæssige kvaliteter styrkes.

Nedenfor oplistes i hovedtræk indholdet af de ændringer, der foreslås med temarevisionen.

Kommuneplanens Hovedstruktur

- En revision af de boligpolitiske principper

De boligpolitiske principper, som er beskrevet i Kommuneplanens Hovedstruktur side 36-37, er revideret på baggrund af det boligpolitiske udspil med et øget fokus på at understøtte den blandede by med en variation i boligtyper og ejerformer, herunder at tilvejebringe flere betalbare boliger. Der beskrives et nyt boligpolitisk princip om socialt bæredygtig by med et mål om at sikre boligområdernes sociale balance.

- Byudviklingsområderne

Beskrivelsen af ønsker til udvikling i byudviklingsområderne, som fremgår af Hovedstrukturen side 48-54 er revideret bl.a. således, at det mere tydeligt fremgår, hvilke ønsker der er til udvikling af områderne "Finsensvej Vest" og "Frederiksberg Bakke". Således undersøges potentialet for udvikling ved den sydvestlige kant af Solbjerg Parkkirkegård ud mod Roskildevej (ved Aldi).

Kommuneplanens Rammer og retningslinjer

- Nye generelle rammer for almene boliger

De generelle rammer for, hvornår der stilles krav om en procentandel almene boliger i lokalplaner er justeret. Der tages fortsat hensyn til bærende bevarings- og arkitekturværdier.

- Nye generelle rammer for familieboliger

De generelle rammer for familieboliger er justeret, således at der fastlægges differentierede minimums- og gennemsnitsstørrelser, hhv. maksimumsstørrelser, for de enkelte kommuneplanområder. Formålet er at sikre, at der kan bygges større boliger i kommuneplanområder, hvor gennemsnitsstørrelsen for boliger i dag er mindre en 80 m^2 og mindre boliger i kommuneplanområder, hvor gennemsnitsstørrelsen for boliger i dag er over 100 $m^{2.}$ Dette for at understøtte boligområdernes variation og balance og den blandede by.

- Nye retningslinjer og generelle rammer for boligtilvækst

Retningslinjerne og de generelle rammer for boligtilvækst justeres, således at det beskrives at nye boliger også kan bidrage til løfte byens kvaliteter ved at udbygge den blandede by samtidig med at Frederiksbergs særlige identitet fastholdes og udvikles.

Kommuneplanens Redegørelse

- Redegørelse for boliger, boligtilvækst og socialt bæredygtig by

Afsnittet om boliger i Kommuneplanens Redegørelse er revideret med de nyeste boligdata. Desuden er der redegjort for, hvordan Frederiksberg Kommune understøtter den socialt bæredygtige by samt, hvad der forstås ved betalbare boliger.

Forud for udarbejdelse af tillægget til Kommuneplan 2021, i form af temarevision nr. 5. udbygning af den blandede by, er der indkaldt til idéer og forslag i henhold til Planlovens § 23c, Der har således været en foroffentlighedsfase fra d. 8. juli til den 30. september 2022. Vurdering af idéer og forslag fremgår af høringsnotatet, der er vedlagt som bilag nr. 5. Alle høringssvarene kan ses af bilag nr. 6. I forbindelse med indkaldelse af idéer og forslag er der afholdt to dialogmøder, et med den almene boligsektor og et med private developere på Frederiksberg. Referaterne af møderne er vedlagt som bilag 7. og 8.

Miljøscreening
Der er gennemført en miljøscreening af temarevisionen udbygning af den blandede by, som fremgår af bilag 9. Miljøscreeningen viser, at der ikke er behov for en nærmere vurdering af miljøkonsekvenserne og påvirkningerne. Samlet vurderes det, at planforslaget ikke vil få en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke er omfattet af

Miljøvurderingslovens krav om udarbejdelse af miljøvurdering. I screeningsafgørelsen er der desuden lagt vægt på planens karakteristika og overordnede karakter, samt

- at planen ikke påvirker et Natura 2000 område
- at planen er i overensstemmelse med den overordnede planlægning (Landsplanlægning, vandområdeplaner, Natura 2000-planer, den regionale råstofplan og Frederiksbergstrategien).
- at planen ikke vil føre til beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rastepladser for bilag IV-arter, idet der er tale om et kommuneplantillæg på et overordnet niveau, der ikke inddrager nye arealer til byudvikling.

Videre forløb
Når forslaget til temarevision er vedtaget sendes det i høring i 8 uger på høringsportalen "Bliv Hørt Frederiksberg". Efter høringen forventes den politiske behandling af det endelig forslag til temarevision "Udbygning af den blandede by" at kunne ske umiddelbart efter sommerferien ved behandling i By- og Erhvervsstrategisk Udvalg samt Magistrat og Kommunalbestyrelse. Herefter vil den vedtagne temarevision Kommuneplantillæg nr. 5. udbygning af den blandede by blive implementeret i Hovedstruktur, Rammer og retningslinjer samt Redegørelse for Kommuneplan 2021.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering
By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at der med forslaget til kommuneplan revision nr. 5 udbygning af den blandede by ligger en opdatering af Kommuneplanen på boligområdet, som afspejler kommunalbestyrelsens aktuelle politik på boligområdet, som styrker udbygning af den blandede by. De reviderede principper for, hvornår der stilles krav om almene boliger i lokalplaner, vil tydeliggøre mulighederne for at stille kravet, således at mulighederne for at tilvejebringe flere betalbare boliger øges.

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

By- og Erhvervsstrategisk Udvalg, Klima-, Plan- og Boligudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. februar 2023, pkt. 8:
By- Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk udvalg,
at forslaget til temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger som baggrund for det endelige forslag til revision af Kommuneplanen.

By- Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima- Plan- og Boligudvalget,
at forslaget til Temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by tages til efterretning.

Indstilling 6. februar 2023, pkt. 27:
By- Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk udvalg,
at forslaget til temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger som baggrund for det endelige forslag til revision af Kommuneplanen.

By- Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima- Plan- og Boligudvalget,
at forslaget til Temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by tages til efterretning.

Beslutning fra By- og Erhvervsstrategisk udvalg 2022-25, 6. februar 2023, pkt. 8:
By- og Erhvervsstrategisk udvalg udsatte sagen efter drøftelse.

Det aftaltes, at yderligere kommentarer og spørgsmål kan indsendes til forvaltningen inden udgangen af uge 7.

Beslutning fra Klima-, Plan- og Boligudvalget 2022-25, 6. februar 2023, pkt. 27:
Klima-, Plan- og Boligudvalget tog forslaget til Temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by til efterretning.

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 11:
By- Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk udvalg,

at forslaget til temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger som baggrund for det endelige forslag til revision af Kommuneplanen.

By- Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima- Plan- og Boligudvalget,
at forslaget til Temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by tages til efterretning.

Beslutning fra By- og Erhvervsstrategisk udvalg 2022-25, 6. marts 2023, pkt. 11:
Et flertal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Lone Loklindt, Malte Mathies Løcke, Freja Fokdal, Rasmus Holme Nielsen og Sine Heltberg) indstiller,
at forslaget til temarevision af kommuneplan 2021 om udbygning af den blandede by godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger som baggrund for det endelige forslag til revision af Kommuneplanen,
idet dog ændringsforslagene i bilag 11 blev vedtaget, og der yderligere ønskes følgende ændringer:

- Side 14 Boligtilvækst generelle rammebestemmelser (side 3-4 i bilag 3):
- ”I vurderingen af et byggeprojekts kvaliteter vil der” – her tilføjes ”fx”
- "Øget tilgængelighed og boligkvalitet” – her tilføjes ”idet tilgængelighed dog skal afspejle den målgruppe, der bygges til”
- Der tilføjes et punkt ”Arkitektonisk og bymæssig kvalitet”
- Der tilføjes et punkt ”I kvarter 2, 3 og 4 (vest for Fasanvej) er bebyggelsestætheden mindre end i resten af byen. Her vil – efter en konkret vurdering – hensynet til den blandede by og variation af boligtyper og ejerformer kunne tillægges særlig vægt for at kunne etablere mindre boliger i form af særlige boformer”

Side 15 Almene boliger generelle rammebestemmelser (side 5 i bilag 3):

- ”Frederiksberg Kommune stiller krav om en andel af almene boliger i lokalplaner, der som udgangspunkt er – her tilføjes ”mindst” – 25 %”

Et mindretal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Helle Sjelle, Nikolaj Bøgh og Trine Labuhn) tog forbehold.

Et mindretal i By- og Erhvervsstrategisk udvalg (Jan E. Jørgensen) tog forbehold i forhold til forslag om nye kriterier for almene boliger.

Udvalget afventer resultatet af indsatsen ”Analyse af boligernes betalbarhed på Frederiksberg”, hvor begrebet betalbare boliger defineres, før det besluttes, om man fremadrettet vil bruge begrebet ”betalbare boliger” i kommuneplanen.

Det Konservative Folkepartis mindretalsudtalelse:
”I Det Konservative Folkeparti er vi tilhængere af at bibeholde Frederiksberg som en blandet by med en varieret borgersammensætning og forskelligartede boliger i relation til størrelse, pris, ejerform m.m. Det er vigtigt, at man på Frederiksberg fortsat har gode boliger til studerende, skolelærere, sygeplejersker og andre, som ren naturlig del af byens liv. Vi noterer os i den forbindelse, at Frederiksberg i dag er præget af et meget stort antal mindre lejeboliger og få store ejerboliger.

I forbindelse med sikringen af den blandede by er der forskellige balancer, der skal sikres, herunder hensyn til friarealer, grønne områder, kommunale institutioner, parkeringspladser m.m. Derfor ønsker vi at fastholde, at nye boliger ikke er et mål i sig selv.

De hidtidige kriterier for opførelse af almene boliger har sigtet imod at undgå koncentrationen af bestemte boligtyper ikke bliver for høj i bestemte områder af byen. Dette er fortsat et hensyn, vi ønsker at varetage. Vi er derfor tilhængere af at opretholde de hidtidige kriterier og ser med bekymring på risikoen for en høj koncentration af almene boliger bl.a. på Hospitalsgrunden. Vi ønsker generelt ikke yderligere fortætning i byen.

Vi ønsker at værne om byens grønne områder, og kan derfor ikke støtte nybyggeri i kanten af Solbjerg Parkkirkegård ud mod Sdr. Fasanvej, med undtagelse af et nybyggeri på den egentlige byggegrund ved siden af Sdr. Fasanvej 24. Vi er således ikke tilhængere af at fælde nogle af de store lindetræer i området for at få plads til at bygge boliger og noterer os, at nybyggeri her vil modarbejde den potentielle økologiske forbindelse samt den grønne akse gennem Frederiksberg Have og Solbjerg Parkkirkegård, som beskrives i forslaget til temarevision om grøn omstilling.

Efter vores opfattelse er udtrykket “betalbare boliger”, som er gennemgående i forslaget til temarevision for ukonkret og hører ikke hjemme i et planlægningsdokument fra en offentlig myndighed. Der bør i stedet stå “billige boliger” eller “boliger med en lavere husleje end gennemsnittet” eller lignende.”

Bilag

Bilag 1 Cover redegørelse udkast blandet by_fv

Bilag 2 -2023-01-23 Kommuneplan Hovedstruktur ændringer

Bilag 3 - 2023-01-16 Kommuneplan rammer og retningslinjer boliger samlet fv

Bilag 4_ændringer til Redegørelsen_Udbygning af den blandede by_rev01

Bilag 5 - Høringsnotat Udbygning af den blandede by

Bilag 6 Høringssvar 1-20 Åben - Temarevision Udbygning af den blandede by

Bilag 7 Referat af administrativ styregruppe - drøftelse af boligpolitisk udspil 29 september 2022

Bilag 8 Referat af dialogmøde med private boligudviklere

Bilag 10 Miljøscreening af boligtemarevision til kommuneplan 2021 v2.0_WCAG

Bilag 11 Spørgsmål og kommentarer

Punkt 71: Forslag til temarevision Grøn omstilling, Kommuneplan 2021

01.02.15-P16-1-22

Resume

Forslag til temarevision om Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, forelægges med henblik på offentlig høring. Forud for udarbejdelse af forslaget er der gennemført en forudgående høring, hvor der er indkaldt idéer og forslag til temarevisionen.

Beslutning

Magistraten og By- og Erhvervsstrategisk udvalg indstiller,
at forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger, idet udvalget dog vedtog ændringsforslagene i bilag 10 og ønsker følgende præcisering: "GENERELLE RAMMEBESTEMMELSER Bæredygtighed ved nybyggeri og renovering (side 36 i Rammer og retningslinjer)" (side 10-13 i bilag 2). Det præciseres, at der ved nybyggeri og renovering skal ses på CO2-udledning i et livscyklusperspektiv og ikke kun i anlægsfasen."

Miljø- og Trafikudvalget tog forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, til efterretning.

Klima-, Plan- og Boligudvalget tog forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, til efterretning.

Indstilling

By- og Erhvervsstrategisk udvalg indstiller,
at forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger, idet udvalget dog vedtog ændringsforslagene i bilag 10 og ønsker følgende præcisering: "GENERELLE RAMMEBESTEMMELSER Bæredygtighed ved nybyggeri og renovering (side 36 i Rammer og retningslinjer)" (side 10-13 i bilag 2). Det præciseres, at der ved nybyggeri og renovering skal ses på CO2-udledning i et livscyklusperspektiv og ikke kun i anlægsfasen."

Miljø- og Trafikudvalget tog forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, til efterretning.

Klima-, Plan- og Boligudvalget tog forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, til efterretning.

Sagsfremstilling

By- og Erhvervsstrategisk udvalg udsatte sagen efter drøftelse på mødet den 6. februar 2023, idet det aftaltes, at yderligere kommentarer og spørgsmål kunne indsendes til forvaltningen inden udgangen af uge 7.

Af bilag 10 fremgår således bemærkninger hhv. fra mødet den 6. februar samt de efterfølgende fremsendte kommentarer og spørgsmål suppleret af forvaltningens bemærkninger og indstillinger hertil. Af bilag 11 fremgår et fremsat forslag til illustrationen med potentielle grønne akser.

Tidligere sagsfremstilling - 6. februar 2023:
Kommuneplanen er den bærende overordnede fysiske plan for kommunens arealanvendelse og beskriver mål, rammer og retningslinjer herfor. Det er her borgere, virksomheder, interesseorganisationer, bygherrer og andre kan orientere sig om, hvilke mål og retningslinjer kommunen arbejder efter og hvilke rammer, der gælder for deres ejendom eller lokalområde. Planlægningen skal medvirke til at værne om natur og miljø, så kommunens udvikling kan ske på et bæredygtigt grundlag.

Kommuneplanen indeholder fire spor: Hovedstruktur, retningslinjer og rammer samt en supplerende redegørelse. Hovedstrukturen afspejler de overordnede mål for udviklingen af byen, og hvad arealerne skal anvendes til. Hovedstrukturen skal afspejle kommunalbestyrelsens afvejning af interesser og er på den måde et udtryk for de politiske ønsker for byens udvikling.

De overordnede mål skal omsættes til et administrationsgrundlag for forvaltningen. Det sker i retningslinjer og rammer. Retningslinjerne oplyser hvilke hensyn, der vil indgå i afvejningen af en ansøgning om et byudviklings- eller byggeprojekt. Retningslinjerne anviser også beliggenheden af arealer til forskellige formål inden for kommunegrænsen.

Det kan fx være beliggenheden af butikker eller grønne, rekreative områder. Endelig udgør retningslinjerne grundlaget for forvaltningens administration efter planloven og andre love med henblik på at nå de overordnede mål beskrevet i hovedstrukturen.

Rammerne viser, hvad der kan bestemmes i lokalplaner for de enkelte dele af byen, altså hvad bygge- og anvendelsesmulighederne er. Der er således en nøje sammenhæng mellem lokalplanlægningen og kommuneplanens rammedel. Hvis der ikke er lokalplan i et område, vil rammerne indgå i kommunens vurdering af ansøgninger om byggetilladelse.

Redegørelsen indeholder baggrundsviden og danner grundlag for forståelse af kommuneplanens overordnede mål, retningslinjer og rammer.

Frederiksberg Kommunes Kommuneplan 2021 blev vedtaget i juni 2021. Planen har et 12-årigt sigte og skal revideres igen efter 4 år, altså i 2025. Men udviklingen på især miljø- og klimaområdet går stærkt, og allerede nu har Frederiksberg Kommune udviklet og vedtaget nye strategier og planer på klima og miljøområdet, der ikke kunne nå at komme med i Kommuneplan 2021.

Derfor har kommunalbestyrelsen besluttet, at der allerede i den første del af kommuneplanens 4-årige periode skal tilvejebringes en temarevision af den gældende kommuneplan i form af et tillæg til Kommuneplan 2021. Temarevisionen skal sikre, at kommuneplanen på et opdateret grundlag viser vejen til grøn omstilling med et helhedsorienteret og tværgående perspektiv, der afspejler de nyeste politikker og planer.

Forslag til ændringer i temarevisionen er opdateringer i henhold til vedtagne planer, politikker og strategier samt kommunens klimaarbejde generelt, herunder:

- Frederiksberg Kommunes DK2020 Klimaplan
- Ressource- og Affaldsplan 2026
- Strategi for Bynatur og Biodiversitet
- Strategi for ren luft 2030
- Arbejdet med politik for mobilitet
- Kommunens arbejde med klimatilpasning

samt ændringer i henhold til:

- Indspil fra debatperioden
- Justeringer på baggrund af budget 2023

Med hensyn til emnet Mobilitet er der parallelt med arbejdet med temarevisionen Grøn omstilling et igangværende arbejde med at tilvejebringe et forslag til mobilitetspolitik. I temarevisionen Grøn omstilling er de overordnede visioner og målsætninger i det kommende forslag til mobilitetspolitik afspejlet i retningslinjerne.

Temarevisionen er udarbejdet som et tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021. En overordnet beskrivelse af temarevisionens baggrund, formål og indhold fremgår af bilag 1. Samtlige forslag til ændringer af Hovedstruktur samt Rammer og retningslinjer fremgår af bilag 2. Forslag til justerede retningslinjekort og illustrationer fremgår af bilag 3, og forslag til justerede redegørelsestekster fremgår af bilag 4.

Forslag til ændringer inden for hvert emne omhandler i hovedtræk:

CO_2 neutralt Frederiksberg

- Opdateringer iht. Klimaplan DK2020 og Budget 2023 om prioriteringer på det grønne område, herunder med en skærpelse af rammer og retningslinjer vedrørende energiforbedringer, cirkulært byggeri og udnyttelse af solens energi
- Opdatering med et temaopslag om bæredygtigt byggeri og renovering samt solceller med anbefalinger til ambitiøse bæredygtige løsninger ved byggeri og renovering

Klimatilpasning

- Opdateringer af hovedstruktur samt rammer og retningslinjer i henhold til gældende planer og arbejde på klimatilpasningsområdet, herunder introduktion af begrebet regnvandssystem med henblik på at understøtte kommunens mål om genbrug af vand som en ressource
- Nuancering i rammer og retningslinjer med fokus på synergi mellem blå og grøn struktur med henblik på, at regnvandssystemet understøtter biodiversitet, rekreative funktioner og mindskelse af varmeøeffekt
- Opdateret retningslinjekort for regnvandshåndtering, der viser anlagte og planlagte klimatilpasningsprojekter
- Opdateret oversvømmelseskort, der viser områder med risiko for oversvømmelse, hvis der ikke foretages klimatilpasning på Frederiksberg

Mobilitet

- Visionerne i kommende forslag til mobilitetspolitik er afspejlet i hovedstruktur, rammer og retningslinjer, bl.a. så retningslinjerne i højere grad understøtter gående, cyklister og kollektiv trafik samt tryghed, når man bevæger sig rundt i byen

Ressourcer og affald

- Opdateringer af hovedstruktur samt rammer og retningslinjer i henhold til Ressource- og Affaldsplan 2026 med henblik på at understøtte visionen om, at Frederiksberg Kommune har en 100 pct. bæredygtig affaldshåndtering

Biodiversitet og bynatur

- Nuanceringer og præciseringer af rammer og retningslinjer i henhold til Strategi for bynatur og biodiversitet med henblik på at styrke grønne sammenhænge i byudviklingen, og målet om at hver kvadratmeter bynatur tæller, fx med øget biodiversitet, regnvandsbede, grønne facader og bedre vilkår for fugle mv.
- Mere tydeligt i hovedstruktur og retningslinjer at grøn og blå struktur spiller sammen, herunder i klimatilpasningsprojekter
- Forhold om borgerrettede tiltag nuanceres i hovedstrukturen
- Opdateret retningslinjekort for grøn struktur, så udførte og vedtagne planer og visioner for grønne områder, pladser og strukturer samt eksisterende haveboligområder er vist på kortet
- Grønt Danmarkskort justeres, så udpegningen af potentielle økologiske forbindelser er i overensstemmelse med kommuneplanens specifikke rammer samt hovedstrukturen for byudviklingsområdet Frederiksberg Bakke, hvor der med temarevisionen for udbygning af den blandede by er øget fokus på muligheder for udvikling af det sydvestlige kantområde mod Roskildevej
- Ny principiel illustration af potentielle grønne akser

Miljø - vand, luft, støj, jord

- Justeringer i hovedstrukturen iht. kommende lovgivning om nulemissionszoner og ældre brændeovne, hvor Frederiksberg Kommune vil gennemføre forsøg med nulemissionszoner og udfase ældre brændeovne, når ny statslig lovgivning muliggør det
- Retningslinjer er skærpet med, at der arbejdes på at mindske risikoen for udsivning af miljøfremmede stoffer fra kunstgræsbaner
- I hovedstrukturen er tilføjet, at der arbejdes på at udvikle en bæredygtig jordhåndteringsstrategi med henblik på at opnå en mere bæredygtig jordhåndtering i bygge- og anlægsprojekter

Derudover er der lavet justerede og supplerende redegørelsestekster for de relevante emner, jf. bilag 4.

Debatperioden
Forud for udarbejdelsen af forslaget til temarevision er der i henhold til Planlovens § 23c gennemført en debatperiode i form af en foroffentlighedsfase fra d. 17. maj til d. 31. august 2022, hvor der er indkaldt idéer og forslag til temarevisionen. Vurdering af de indkomne idéer og forslag fremgår af høringsnotatet, bilag 5. Alle høringssvarene kan ses i bilag 8.

I debatperioden er der desuden gennemført et borgermøde den 14. juni 2022 i form af workshops og efterfølgende konference. Referat fra mødet fremgår af bilag 6.

Miljøscreening

Der er gennemført en miljøscreening af temarevisionen Grøn omstilling, som fremgår af bilag 7. Samlet vurderes det, at planforslaget ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke er omfattet af Miljøvurderingslovens krav om udarbejdelse af miljøvurdering. I screeningsafgørelsen er desuden lagt vægt på planens karakteristika og overordnede karakter samt

- at planen ikke påvirker et Natura 2000 område
- at planen er i overensstemmelse med den overordnede planlægning (Landsplanlægningen, vandområdeplaner, Natura 2000-planer, den regionale råstofplan og Frederiksbergstrategien).

Videre forløb
Når forslaget til temarevision er vedtaget sendes det i høring i 8 uger på høringsportalen "Bliv Hørt Frederiksberg". Efter høringen forventes den politiske behandling af det endelige forslag til temarevision at kunne ske umiddelbart efter sommerferien ved behandling i By- og Erhvervsstrategisk Udvalg samt Magistrat og Kommunalbestyrelse. Herefter vil den vedtagne temarevision Grøn omstilling, kommuneplantillæg nr. 4, blive implementeret i Hovedstruktur, Rammer og retningslinjer samt Redegørelse for Kommuneplan 2021.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering
By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at der med forslaget til temarevision for grøn omstilling ligger en grundig og tværgående opdatering af kommuneplanen inden for bæredygtighed på klima- og miljøområdet. Med forslaget til temarevision er de relevante planer og politikker samt indspil fra debatperioden og Budget 2023 afspejlet i kommuneplanen, og vil dermed kunne indgå på et opdateret grundlag i kommunens myndighedsarbejde på planområdet. Der er endvidere adresseret synergieffekter og samspil mellem de forskellige emneområder, hvorved kommunens arbejde med at sikre flere formål på én gang bliver styrket.

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

By- og Erhvervsstrategisk Udvalg, Klima-, Plan- og Boligudvalget, Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. februar 2023, pkt. 7:
By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk udvalg
at forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget samt Miljø- og Trafikudvalget,
at forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, tages til efterretning.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 6. februar 2023, pkt. 26:
Miljø- og Trafikudvalget tog forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, til efterretning.

Beslutning fra By- og Erhvervsstrategisk Udvalg 2022-2025, 6.februar 2023, pkt. 7:
By- og Erhvervsstrategisk udvalg udsatte sagen efter drøftelse.
Det aftaltes, at yderligere kommentarer og spørgsmål kan indsendes til forvaltningen inden udgangen af uge 7.

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 10:
By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk udvalg
at forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, godkendes med henblik på, at forslaget sendes i offentlig høring i 8 uger.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget samt Miljø- og Trafikudvalget,
at forslaget til temarevision Grøn omstilling, tillæg nr. 4 til Kommuneplan 2021, tages til efterretning.

Bilag

Bilag 1 KPT Kommuneplan 2021 - Grøn Omstilling

Bilag 2 Forslag til ændringer af Hovedstruktur samt Rammer og retningslinjer

Bilag 3 Forslag til ændringer af kort i Rammer og retningslinjer

Bilag 4 Forslag til ændringer af redegørelse

Bilag 5 Høringsnotat

Bilag 6 Referat af borgermødet om grøn omstilling 14 juni 2022

Bilag 7 Miljøscreening af temarevision for grøn omstilling til kommuneplan 2021 v2.0_WCAG

Bilag 8 Høringssvar_Åben

Bilag 10 Spørgsmål og kommentarer_Maj

Bilag 11 Illustration med potentielle grønne akser med forslag til øst-vest akse ift. Hospitalsgrunden

Punkt 72: Indtægts- og udgiftsbevilling til EU-projekt om Smart City teknologi

00.03.04-Ø34-1-23

Resume

Frederiksberg Kommune er en aktiv part i fællesskabet Gate 21, hvor en række kommuner, regioner og andre aktører samarbejder om den grønne omstilling. I regi heraf er flere kommuner i både Danmark og Sverige gået sammen med bl.a. Roskilde Universitet og DTU i en tværregional Innovations- og teknologitaskforce (Innotech) om udvikling og brugen af teknologier i byens drift, som hjælper kommunerne i den grønne omstilling. Projektet er finansieret af Intereg-midler fra EUs pulje til den tværgående ØKS-region (Øresund, Kattegat, Skagerrak). Derfor beder forvaltningen om godkendelse af en indtægts- og udgiftsbevilling, således kommunen kan lægge ud for udgifter og få pengene refunderet igennem projektet. Projektet er udgiftsneutralt for kommunen og løber i perioden 2023-2025.

Beslutning

Magistraten, Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,
at der meddeles henholdsvis indtægts- og udgiftsbevillinger under Magistraten på 0,8 mio. kr. i 2023, 0,9 mio. kr. i 2024 samt 0,7 mio. kr. i 2025 til indtægter og udgifter vedr. den tværregionale innovations- og teknologitaskforce (Innotech) i regi af Gate 21, finansieret af tilskudsmidler fra EU's Interreg-program.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,
at der meddeles henholdsvis indtægts- og udgiftsbevillinger under Magistraten på 0,8 mio. kr. i 2023, 0,9 mio. kr. i 2024 samt 0,7 mio. kr. i 2025 til indtægter og udgifter vedr. den tværregionale innovations- og teknologitaskforce (Innotech) i regi af Gate 21, finansieret af tilskudsmidler fra EU's Interreg-program.

Sagsfremstilling

Frederiksberg Kommune har igennem mange år gennemført projekter i samarbejdsorganisationen GATE 21, hvor en række kommuner og regioner i fællesskab arbejder for fremskridt i en grønne omstilling. Det er også i det regi, at Frederiksberg har udviklet en markant position på brugen af Smart City-teknologier, som er intelligent styring af byens drift med fx sensorteknologier, hvilket bl.a. har været brugt i vores klimatilpasningsprojekter på Langelands Plads og Rahbeks Allé.

Der er en række teknologier, fx kameraløsninger, algoritmer og kunstig intelligens, som nu er så udviklede, at de i højere grad er klar til at blive driftssat end tidligere. Der er dog nogle barrierer, som gør, at kommuner generelt har svært at tage disse teknologier i brug. Derfor har EU-kommissionen via Interreg-midler til regional udvikling (i Øresund, Kattegat og Skagerrak-området) bevilliget midler til en Innovations- og teknologitaskforce, en såkaldt Innotech, hvor både svenske og danske kommuner samt forskningsinstitutioner og erhvervsliv samarbejder om at udvikle, afprøve og modne teknologier og samtidig nedbryde de barrierer, som er i den kommunale virkelighed for at tage teknologierne i brug. Det kan fx være GDPR-problemstillinger, skaleringsmuligheder, leverandørsamarbejde, teknologiforståelse og dokumentation.

Frederiksberg Kommune har deltaget i udarbejdelsen af ansøgningen til EU-kommissionen og har en fremtrædende rolle i flere af delprojekterne, hvor kommunerne i projektet naturligt har fokus på at stille sig til rådighed som testområde for teknologierne. Frederiksberg er bl.a. den ledende partner på Klima/Vand-delprojektet, som bl.a. omhandler brugen af klimatilpasning i byrummet og ikke mindst vandkvalitet og genbrug af det opsamlede vand. Samtidig deltager Frederiksberg Kommune i tre andre delprojekter, herunder: Udviklingen af en 3D-bymodel, teknologier til måling og tilsyn med byens tilstand (fx brug af kameraer til vejtilsyn, registrering af træer mv.) samt den opsamlende taskforce, som skal arbejde med barriererne for kommunerne og dokumentation. Derudover er der god mulighed for erfaringsudveksling med grupperne, som arbejder med mobilitet i by og land, smarte bygninger og andre tværgående problemstillinger med GDPR mv.

I alt deltager 19 parter i projektet, som både omfatter både danske og svenske kommuner, herunder bl.a. Frederiksberg, Aarhus og Høje Taastrup, Region Sjælland samt DTU, Roskilde Universitet og Innovation Skåne. Indtil videre er der bevilget ca. 3,8 mio. euro til projektet, hvoraf Frederiksbergs andel forventes at være ca. 313.800 euro fordelt stort set ligeligt over tre år i perioden 2023-2025. Beløbet dækker udgifter til indkøb og installation forsøgsteknologier og til finansiering af med medarbejdertimer. Der skal derfor laves en indtægts- og udgiftsbevilling på By-, Kultur- og Miljøområdet, som formelt skal godkendes af Kommunalbestyrelsen. Der skal undervejs aflægges selvstændigt regnskab og revision til EU-kommissionen. I alt vurderes projektet at være udgiftsneutralt for Frederiksberg Kommune.

Økonomi

Sagen er udgiftsneutral for Frederiksberg Kommune, idet midler fra EUs Interreg-program forventes at dække projektudgifterne på op til 313.800 euro - svarende til ca. 2,3 mio. kr. Heraf forventes ca. 1,2 mio. kr. at dække udgifterne til en projektmedarbejder i de tre år, som projektet løber.

Bevilling til Innotech	2023	2024	2025	I alt
Euro	100.927	118.713	94.160	**313.800**
I DKK (ved kurs 7,45)	751.906	884.412	701.492	**2.337.810**

Der er ikke moms på midler fra EU.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Klima-, Plan- og Boligudvalget, Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Bilag

Bevillingsskema - Innotech (udgifts- og indtægsbevilling)

Punkt 73: Klimafonden ændret anlægsbevilling med nye projekter for 2023

82.09.00-P20-1-23

Resume

Der er i 2023 udmøntet 1,5 mio. kr. til projektet ”Energieffektiv drift af svømmehaller” i regi af Klimafonden. Projektet vil medføre en varig merudgift på 0,5 årsværk og vurderes derfor ikke at være rentabelt. Med denne sag annulleres anlægsbevillingen til sagen ”Energieffektiv drift af svømmehaller”, og de afsatte midler på 1,5 mio. kr. ønskes anlægsbevilget til nye energieffektive projekter om henholdsvis lysstyring og prædiktiv varmestyring. 1,25 mio. kr. af de nye projekter er låneadgangsgivende. Den årlige driftsbesparelse ved de nye energieffektvie projekter er ca. 0,5 mio. kr. fra 2024 og frem.

Beslutning

Magistraten og Klima-, Plan- og Boligudvalget indstiller,
1. at anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. til projektet ”Energieffektiv drift af svømmehaller” nulstilles, samt at rådighedsbeløb på 1,5 mio. kr. i 2023 omplaceres til nye energief-fektive projekter om henholdsvis lysstyring og prædiktiv varmestyring,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. under Magistraten til nye energieffek-tiviserende projekter i regi af Klimafonden jf. tabel 1 finansieret af ovenstående om-placering i 2023,
3. at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det annullerede projekt ”Energi-effektiv drift af svømmehaller” håndteres i de forventede regnskaber i 2023,
4. at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det annullerede projekt ”Energi-effektiv drift af svømmehaller” fra 2024 og frem flyttes fra Magistraten til Klima-, Plan- og Boligudvalget,
5. at den årlige merbesparelse på driften på 290.000 kr. indarbejdes i budgettet fra 2024 fordelt på de ansvarlige udvalg - henholdsvis 162.000 kr. på Klima-, Plan- og Boligudvalget; 100.000 kr. på Miljø- og Trafikudvalget samt 28.000 kr. på Kultur- og Fritidsud-valget - og indgår i budgetforbedringskataloget til budget 2024.

Indstilling

Klima-, Plan- og Boligudvalget indstiller,
1. at anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. til projektet ”Energieffektiv drift af svømmehaller” nulstilles, samt at rådighedsbeløb på 1,5 mio. kr. i 2023 omplaceres til nye energief-fektive projekter om henholdsvis lysstyring og prædiktiv varmestyring,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. under Magistraten til nye energieffek-tiviserende projekter i regi af Klimafonden jf. tabel 1 finansieret af ovenstående om-placering i 2023,
3. at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det annullerede projekt ”Energi-effektiv drift af svømmehaller” håndteres i de forventede regnskaber i 2023,
4. at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det annullerede projekt ”Energi-effektiv drift af svømmehaller” fra 2024 og frem flyttes fra Magistraten til Klima-, Plan- og Boligudvalget,
5. at den årlige merbesparelse på driften på 290.000 kr. indarbejdes i budgettet fra 2024 fordelt på de ansvarlige udvalg - henholdsvis 162.000 kr. på Klima-, Plan- og Boligudvalget; 100.000 kr. på Miljø- og Trafikudvalget samt 28.000 kr. på Kultur- og Fritidsud-valget - og indgår i budgetforbedringskataloget til budget 2024.

Sagsfremstilling

I forbindelse med Klimafonden 2021-2025 er der i 2023 udmøntet 1,5 mio. kr. til anlægsprojektet ”Energieffektiv drift af svømmehaller”. Projektet består af en overdækning af badebassiner med termoduge i Damsøbadet, Flintholm Svømmehal og Frederiksberg Svømmehal. Projektet var antaget at give en samlet økonomisk gevinst på 160.000 kr. årligt. De nye energieffektiviserende projekter jf. tabel 1 antages at give en samlet økonomisk gevinst på 450.000 kr. årligt fra 2024.

Projektideen med at overdække badebassinerne var god, og ville medføre energieffektiviseringer. De praktiske forhold var dog ikke fuldt afdækket ved indstilling af projektet. Muligheden for etablering af termoduge til afdækning af bassinerne i de tre svømmehaller er nu undersøgt. Både i forhold til om det er teknisk muligt, og om hvorvidt det er økonomisk rentabelt. Konklusionen er her, at det ikke er muligt at gennemføre, og at det samtidig ikke er rentabelt.

For *Frederiksberg Svømmehal* er det vurderet, at etablering af termoduge ikke kan anbefales, da opsætning vil skæmme svømmehallens arkitektoniske indre i væsentlig grad. For Flintholm Svømmehal vurderes det ikke teknisk muligt at etablere termodug på grund af flugtvejsforhold samt fysisk placering af rutsjebanen. *Damsøbadet* drives i ydertimerne af frivillige. Etablering af overdækningerne vil enten kræve, at de frivillige møder tidligere ind, alternativt at der afsættes ca. 0,5 årsværk til åbning og lukning, da termodugene skal afmonteres minimum 1 time før åbning.

Udover de praktiske udfordringer og behovet for årsværk til drift kommer udgifter til pleje og service af termodugene. Der er her tale om vedblivende merudgifter, som medfører, at tilbagebetalingstiden forøges. Løsningen er derfor ikke længere økonomisk rentabelt eller teknisk mulig at udføre for de tre svømmehaller.

Ny projektportefølje for energieffektiviseringsprojekter

Der foreslås i stedet en ny portefølje af energieffektiviserende projekter. I indeværende sag ønskes derfor en omplacering af de udmøntede 1,5 mio. kr. af klimafondsmidlerne fra overdækning af bassiner i svømmehaller til en række energieffektiviseringsprojekter, der samtidig forventes at medføre en større energieffektivisering, og dermed har en kortere tilbagebetalingstid. Det handler dels om projekter med lysstyring, udskiftning af lysarmaturer og lyskilder på en række ejendomme samt om et forsøgsprojekt med prædiktiv varmestyring.

Projekterne om lysstyring, udskiftning af armaturer og lyskilder rækker over flere ejendomme og omhandler udskiftning af ældre armaturer og lyskilder til mere energieffektive modeller samt opsætning af sensorer til lysstyring. Projekterne vil medføre betydelige energieffektiviseringer, og har derfor en kort tilbagebetalingstid. Der er samtidig tale om rettidig omhu, da en række lyskilder udfases i august 2023, hvorefter der er et begrænset lager af denne type lyskilder. Der er derfor både tale om en energieffektivisering og en sikring af den fortsatte belysning på ejendommene. Belysningsprojekter kan have længere tilbagebetalingstider, da der typisk etableres både øget og forbedret belysning, end der er i dag. Dette bidrager fx til bedre undervisningsmiljø på skolerne til glæde for både lærere og elever.

Udskiftningen af armaturer og lyskilder er en god case med energieffektiviseringer og opstart på et kommende behov for udskiftning af armaturer og lyskilder som følge af udfasningen af em række lyskilder. Muligheden for at forsætte denne indsats på kommunens øvrige ejendomme vil indgå i det kommende budgetmateriale. Der er ligeledes låneadgang til investeringen, da der er tale om elbesparelser.

Pilotprojekt med prædiktiv varmestyring handler om at optimere bygningernes varmeforbrug ved hjælp af kunstig intelligens. Brugerne påvirkes ikke, da komforttemperaturen i brugstiden fastholdes samtidig med, at varmeforbruget reduceres markant udenfor bygningernes brugstid. Der er her tale om et pilotprojekt, der kan udvides på kommunens øvrige større ejendomme, hvis det resulterer i de forventede energibesparelser. I modsætning til belysningsprojekterne vurderes det ikke, at der kan opnås låneadgang til projektet.

Beskrivelse af de enkelte projekter med ejendomme, anlægsudgifter og effekt fremgår af tabel 1.

Projekt	**Beskrivelse**	**Anlægsudgift**	**Effekt**	**Effekt**	**Tbt***
		kr.	**kr./år**	**Ton CO2e/ år**	**År**
Projekter om lysstyring					
Skolen ved Søerne	Etablering af dagslysstyring.	50.000	3.000	0,1	16
Skellet	Renovering af dele af både den indvendige og udvendige belysning på Skellet. Dele af den udvendige belysning er uhensigtsmæssigt udformet og generer naboerne med lysforurening. Dette afhjælpes ved renoveringen, hvilket vil være en sidegevinst til besparelsen på energi- og klimabudgettet.	400.000	100.000	4,9	4
KU:BE	Udskiftning af lysstofrør til mere energirigtige LED-rør	175.000	70.000	3,3	3
Skolen på Duevej	Renovering af lysinstallationer i hovedbygningen, herunder udskiftning af armaturer og	450.000	35.000	1,7	12

	lysstofrør til LED-paneler. Der etableres også dagslysstyring samt bevægelsessensorer.				
Frederiksberg Rådhus	Udskiftning af lysstofrør til LED-belysning med dagslysstyring ved kontorer på fjerde sal mod nord.	80.000	14.000	0,7	6
Kedelhallen	Udskiftning af konventionelle lyskoblinger til LED i den store hal og lille hal.	120.000	28.000	1,3	4
Projekter om prædiktiv varmestyring					
Prædiktiv varmestyring	Prædiktiv varmestyring optimerer bygningernes varmeforbrug, så komforttemperaturen i brugstiden fastholdes samtidig med at varmeforbruget reduceres markant udenfor bygningens brugstid. Indenfor brugstiden vil det være det eksisterende varmesystem, der bestemmer temperaturer. Dermed vil brugere ikke opleve forskel på, om prædiktiv varmeoptimering er aktiveret eller ej. Prædiktiv varmeoptimering anvender temperatursensorer i udvalgte rum til at sikre, at komforten er uændret for brugerne.	225.000	250.000	22,6	1
I alt		**1.500.000**	**450.000**	**34,6**	**3-4**

** Tbt angiver den simple tilbagebetalingstid for de enkelte projekter.*

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering
By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at man med fordel, både økonomisk og i forhold til at spare CO_2, bør omplacere 1,5 mio. kr. af klimafondsmidlerne fra overdækning af bassiner til de foreslåede energieffektiviseringsprojekter for både at sikre, at midlerne anvendes så rentabelt og effektivt som muligt og for at igangsætte opgaven med at udskifte armaturer med udfasede lyskilder. De nye projekter vil medføre en årlig besparelse på ca. 450.000 kr., hvilket er 290.000 kr. mere end det tidligere projekt samt en besparelse på ca. 35 tons CO_2e. Den samlede simple tilbagebetalingstid for energiforbedringsprojekterne vil være 3-4 år.

Økonomi

Der er i alt afsat 1,5 mio. kr. til Klimafondsprojektet "Energieffektiv drift af svømmehaller" i 2023. Hvis sagen godkendes, nulstilles anlægsbevillingen til "Energieffektiv drift af svømmehaller", og budgettet på 1,5 mio. kr. omplaceres og finansierer anlægsbevillingen på 1,5 mio. kr. til nye energieffektive projekter om hhv. lysstyring og prædiktiv varmestyring i 2023.

De nye projekter medfører en årlig driftsbesparelse på ca. 450.000 kr. fra 2024 og frem. Det anullerede projekt "Energieffektiv drift af svømmehaller" indebar en årlig driftsbesparelse på ca. 160.000 kr. Dermed er merbesparelsen på

driften med de nye projekter 290.000 kr. fra 2024 og frem. Merbesparelsen vil indgå i budgetforbedringskataloget til budget 2024 fordelt på de ansvarlige udvalg. Fordelingen er 162.000 kr. på Klima-, Plan- og Boligudvalget; 100.000 kr. på Miljø- og Trafikudvalget samt 28.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalget. Fordelingen skyldes, at Miljø- og Trafikudvalget har ansvaret for FGV på Skellet, mens Kultur- og Fritidsudvalget har ansvaret for Kedelhallen. Resten hører under Klima-, Plan- og Boligudvalget

Med sagen indstilles samtidig, at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det anullerede projekt "Energieffektiv drift af svømmehaller" flyttes fra Magistraten til Klima-, Plan- og Boligudvalget fra 2024. Årsagen er, at Klima-, Plan- og Boligudvalget har ansvaret for driften af størstedelen af de bygninger, hvor de nye energi- og varmebesparende projekteter gennemføres.

Hvis indstillingerne godkendes, vil fordelingen af driftsbesparelsen fra 2024 og frem være:

Udvalg	**Effektivisering fra 2024 og frem (kr.)**
Klima-, Plan- og Boligudvalget	322.000
Miljø- og Trafikudvalget	100.000
Kultur- og Frtidsudvalget	28.000
I alt	**450.000**

Det vurderes, at der kan opnås låneadgang til projekterne om lysstyring for i alt 1.275.000 kr. Låneadgangen opgøres endeligt i forbindelse med regnskab 2023 på baggrund af faktisk bogførte udgifter.

I 2023 vil den forudsatte besparelse knyttet til det anullerede projekt "Energieffektiv drift af svømmehaller" på ca. 160.000 kr. på Magistraten blive håndteret i de forventede regnskaber.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Klima-, Plan- og Boligudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 30:
By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. til projektet ”Energieffektiv drift af svømmehaller” nulstilles, samt at rådighedsbeløb på 1,5 mio. kr. i 2023 omplaceres til nye energieffektive projekter om henholdsvis lysstyring og prædiktiv varmestyring,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. under Magistraten til nye energieffektiviserende projekter i regi af Klimafonden jf. tabel 1 finansieret af ovenstående omplacering i 2023,
3. at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det annullerede projekt ”Energieffektiv drift af svømmehaller” håndteres i de forventede regnskaber i 2023,
4. at den årlige driftsbesparelse på 160.000 kr. knyttet til det annullerede projekt ”Energieffektiv drift af svømmehaller” fra 2024 og frem flyttes fra Magistraten til Klima-, Plan- og Boligudvalget,
5. at den årlige merbesparelse på driften på 290.000 kr. indarbejdes i budgettet fra 2024 fordelt på de ansvarlige udvalg - henholdsvis 162.000 kr. på Klima-, Plan- og Boligudvalget; 100.000 kr. på Miljø- og Trafikudvalget samt 28.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalget - og indgår i budgetforbedringskataloget til budget 2024.

Punkt 74: Anlægsbevilling og disponering af puljer til bynatur og biodiversitet 2023 m.v.

04.01.00-G01-6-23

Resume

Under overskriften "En grøn by med mere natur og biodiversitet" er der i budgettet for 2023 afsat henholdsvis 1,5 mio. kr. til en pulje til at videreføre realiseringen af kommunes strategi for bynatur og biodiversitet, samt en driftspulje på 0,7 mio. kr. til grønne tiltag og mere bynatur og klima. Under overskriften "Borgerdreven grøn omstilling er der afsat et tilskud på 150.000 kr. i både 2023 og 2024 til Det bæredygtige forsamlingshus, ligesom det skal sikres endnu flere borgere mulighed for at passe en gadehave. I sagen anmodes om en anlægsbevilling, og der foreslås en disponering af de afsatte midler til øget bynatur og biodiversitet, ligesom der foreslås en disponering af de 0,7 mio. kr. til grønne tiltag, mere bynatur og klima. Der gives ligeledes en status i forhold til initiativerne under overskriften "Borgerdreven grøn omstilling".

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,
1. at der meddeles anlægsbevilling for puljemidler på 1,5 mio. kr. til realisering af kommunens strategi for bynatur og biodiversitet i 2023 finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023, og at midlerne disponeres som beskrevet i sagen, idet udvalget anmodede om at der så vidt muligt indarbejdes flere vandelementer samt plantning af f.eks. krybende pil til supplering af forårsløg,
2. at driftspuljen på 0,7 mio. kr. til grønne tiltag og mere bynatur og klima disponeres som beskrevet i sagen, idet udvalget anmodede om, at der indarbejdes flere vandelementer.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling for puljemidler på 1,5 mio. kr. til realisering af kommunens strategi for bynatur og biodiversitet i 2023 finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023, og at midlerne disponeres som beskrevet i sagen, idet udvalget anmodede om at der så vidt muligt indarbejdes flere vandelementer samt plantning af f.eks. krybende pil til supplering af forårsløg,
2. at driftspuljen på 0,7 mio. kr. til grønne tiltag og mere bynatur og klima disponeres som beskrevet i sagen, idet udvalget anmodede om, at der indarbejdes flere vandelementer.

Sagsfremstilling

Under overskriften "En grøn by med mere natur og biodiversitet" fremgår det af budgetforliget for 2023, at træer og grønne områder er en vigtig del af Frederiksberg, og der er i de senere år gennemført en række initiativer for at forbedre biodiversiteten og byens natur. Det er bl.a. sket ved en ny strategi for bynatur og biodiversitet ud fra devisen ”hver m² tæller”.

Der skal derfor arbejdes for, at byen til stadighed bliver grønnere i balance og samspil med de mange rekreative funktioner, som parker og byrum også skal tilbyde byens borgere.

Der er derfor afsat 1,5 mio. kr. i 2023 til realiseringen af kommunens strategi for bynatur og biodiversitet til projekter i byens rum, der skaber små åndehuller for dyr og mennesker, hvor der i dag er befæstede arealer. Særligt ønsker partierne initiativet med gadehaver videreført. Der er endvidere afsat 0,7 mio. kr. i en driftspulje til grønne tiltag og mere bynatur og klima, der skal udmøntes i udvalget. Det er en forudsætning, at der afsættes en pulje, der kan søges af borgerne til grønne initiativer.

Herudover er der i budgetforliget under overskriften "Borgerdreven grøn omstilling" anført, at borgerne er centrale i den grønne omstilling. Det er dem, der i hverdagen træffer afgørende valg om indkøb, anvendelse af transportmiddel mv. De udgør samtidig en ressource og er kilde til mulige nye initiativer, herunder på forsøgsbasis. Der skal derfor arbejdes for at sikre endnu flere borgere mulighed for at passe en ”gadehave” , ligesom der er afsat et tilskud på 0,3 mio. samlet i 2023 og 2024 til ”Det bæredygtige forsamlingshus”

Nedenfor foretages en disponering og udmøntning af de henholdsvis 1,5 mio. kr. og 0.7 mio. kr., ligesom der efterfølgende gives en status i relation til borgerdreven grøn omstilling.

Udmøntning af pulje til bynatur og biodiversitet

I 2021 fik Frederiksberg Kommune udarbejdet en rapport over biodiversitetspotentialer i kommunen. De foreslåede projekter for 2023 er udvalgt med afsæt i denne rapport samt i Frederiksberg Kommunes strategi for bynatur og biodiversitet. På den baggrund foreslår forvaltningen, at midlerne i 2023 disponeres til nedenstående projekter.

Grøndalen og stien langs metroen
Dele af de store græsplæner i anlæggets nordvestlige del foreslås omlagt til fælledgræs (som kun slås få gange om året), således at der skabes større kontinuitet mellem anlæggets vestlige del og den mere blomsterrige og vilde østlige del. Her foreslås driftsændringer ved at indføre varieret klipning af græsset, og derved give plads til flere urter og blomstrende planter i forskellige højder. Denne variation vil skabe nye habitater og mere blomstring i løbet af sæsonen. Yderligere kan der opsættes fuglekasser på anlæggets træer og tilføjes flere fødekilder i form af hjemmehørende frugtsættende træer og buske. På stien langs med metroen ud for Stark foreslås arealet omlagt til blomstrende beplantning, som vil bidrage med fødekilder og skjulesteder til insekter og fugle hele året.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 150.000 kr.

Lindevangsparken
Med afsæt i anbefalinger fra rapporten om biodiversitetspotentialer på Frederiksberg foreslås staudebedet i Lindevangsparken ud mod Dalgas Boulevard at blive opdateret, således at der i huller mellem eksisterende beplantning m.v. tilføjes flere næringskilder til insekter i eksisterende staudebede, som beplantes med primært hjemmehørende arter. Desuden foreslås det at skabe flere bosteder for parkens dyreliv ved at omlægge eksisterende kratbevoksning til nøddehegn iblandet hjemmehørende frugtsættende træer. I disse zoner kan der anlægges lave sydvendte insekthøje, hvor bl.a. jordboende bier kan tage bolig og krathegn, hvor insekter kan overvintre.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 250.000 kr.

Troels Lunds Vej - midterrabatter
Dele af midterrabatterne på Troels Lunds Vej foreslås delvist omlagt til salttolerant staudebeplantning. Da der fortsat vil være byggeplads i den vestlige ende, vil projektet omlægge midterrabatterne i den østlige ende. Ved at anlægge staudeøer mellem træerne, omdannes den klippede plæne til en variation af habitater med blandet beplantning samt flere gemmesteder og fødekilder til insekter og fugle. Yderligere opsættes der fuglekasser i træerne i midterrabatterne.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 255.000 kr.

Pinetet (anlæg i Bymidten over for CBS)
Det grønne område består af græsarealer og forskellige typer nåletræer. Dele af græsarealerne under og mellem træerne foreslås erstattes af vilde, hjemmehørende urter og blomster, som sikrer flere pollenkilder og skjulesteder for insekter. Der skabes flere mikrohabitater ved eksempelvis blotlægning af jord og anlæggelse af små stensætninger på anlæggets sydvendte del. I træerne opsættes der redekasser.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 195.000 kr.

Schlegels Allé
På hjørnet af Schlegels Allé og Vesterbrogade foreslås der etableret et grønt gadehjørne. Et nyt stort grønt bed og en ny bænk erstatter de udtjente gamle pullerter som værn mod indkørsel. Ved at inddrage en del af overkørslen på Schlegels Allé skabes der plads til et stort bed langs med fortovet. Bedet beplantes med insektvenlige stauder og vil kunne nydes af forbipasserende eller fra den nye bænk ud mod Vesterbrogade.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 150.000 kr.

Brøndsteds Allé
På hjørnet af Brøndsteds Allé og Vesterbrogade foreslås der etableret et grønt gadehjørne med et stort grønt hævet bed, som vil højne biodiversiteten og forskønne byrummet. Bedet beplantes med insektvenlige stauder og vil kunne nydes fra en ny bænk.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 120.000 kr.

Smallegade
På hjørnet af Smallegade og Steen Blichers Vej foreslås der etableret et grønt gadehjørne med et stort grønt hævet bed med en indbygget bænk. Bedet vil øge mængden af bynatur og begrønne et ellers befæstet areal.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 100.000 kr.

Gadehaver
Der afsættes midler til fem nye borgerdrevne gadehaver, da der fortsat er stor efterspørgsel efter flere gadehaver, og fordi gadehaverne har bidraget til mere bynatur og givet et tiltrængt løft til tidligere kedelige gadehjørner. De nye gadehaver skal supplere de 29 gadehaver, der blev etableret i 2021, som der forsat er en lang venteliste til. Gadehaverne udføres som højbede i cortenstål og i samme dimensioner som de eksisterende. De nye gadehaver fordeles til de borgere, som står på ventelisten til en gadehave, og efter hvor det er muligt at opsætte en gadehave. Som tidligere opsættes gadehaverne på offentlig matrikel, og hvor de kan give mest muligt til byrummet. Borgerne får overdraget bede med et passende vækstmedie samt et startkit bestående af frøblandingen "Frederiksberg Blomstereng". Som tidligere vil det være et krav, at bedene tilplantes med planter, som kan bidrage til at øge biodiversiteten. Midlerne vil også blive brugt til at støtte det netværk, der er etableret for gadehave-indehaverne. Eksempelvis i form af et opstartsmøde for sæsonen.
Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 50.000 kr.

Formidling
Der foreslås afsat 75.000 kr. til pjecer, som skal formidle hvilke indsatser, man som bygherre, institution, boligforening eller haveejer kan igangsætte for at styrke bynaturen og biodiversiteten på egen matrikel til gavn for den samlede bynatur og biodiversitetsindsats på Frederiksberg. Midlerne afsættes til tryk af pjecer, borgerinddragelse og dialog omkring de fire pjecer, som næsten er færdige.

Blomsterløg
Blomsterløg kan tidligt på sæsonen udgøre vigtige næringskilder for bier og insekter. Der har derfor i en årrække været afsat en særskilt pulje til plantning af blomsterløg. Denne pulje udløb i 2021 og det blev derfor i november 2021 i det hidtidige By- og Miljøudvalget besluttet, at udgiften til blomsterløg skal dækkes af puljen til øget bynatur og biodiversitet i 2022, og at spørgsmålet om fortsættelse af puljen fra 2023 og frem oversendes til budgetforhandlingerne for budget 2023. En sådan pulje blev ikke vedtaget, og derfor foreslås der anvendt 50.000 kr. til indkøb og udlægning af blomsterløg af puljen til bynatur og biodiversitet.

Blomsterløg lægges i de arealer, der arbejdes med i 2023 og som er beskrevet ovenfor. Herudover vil der i de steder, hvor der tidligere er udlagt blomsterløg, ske efterplantning, idet de fleste blomsterløg forgår med tiden.

Hvis udvalget godkender den anmodede anlægsbevilling og foreslåede disponering, vil forvaltningen igangsættes projekterne uden yderligere forelæggelser.

Udmøntning af pulje til grønne tiltag og mere bynatur og klima
I budgetforliget 2023 er der afsat en driftspulje på 700.000 kr. til grønne tiltag, mere bynatur og klima. Det er en forudsætning, at der afsættes en pulje, der kan søges af borgere til grønne initiativer.

Der kan etableres flere end fem gadehaver, som det er foreslået etableret under puljen til øget bynatur og biodiversitet, hvis udvalget ønsker dette. I fald foreslås det, at der afsættes 50.000 kr. til yderligere fem gadehaver, således der i alt etableres 10 yderligere gadehaver ud over de 29 haver, der i forvejen er opsat i byrummet.

Opgaven med dialog og tilsyn af gadehaverne, der drives af private borgere 29 steder i byen i dag, herunder nyttebedene på grunden ved Fasanvej, har vist sig at trække flere ressourcer end først antaget. Dette skyldes blandt andet, at der er nogle borgere, som har haft en gadehave m.v., der giver op, hvorefter der skal findes nye til at overtage. Der foreslås derfor, at der afsættes 100.000 kr. til en student, der kan bistå med dette arbejde.

Arbejdet med at løfte midterrabatten på Troels Lunds Vej vil kunne suppleres med yderligere 50.000 kr., således der er mulighed for at komme noget længere med projektet. Hermed skabes et større areal med fødekilder til insekter i form af bi-venlige stauder og urter.

Det foreslås endvidere, at der opsættes flere fuglekasser i byens træer. Dette vil skabe flere levesteder for byens fugle. Det foreslås, at der afsættes 30.000 kr. hertil.

Vand er vigtigt for både større dyr, fugle og insekter, særligt på de tørre tider af året. Der foreslås derfor, at der afsættes 100.000 kr. til yderligere vandtrug på byens kirkegårde. Vandtrugene placeres ved de vandingsudtag, der er på kirkegårdene, således det altid er muligt for borgere, der benytter vandingsudtagene, at fylde dem op, ligesom det er nemt for kirkegårdens ansatte at fylde dem op.

Det foreslås endvidere, at der afsættes 50.000 kr. til etablering af et kvashegn på Solbjerg Parkkirkegård til gavn for insekter, pindsvin m.v. Hegnet tænkes opsat langs græsarealet på kirkegården, der støder op til bebyggelsen mod Frederiksvej, idet det er en del at de biodiversitetstiltag, der alligevel er indtænkt som et element i udviklingsplanen for Solbjerg Parkkirkegård, som snart forelægges for udvalget.

Herudover foreslås det at fjerne omkring seks blomsterkummer i bymidten og ved Flintholm Station, idet de står uhensigtsmæssigt, ligesom beplantningen trænger til udskiftning. Blomsterkummerne vil kunne opsættes på udvalgte gadehjørner, hvor de beplantes med løg og stauder. Hermed skabes der øget begrønning og næring til insekter både forår og sommer. Der foreslås afsat 75.000 kr. til flytning og beplantning.

Til projektering af ovennævnte initiativer foreslås der afsat 50.000 kr.

De resterende 195.000 kr. foreslås udlagt i en ansøgningspulje, hvor borgere kan søge midler til grønne tiltag inden for den politisk vedtagne ramme. Der vil blive informeret om ansøgningspuljen på kommunens hjemmeside, Facebookside og i lokalavisen.

Kriterierne for udvælgelsen vil være, at der er tale om projekter, der begrønner byrummet, løfter biodiversiteten eller i øvrigt er til gavn for klimaet, og at projektet kan realiseres det pågældende sted. Kommunen kan ikke støtte projekter på private matrikler, da dette er i strid med kommunalfuldmagten. Det foreslås, at der er ansøgningsfrist i maj måned, således projekterne kan præsenteres politisk umiddelbart efter sommerferien, med henblik på at de kan realiseres i efteråret 2023.

Borgerdreven grøn omstilling
I forhold til den grønne omstilling er det i budgetforliget blandt andet ønsket, at flere borgere får mulighed for at passe en gadehave, og at der afsættes et driftstilskud til "Det bæredygtige forsamlingshus".

For så vidt angår gadehaverne er der disponeret midler til fem gadehaver i bynatur- og biodiversitetspuljen, ligesom der er foreslået anvendt midler til yderligere fem gadehaver fra midlerne til grønne tiltag til mere bynatur og klima.

Der er i driftsbudgettet afsat 300.000 kr. som driftstilskud til 'Det bæredygtige forsamlingshus' i henholdsvis 2023 og 2024, idet der ikke er knyttet særlige betingelser til tilskuddet. Forvaltningen sikrer, at der sker udbetaling af de 150.000 kr. i 2023 og i 2024 til Det bæredygtige forsamlingshus, ligesom der bliver stillet krav om, at Det bæredygtige forsamlingshus skal aflægge regnskab/rapport for anvendelsen af tilskudsmidlerne. Forvaltningen er i øvrigt i dialog med Det bæredygtige forsamlingshus i forhold til et eventuelt samarbejde om klima, bynatur og biodiversitet.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering
By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at ovenstående disponering vil øge mængden af bynatur og biodiversitet i byrummet og udmønte puljernes formål. Det vurderes samtidig, at partiernes ønsker om en borgerdreven grøn omstilling er indeholdt i disponeringen af midlerne.

Økonomi

Økonomi bynatur og biodiversitetspulje
Såfremt indstillingen tiltrædes, anlægsbevilges 1,5 mio. kr. finansieret af rådighedsbeløbet for 2023, og midlerne disponeres som angivet. Der disponeres desuden 100.000 kr. af allerede afsatte midler til afledt drift.

Projekter	**Anlægssum**	**afledt drift**
Pjecer og formidling	100.000	0
Blomsterløg	50.000	0

Pineet	195.000	10.000
Schlegels Allé	150.000	10.000
Brøndsteds Allé	120.000	10.000
Smallegade	100.000	10.000
Grøndalen og sti langs metro	150.000	15.000
Lindevangsparken	250.000	25.000
Troels Lunds Vej	255.000	20.000
Gadehaver	50.000	0
Projektering	105.000	
I alt	1.500.000	100.000

Økonomi for driftspuljen på 0.7 mio. kr. til grønne tiltag for mere bynatur og klima:

Gadehaver: 50.000 kr.
Fuglekasser: 30.000 kr.
Vandtrug: 100.000 kr.
Troels Lunds Vej 50.000 kr.
Kvashegn: 50.000 kr.
Blomsterkummer: 75.000 kr.
Projektering 50.000 kr.
Ansøgningspulje: 195.000 kr.
Student: 100.000 kr.
i alt 700.000 kr.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. marts 2023, pkt. 36:
By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling for puljemidler på 1,5 mio. kr. til realisering af kommunens strategi for bynatur og biodiversitet i 2023 finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023, og at midlerne disponeres som beskrevet i sagen,
2. at driftspuljen på 0,7 mio. kr. til grønne tiltag og mere bynatur og klima disponeres som beskrevet i sagen.

Punkt 75: Lukket

01.01.00-A00-2-22